

**Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗΣ Σ.Δ.Ο.
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΘΕΜΑ:

**“Αντιπροσώπιση
και η Διοικητική
Επιμέλεια”**

**ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:
κ. DR. JUR. ΝΙΚ. ΔΗΜΑΡΑΣ**

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:
ΚΑΡΝΑΤΣΟΣ ΣΠΥΡΟΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙΚΙΛΙΑ
ΑΡΔΑΒΑΝΗ ΣΤΕΛΛΑ**

ΠΑΤΡΑ 2004

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΠΙΣΤΑΣΕΩΣ 6684

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ 2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

1. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ 7

1.1 ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ & ΑΡΧΕΣ 8

1.2 ΕΙΔΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ 10

1.3 ΕΙΔΗ ΑΜΕΣΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ 11

1.4 ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ ΟΡΙΑ ΑΜΕΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΗΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ 14

1.5 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ 18

1.6 ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΜΕΣΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ 31

1.7 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ 34

1.8 ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΑ ΒΟΥΛΗΣΗΣ 38

1.9 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΒΑΣΕΙ ΟΔΗΓΙΩΝ ΑΝΤΙ-
ΠΡΟΣΩΠΕΥΟΜΕΝΟΥ 41

1.10 ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΑΠΟ ΕΝΑ Ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΥΣ 42

1.11 ΦΑΙΝΟΜΕΝΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ 42

1.12 ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ ΜΕ ΞΕΝΟ ΟΝΟΜΑ 43

1.13 ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ
ΤΟΥ 45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.

2. ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ 45

2.1 ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΦΥΣΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ 46

2.2 ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΗ ΣΧΕΣΗ 47

2.3 ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ 49

2.4 ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ 51

2.5 ΕΙΔΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ 53

2.6 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ 56

2.7 ΤΡΟΠΟΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ 56

2.8	ΠΟΤΕ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ	65
2.9	ΕΛΛΕΙΨΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ	73
2.10	ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΕΛΛΕΙΨΗΣ	86
2.11	ΜΟΝΟΜΕΡΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ ΧΩΡΙΣ ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΥ	93
2.12	ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ	98
2.13	ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΚΛΗΣΗΣ	107
2.14	ΠΑΥΣΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ	111
2.15	ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΠΑΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ	121
2.16	ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΟΤΙ ΕΠΑΨΕ Η ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ	124
2.17	ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΥΣΗ	126
	ΕΠΙΛΟΓΟΣ	127
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	128

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΚ	ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ
ΑΠ	Άρειος Πάγος
Αρ.	Αριθμός
Αρθρ.	Άρθρο
ΕΕΝ	Εφημερίδα Ελλήνων Νομικών
Πχ.	Παράδειγμα
ΝΠΙΔ	Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου
ΝΠΔΔ	Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου
Κτλ.	και τα λοιπά
Κοκ.	και ούτω καθ' εξής
Σελ.	σελίδα
βλ.	βλέπε
αδημ.	αδημοσίευτος -η, - το
αν.	αναγκαστικός νόμος
αντιθ.	αντίθετα
αποφ.	απόφαση
Αρμ.	Αρμενόπουλος
Αρχ Ν	Αρχείο Νομολογίας
βδ, ΒΔ	Βασιλικό Διάταγμα
Γ Αρχ	Γενικές Αρχές
γνωμ.	γνωματοδότηση
Δ	Δίκη
ΔΕΝ	Δελτίο Εργατικής Νομοθεσίας
ΔΕφ	Διοικητικό Εφετείο
ΔΠρ	Διοικητικό Πρωτοδικείο
Εδ (άφ)	εδάφιο

Ειρ.	Ειρηνοδικείο
Εισ. ΝΑΚ	Εισαγωγικός Νόμος Αστικού Κώδικα
Εκδ.	έκδοση
ΕΛΔ.	Ελληνική Δικαιοσύνη
Ε Εμπ Δ	Επιθεώρηση Εμπορικού Δικαίου
Ε Εργ Δ	Επιθεώρηση Εργατικού Δικαίου
επ.	επόμενα
Ερ. μ ΑΚ	Ερμηνεία Αστικού Κώδικα
ν.	Νόμος
νδ.	Νομοθετικό Διάταγμα
Νο Β	νομικό βήμα
ο.π.	όπου παραπάνω
π.δ.	προεδρικό διάταγμα
παρ.	παράγραφος
Ποιν Δ	Ποινικό Δίκαιο
σημ.	σημείωση
σχετ.	σχετικά
σχολ.	σχόλιο
ΤοΣ	Το Σύνταγμα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εργασία αυτή περιέχει μία αναλυτική παρουσίαση δύο σημαντικών όρων του Α.Κ., την **ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ** και την **ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ**.

Απευθύνεται κατά κύριο λόγο όχι μόνο στους σπουδαστές του Α.Τ.Ε.Ι. Πατρών αλλά και σε όλους όσους επιθυμούν να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους γύρω από τους δύο αυτούς θεσμούς. Γι' αυτό το λόγο η εργασία αυτή γράφτηκε με όσον το δυνατό απλούστερες έννοιες και διαφωτιστικά παραδείγματα.

Η εργασία μας ολοκληρώθηκε ύστερα από εξάμηνη ουσιαστική προσπάθεια. Τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε προήλθαν από τρεις σημαντικές πηγές: την βιβλιοθήκη του Α.Τ.Ε.Ι. Πατρών, την δημοτική βιβλιοθήκη Πατρών και την βιβλιοθήκη του δικηγορικού συλλόγου απ' τις οποίες συλλέξαμε αρκετές πληροφορίες για τη δημιουργία της εργασίας. Η σημαντικότερη όμως βοήθεια προήλθε απ' τον εισηγητή της εργασίας μας κ. DR. JUR. ΝΙΚΟΛΑΟ ΔΗΜΑΡΑ του οποίου οι γνώσεις και η εμπειρία, μας βοήθησαν σημαντικά στην ολοκλήρωση της εργασίας μας.

Τέλος, αισθανόμαστε την ανάγκη να ευχαριστήσουμε τον κ. DR. JUR. ΝΙΚΟΛΑΟ ΔΗΜΑΡΑ, για το ικανοποιητικό αποτέλεσμα που επήλθε.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΓΕΝΙΚΑ

Η οργανωμένη συμβίωση, δηλαδή η κοινωνία των ανθρώπων, έχει τους κανόνες, που την κατευθύνουν, την καθορίζουν και γενικά τη ρυθμίζουν. Οι κανόνες αυτοί είναι εντολές, που πρέπει να εφαρμοσθούν και που άλλοτε επιβάλλουν και άλλοτε απαγορεύουν στον άνθρωπο μια ορισμένη συμπεριφορά. Τους κανόνες αυτούς τους περιέχει το **δίκαιο**.

Δίκαιο λοιπόν είναι το σύνολο των κανόνων, με τους οποίους ρυθμίζεται υποχρεωτικά η συμβίωση των ανθρώπων στην κοινωνία. Οι κανόνες αυτοί περιέχονται σε διατάξεις, που καλούνται **κανόνες δικαίου**.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Το δίκαιο είναι ενιαίο, αποτελεί μια ενότητα. Για την καλύτερη όμως μελέτη του το διακρίνουμε σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Στο **ιδιωτικό δίκαιο**, δηλαδή στο δίκαιο που ρυθμίζει τις σχέσεις μεταξύ των ιδιωτών που ζούν στην κοινωνία (σχέσεις ιδιωτικού δικαίου) και στο **δημόσιο δίκαιο**, που ρυθμίζει τις σχέσεις των διαφόρων λειτουργιών του Κράτους καθώς και τις σχέσεις του Κράτους προς τους πολίτες του (σχέσεις δημοσίου δικαίου).

Έτσι το ιδιωτικό δίκαιο καθορίζει τις σχέσεις των ιδιωτών μεταξύ τους, και ρυθμίζει δηλαδή τις ιδιωτικές διαφορές, όπως π.χ. το γάμο, το διαζύγιο, την αγορά ενός ακινήτου, τη μίσθωση ενός διαμερίσματος, το δάνειο, την κληρονομιά, τη σύσταση και λειτουργία μιας εταιρείας.

Το δημόσιο δίκαιο ρυθμίζει τις σχέσεις του δημοσίου δικαίου, όπως π.χ. την πρόσληψη των δημοσίων υπαλλήλων, την επιβολή των φόρων στους πολίτες, την επιβολή των ποινών σ' εκείνους που διαπράττουν εγκλήματα, την παροχή κοινωνικής ασφάλισης.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Το ιδιωτικό δίκαιο διακρίνεται κυρίως σε τρεις κλάδους: Στο Αστικό Δίκαιο, στο Εμπορικό Δίκαιο και στο Εργατικό Δίκαιο.

Το **Αστικό δίκαιο** ρυθμίζει γενικά για όλα τα πρόσωπα τις συνήθεις σχέσεις της ιδιωτικής ζωής και των συναλλαγών, π.χ. τις σχέσεις συμβάσεων (πώληση, δάνειο, μίσθωση), τις σχέσεις γονέων και παιδιών, τις κληρονομίες.

Το **Εμπορικό δίκαιο** ρυθμίζει τις εμπορικές σχέσεις και πράξεις όπως π.χ. τη χερσαία και θαλάσσια μεταφορά, τη λειτουργία των εμπορικών εταιρειών, τις διάφορες ασφαλίσσεις.

Το **Εργατικό δίκαιο** ρυθμίζει τις σχέσεις που προκύπτουν από τη σύμβαση εξηρητημένης εργασίας, δηλαδή τις σχέσεις μεταξύ εργοδότη και εργαζομένων. Όπως π.χ. την πρόσληψη

και απόλυση ιδιωτικών υπαλλήλων, την αποζημίωση, τις συνθήκες εργασίας.

ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

Ο νόμος που περιλαμβάνει σχεδόν όλες τις ρυθμίσεις του Αστικού δικαίου, που τις συστηματοποιεί και τις κωδικοποιεί, είναι ο **Αστικός Κώδικας** που ισχύει στην Ελλάδα από τις 23 Φεβρουαρίου 1946. Ο Αστικός Κώδικας διαιρείται σε πέντε κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο περιλαμβάνει τις **Γενικές Αρχές**, στο οποίο περιέχονται οι βασικές έννοιες και οι θεμελιώδεις διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου.

Το δεύτερο κεφάλαιο περιλαμβάνει το **Ενοχικό δικαιο**, το οποίο ρυθμίζει τις **ενοχές**, δηλαδή τις σχέσεις εκείνες που υποχρεώνουν κάποιον στο να κάνει, να παραλείψει ή να ανεχθεί κάτι π.χ. να πουλήσει, να αγοράσει, να δανειστεί, να νοικιάσει.

Το τρίτο κεφάλαιο περιλαμβάνει το **Εμπραγματο δίκαιο**, στο οποίο περιέχονται οι κανόνες που ρυθμίζουν τις σχέσεις των προσώπων με τα πράγματα, π.χ. την κυριότητα των ακινήτων, την παροχή υποθήκης σε ένα ακίνητο, την παροχή ενεχύρου.

Το τέταρτο κεφάλαιο περιλαμβάνει το **Οικογενειακό δίκαιο**, στο οποίο ρυθμίζονται οι σχέσεις της συγγένειας και της οικογένειας, όπως π.χ. το γάμο και το διαζύγιο, τις σχέσεις των γονέων με τα παιδιά τους.

Το πέμπτο κεφάλαιο περιλαμβάνει το **Κληρονομικό δίκαιο**, το οποίο ρυθμίζει όλα τα θέματα που δημιουργούνται μετά το θάνατο ενός ανθρώπου και που έχουν σχέση κυρίως με την κληρονομιά.

ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ

Οι έννομες σχέσεις δημιουργούνται από τη βούληση των προσώπων. Το πρόσωπο αποφασίζει να αγοράσει, να πωλήσει κ.λ.π. Αφού αποφασίσει, πρέπει να εκφράσει, να εξωτερικεύσει τη βούλησή του. Η εξωτερίκευση της βουλήσεώς του γίνεται με τη δήλωση. Η δήλωση αυτή καλείται στο δίκαιο **δήλωση βουλήσεως**. Η δήλωση βουλήσεως αποτελεί το ουσιώδες μέρος της δικαιοπραξίας.

Δικαιοπραξία είναι η δήλωση βουλήσεως που γίνεται από το πρόσωπο για να παραχθούν έννομα αποτελέσματα, τα οποία επέρχονται όχι αθέλητα, αλλά γιατί τα θέλησε εκείνος που έκανε τη δήλωση¹, είτε απευθείας από το Νόμο.

Ικανότητα για δικαιοπραξία είναι η ικανότητα του προσώπου να παράγει έννομα αποτελέσματα με τη δήλωση της βουλήσεώς του και να δέχεται τέτοιες δηλώσεις άλλων προσώπων. Τα πρόσωπα διακρίνονται ως προς την ικανότητα δικαιοπραξίας σε ικανά, σε ανίκανα και σε περιορισμένης ικανότητας.

Ικανοί για δικαιοπραξία είναι οι ενήλικες δηλαδή εκείνοι που έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της

ηλικίας τους και είναι ώριμοι και πνευματικά υγιείς. **Ανίκανοι για δικαιοπραξία** είναι εκείνοι που δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο χρόνο της ηλικίας τους και όσοι έχουν τεθεί υπό δικαστική ή νόμιμη απαγόρευση. **Περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία** έχουν οι ανήλικοι, που συμπλήρωσαν το δέκατο χρόνο της ηλικίας τους, και εκείνοι που τελούν υπό δικαστική αντίληψη.

¹ Βλ.Μπαλής, §32.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ

1.1 ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ & ΑΡΧΕΣ

ΓΕΝΙΚΑ

Με το θεσμό της αντιπροσωπεύσεως, που καθιερώνει ο Αστικός Κώδικας, καθίσταται δυνατή η επιχείρηση από άλλον (αντιπρόσωπο) στο όνομα άλλου (αντιπροσωπευομένου) νομικών πράξεων, με την έννοια ότι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις από αυτές θα επέρχονται απ' ευθείας στο πρόσωπο του τελευταίου (αντιπροσωπευομένου), όπως ακριβώς θα συνέβαινε αν ο τελευταίος είχε ενεργήσει αυτοπροσώπως.

Με το θεσμό δηλαδή της αντιπροσωπεύσεως παρέχεται η δυνατότητα σ' αυτόν που αδυνατεί ή δυσχεραίνεται να δράσει δικαιοπρακτικώς και εν γένει συναλλακτικώς, είτε λόγω απουσίας του είτε για άλλο λόγο, πραγματικό ή νομικό, να επεκτείνει τη συναλλακτική δραστηριότητά του.

Η αντιπροσώπευση διέπεται από τις παρακάτω αρχές: α) **Την αρχή του άμεσου**, κατά την οποία η επέλευση των συνεπειών της δικαιοπραξίας είναι άμεση και αποκλειστική στο πρόσωπο του αντιπροσωπευομένου, χωρίς την παρεμβολή οποιασδήποτε δικαιοπρακτικής δήλωσης οπουδήποτε. β) **Την αρχή του εμφανούς**, κατά την οποία ο αντιπρόσωπος πρέπει να καθιστά εμφανή τη δικαιοπρακτική του ενέργεια στο

όνομα του αντιπροσωπευομένου, και γ) Την αρχή της εκπροσώπησης, κατά την οποία αυτός που δικαιοπρακτεί είναι ο αντιπρόσωπος και συνεπώς στο πρόσωπό του πρέπει να συντρέχουν τα στοιχεία και οι προϋποθέσεις της δικαιοπραξίας².

1.2 ΕΙΔΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ

ΑΜΕΣΗ & ΕΜΜΕΣΗ

Η αντιπροσώπευση με την ευρύτερη έννοια της είναι δυνατή με δύο τρόπους:

α) Όταν η δήλωση βουλήσεως του αντιπρόσωπου γίνεται στο όνομα ή για λογαριασμό άλλου, δηλαδή με σκοπό να παραχθούν τα νομικά αποτελέσματα για τον άλλον, οπότε πρόκειται για άμεση ή ευθεία αντιπροσώπευση με τη στενή έννοια. Το είδος αυτό της αντιπροσωπεύσεως ρυθμίζει ο Αστικός Κώδικας³.

β) Όταν ο αντιπρόσωπος καταρτίζει τη δικαιοπραξία στο όνομά του, και με μεταγενέστερη πράξη του ίδιου μεταβιβάζονται ύστερα τα εκ της δικαιοπραξίας αποτελέσματα στον αντιπροσωπευόμενο, οπότε πρόκειται για έμμεση ή ατελή αντιπροσώπευση. Στην προκειμένη δηλαδή περίπτωση τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις εκ της μετά του τρίτου δικαιοπραξίας παράγονται για τον συνάπτοντα τη δικαιοπραξία

² Βλ. Σημαντήρα, Γεν. Αρχ. αρ. 933.

³ Βλ. σχετ. Μπαλή Γ. Αρχ. παρ. 107, Σημαντήρα Γ. Αρχ. αρ. 923.

αντιπρόσωπο⁴. Π.χ. Ο Α' βιομήχανος θέλει να αγοράσει για επέκταση του εργοστασίου του το οικόπεδο που συνορεύει με το εργοστάσιό του. Αν ζητήσει να το αγοράσει ο ίδιος, ενδέχεται ο οικοπεδούχος να απαιτήσει μεγάλο τίμημα. Για να αποφύγει το ενδεχόμενο αυτό, ο Α' δίνει εντολή στο Β' φίλο του να αγοράσει ως έμμεσος αντιπρόσωπός του το οικόπεδο. Έτσι ο οικοπεδούχος θα πουλήσει το οικόπεδο στην τρέχουσα τιμή. Φυσικά ο Β' μετά την αγορά επ' ονόματί του, θα μεταβιβάσει το οικόπεδο βάσει της εντολής στον Α'. Ο Αστικός Κώδικας δεν ρυθμίζει την έμμεση αντιπροσώπευση⁵. Μόνο ο Εμπορικός Νόμος την προβλέπει για την περίπτωση του παραγγελιόδοχου⁶. Κατά συνέπεια στην έμμεση αντιπροσώπευση τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη δικαιοπραξία παράγονται για τον αντιπρόσωπο και η περαιτέρω μεταβίβαση αυτών στον αντιπροσωπευόμενο, διέπεται από την μεταξύ του τελευταίου και του αντιπρόσωπου υπάρχουσα νομική σχέση (εντολή, εταιρία, κ.τ.λ.). Δεν αποκλείεται, εφόσον είναι δυνατή, και η μεταβίβαση μελλοντικού δικαιώματος⁷.

⁴ Βλ. σχετ. Μπαλή ο.π., Σημαντήρα ο.π., Παπαντωνίου ο.π.

⁵ Βλ. σχετ. Μπαλή ο.π., Παπαντωνίου ο.π., εφ. Πατρ. 704/87 ο.π.

⁶ Βλ. Μπαλή ο.π., Παπαντωνίου ο.π.

⁷ βλ. Μπαλή ο.π.

1.3 ΕΙΔΗ ΑΜΕΣΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ & ΠΑΘΗΤΙΚΗ

Η άμεση αντιπροσώπευση διακρίνεται:

- α) Σε ενεργητική, όταν ο αντιπρόσωπος προβαίνει σε δήλωση βουλήσεως στο όνομα και για λογαριασμό του αντιπροσωπευομένου.
- β) Σε παθητική, όταν ο αντιπρόσωπος δέχεται δηλώσεις βουλήσεως τρίτων για τον αντιπροσωπευόμενο.

NOMIMH & EKOYΣIA

Μια άλλη διάκριση της άμεσης αντιπροσωπεύσεως είναι σε νόμιμη και εκούσια.

Νόμιμη είναι η αντιπροσώπευση όταν η εξουσία προς αντιπροσώπευση δεν παρέχεται από τον αντιπροσωπευόμενο με πληρεξουσιότητα, αλλά στηρίζεται είτε σε διάταξη νόμου είτε στη βούληση τρίτου προσώπου και όχι του αντιπροσωπευόμενου, με βάση όμως διάταξη νόμου⁸. Εδώ περιλαμβάνονται όλες οι περιπτώσεις της νόμιμης ή αναγκαίας αντιπροσωπεύσεως όπως π.χ. των γονέων, του επιτρόπου, του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς, του οργάνου που διοικεί το νομικό πρόσωπο.

⁸ Βλ. Μπαλή ο.π., Σημαντήρα ο.π., αριθ. 925, Γιαννόπουλο Γ. Αρχ. σελ. 200, Τούση Γ. Αρχ. παρ. 141.

Εκούσια είναι η αντιπροσώπευση, όταν η εξουσία του αντιπροσώπου πηγάζει από τη βούληση του αντιπροσωπευομένου η οποία παρέχεται με πληρεξουσιότητα.

1.4 ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ ΟΡΙΑ ΑΜΕΣΗΣ & ΕΜΜΕΣΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΕΩΣ

Η ακριβής χάραξη των διακριτικών ορίων μεταξύ άμεσης και έμμεσης αντιπροσωπεύσεως γίνεται από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Το στοιχείο αυτό, από το οποίο κυρίως διακρίνεται η άμεση από την έμμεση αντιπροσώπευση, εκφράζει το ότι ο νόμος αποδέχεται ως προϋπόθεση για την άμεση αντιπροσώπευση την «αρχή του εμφανούς»⁹.

Βάσει αυτής της αρχής η δήλωση βουλήσεως του αντιπροσώπου πρέπει να γίνεται εν ονόματι του αντιπροσωπευομένου, η ενέργεια δηλαδή του αντιπροσώπου να αποκαλύπτει κατά έκδηλο τρόπο προς τον τρίτο ότι τα αποτελέσματα της δικαιοπραξίας θέλει να επέλθουν ευθέως στο πρόσωπο του αντιπροσωπευομένου.

Τέτοια φανερή δήλωση βουλήσεως στο όνομα άλλου, υπάρχει όχι μόνο όταν ρητά δηλώνει ο αντιπρόσωπος ότι δικαιοπρακτεί για τον αντιπροσωπευόμενο, αλλά και όταν αυτό

⁹ Βλ. EEN 22 σελ. 904 έτος 1955

«συνάγεται από τις περιστάσεις». Πότε από τις περιστάσεις συνάγεται σαφώς ότι η δήλωση της βουλήσεως επιχειρείται στο όνομα άλλου, είναι ζήτημα που πρέπει κατ' αρχήν να επιλύεται με τη μέθοδο και τα κριτήρια της ερμηνείας της δηλώσεως βουλήσεως δηλ. με προσφυγή σε αντικειμενικά κριτήρια και όχι σε υποκειμενικές εντυπώσεις των συναλλασσομένων.

Η λειτουργία της άμεσης αντιπροσωπεύσεως πρέπει να αποκλείεται χάριν της σταθερότητας των συναλλαγών, μόνο εάν τα περιστατικά που υφίσταντο κατά τη σύναψη της δικαιοπραξίας ήταν τέτοια, ώστε σε κάθε συνετό άνθρωπο να ήταν επιτρεπτή η γέννηση αμφιβολίας ως προς την ιδιότητα με την οποία ενέργησε ο αντισυμβαλλόμενος. Εξαιρεση από τα παραπάνω γίνεται δεκτή στην περίπτωση που η δικαιοπραξία υπόκειται σε έγγραφο τύπο, οπότε η θέληση του αντιπροσώπου να ενεργήσει στο όνομα άλλου πρέπει να προκύπτει από αυτό το έγγραφο, και δεν αρκεί να συνάγεται από τις περιστάσεις.

Το πρόσωπο του αντιπροσωπευομένου δεν είναι ανάγκη να είναι ορισμένο ή γνωστό κατά το χρόνο της καταρτίσεως της δικαιοπραξίας, αρκεί να γίνεται φανερό ότι ο αντιπρόσωπος ενεργεί για άλλο πρόσωπο. Μπορεί επομένως ο αντιπρόσωπος να καταρτίσει δικαιοπραξία στο όνομα αορίστου προσώπου, το οποίο να προσδιορίσει στον αντισυμβαλλόμενο με μεταγενέστερη δήλωσή του, χωρίς και αυτό να είναι απαραίτητο. Τα παραπάνω δεν παραβιάζουν την «αρχή του εμφανούς» η οποία εύλογα υποχωρεί σε περιπτώσεις που είναι αδιάφορο για τον αντισυμβαλλόμενο με ποιόν καταρτίζει τη σύμβαση όπως σε αγοραπωλησία

με μετρητά χέρι με χέρι π.χ. Η οικιακή βοηθός προφανώς με εντολή του εργοδότη της προμηθεύεται τρόφιμα τοις μετρητοίς.

Για τον πωλητή, έστω και αν αντικρύζει για πρώτη φορά την βοηθό, είναι αδιάφορο ποιος είναι ο αντιπροσωπευόμενος / εργοδότης της αφού εισπράττει το αντίτιμο των πωληθέντων πραγμάτων. Η κυριότητα όμως των τροφίμων επέρχεται στον εργοδότη της.

Ο Αστικός Κώδικας θεσπίζει ερμηνευτικό κανόνα και έρχεται να καλύψει το κενό το οποίο υπάρχει στην περίπτωση που ούτε από τη δήλωση ούτε από τις περιστάσεις κάτω από τις οποίες έγινε η δικαιοπραξία, συνάγεται αν ο δηλών ενέργησε στο όνομά του ή στο όνομα άλλου. Έτσι αν ούτε από τη δικαιοπραξία ούτε από τις περιστάσεις μπορεί να διαγνωσθεί ότι αυτός που καταρτίζει δικαιοπραξία ενεργεί στο όνομα άλλου, θα θεωρηθεί ότι ενεργεί για δικό του λογαριασμό και τα αποτελέσματα της δικαιοπραξίας θα αφορούν αυτόν προσωπικώς, απέναντι όμως στον αντιπροσωπευόμενο θα έχουν εφαρμογή οι περί έμμεσης αντιπροσωπείας αρχές.

Ο ερμηνευτικός κανόνας της διατάξεως έχει ως προϋπόθεση ότι στην κατάρτιση της δικαιοπραξίας δεν εμφιλοχώρησε ελάττωμα της βουλήσεως. Στην περίπτωση που κάποιος από πλάνη ενήργησε στο όνομά του αντί να ενεργήσει στο όνομα του αντιπροσωπευόμενου, μπορεί να ζητήσει την ακύρωση της δικαιοπραξίας υποχρεούμενος ενδεχομένως σε αποζημίωση. Το ίδιο και αντίστροφα αν

δηλαδή από πλάνη ενήργησε στο όνομα του αντιπροσωπευόμενου ενώ ήθελε να ενεργήσει στο όνομά του.

1.5 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ

ΓΕΝΙΚΑ

Ο αντιπρόσωπος διακρίνεται από άλλα βοηθητικά πρόσωπα, τα οποία δεν έχουν νομική αυτοτέλεια, αλλά απλώς μεταφέρουν άλλη απόφαση, χωρίς να λαμβάνουν καθ' ολοκληρίαν μέρος στη διαδικασία λήψεως αυτής. Τέτοια πρόσωπα που δεν έχουν το χαρακτήρα του αντιπροσώπου, γιατί η σύμπραξή τους περιορίζεται σε ορισμένη υλική ή σωματική υπηρεσία είναι ο άγγελος, ο μεσίτης, εφόσον απλώς μεσολαβεί ή υποδεικνύει ευκαιρία για σύναψη συμβάσεως¹⁰, ο διερμηνέας καθ' υπαγόρευση αυτού που κάνει¹¹, ο υπάλληλος ο οποίος τη δήλωση βουλήσεως γράφει ή αντιγράφει αυτήν, ο κοιμιστής της επιστολής, ο δικηγόρος που συντάσσει το σχέδιο της δικαιοπραξίας¹².

¹⁰ Βλ. ΑΠ 58/75 ΝοΒ 23, 879.

¹¹ Βλ. ΕΦ Αθ 2227/54 ΑρχΝ 5, 575.

¹² Βλ. Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π., σελ. 194, Τούση ο.π.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ & ΑΓΓΕΛΟΣ

Περισσότερη ομοιότητα προς τον αντιπρόσωπο παρουσιάζει ο άγγελος. Αυτός διαβιβάζει απλώς τη δικαιοπρακτική δήλωση, επιχειρεί δηλαδή το εξωτερικό μόνον στοιχείο της πράξεως, το οποίο αποτελεί τη δήλωση βουλήσεως του κυρίως δικαιοπρακτούντος και παρίσταται απλά ως διαβιβαστής αυτής, είναι η «έμψυχος ή ζώσα επιστολή»¹³. Έτσι ο άγγελος δεν καθίσταται αντιπρόσωπος γιατί δεν απευθύνει δική του βούληση αλλά ξένη, δηλαδή αυτού που επιχειρεί τη δικαιοπραξία. Επομένως αυτός δεν απαιτείται να έχει αντίληψη της έννοιας και του περιεχομένου της διαβιβαζόμενης δηλώσεως, όπως δεν είναι αναγκαίο να έχει και δικαιοπρακτική ικανότητα, σε αντίθεση με τον αντιπρόσωπο που πρέπει να είναι τουλάχιστον περιορισμένα ικανός.

Με τον άγγελο εξομοιώνεται το ταχυδρομείο, ο τηλέτυπος¹⁴, ο μεσίτης εφ' όσον διαβιβάζει απλώς τη δήλωση ενός των μερών. Άγγελος πρέπει να θεωρηθεί και ο προς διευκόλυνση άλλου μη δυνάμενου, αναλαμβάνοντας να συνεννοηθεί με τρίτο πρόσωπο για λογαριασμό του μη δυνάμενου¹⁵.

Αν η δήλωση βουλήσεως διαβιβάστηκε από τον άγγελο λανθασμένα, η δικαιοπραξία με τον τρόπο αυτόν είναι ακυρώσιμη. Αυτός (αποστολέας) όμως που αξιώνει την ακύρωση της δικαιοπραξίας, υποχρεούται στο αρνητικό της συμβάσεως

¹³ βλ. Μπαλή ο.π.

¹⁴ Βλ. Εφ Αθ 3890/73 Αρχ Ν, 732, Αρμ 28, 338.

¹⁵ Βλ. Τούση ο.π. σημ 7, Εφ Αθ 3890/73 Αρχ Ν 25, 732, Αρμ 28,338.

διαφέρον. Αντίθετα όταν πρόκειται για αντιπρόσωπο, αν η σύμβαση που συνομολόγησε αυτός ως αντιπρόσωπος άλλου, έγινε καθ' υπέρβαση των ορίων της αντιπροσωπευτικής του εξουσίας, τότε αυτή (σύμβαση) είναι ανίσχυρη και δεν δεσμεύει τον αντιπροσωπευόμενο, εφ' όσον ο τελευταίος δεν εγκρίνει αυτήν¹⁶.

Αποφασιστικό κριτήριο για την διάκριση αντιπρόσωπου και άγγελου κατά μία άποψη είναι ο τρόπος ενέργειας αυτού εξαρτώμενος τόσο από τις συνθήκες υπό τις οποίες επιχειρείται η δήλωση, όσο και από την εσωτερική σχέση που συνδέει τον δηλούντα προς τον κύριο της υποθέσεως, αρκεί η σχέση αυτή να αποκαλύπτεται κατά τη γενομένη δήλωση¹⁷.

Κατ' άλλη άποψη για τη διάγνωση θα αποβλέψουμε στον τρόπο κατά τον οποίο χρησιμοποιείται το διάμεσο πρόσωπο, αν δηλαδή αυτό προβάλλεται ως εκτελεστικό όργανο, χωρίς καμία πρωτοβουλία στη δήλωση βουλήσεως ή αν αντίθετα αφήνεται σ' αυτό κάποια ελευθερία ενέργειας, έστω και υπό ορισμένες οδηγίες¹⁸. Υποστηρίζεται επίσης και η άποψη ότι η ασφάλεια των συναλλαγών επιβάλλει να περιοριστούμε στον τρόπο με τον οποίο το βοηθητικό πρόσωπο παρουσιάστηκε στις συναλλαγές¹⁹.

¹⁶ Βλ. Εφ Αθ 1099/96 ΝοΒ 45, 459, Εφ Αθ 5761/93 ΝοΒ 42, 78.

¹⁷ Βλ. Έτσι Σημαντήρα, ο.π. αριθ. 927.

¹⁸ βλ. έτσι Μπαλή ο.π.

¹⁹ βλ. έτσι Παπαντωνίου ο.π. παρ. 78 σελ. 466.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ & ΟΡΓΑΝΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

Ο αντιπρόσωπος διακρίνεται και από το **όργανο νομικού προσώπου**. Κατά την κρατούσα οργανική θεωρία περί των νομικών προσώπων, το όργανο του νομικού προσώπου, δεν δηλώνει τη βούλησή του ως αντιπρόσωπος άλλου, αλλά η βούλησή του ισχύει ως βούληση αυτού τούτου του νομικού προσώπου²⁰. Ειδικότερα όταν το πρόσωπο που μεσολαβεί αρύεται την αντιπροσωπευτική εξουσία του απευθείας από το καταστατικό, τότε πρόκειται για το κατά τον Αστικό Κώδικα καταστατικό όργανο του νομικού προσώπου.

Όταν όμως η εκπροσωπευτική εξουσία δεν απορρέει ευθέως από το καταστατικό, τότε το πρόσωπο που εμφανίζεται να μεσολαβεί και να εκπροσωπεί το νομικό πρόσωπο δεν αποτελεί καταστατικό όργανο, αλλά απλώς άμεσο αντιπρόσωπο του νομικού προσώπου²¹.

ΑΜΕΣΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΗ ΥΠΕΡ ΤΡΙΤΟΥ

Η άμεση αντιπροσώπηση διαφέρει από τη **σύμβαση υπέρ τρίτου**. Διότι στην αντιπροσώπηση πρέπει να υπάρχει

²⁰ Βλ. ΑΠ 295/72 ΕΕργΔ 31, 350, ΑΠ 157/68 ΕΕΝ 35, 469, Ν6Β 16, 625.

²¹ Βλ. Εφ. Δωδ 339/97 ΝοΒ 46, 970.

πληρεξουσιότητα υπέρ αυτού που συνάπτει τη σύμβαση, ενώ η σύμβαση υπέρ τρίτου:

α) Συνάπτεται χωρίς πληρεξουσιότητα του τρίτου.

β) Είναι εξ' ορισμού μόνο διμερής-δικαιοπραξία, αντίθετα με την αντιπροσώπευση που χωρεί τόσο επί μονομερούς όσο και επί διμερους δικαιοπραξίας.

γ) Παράγει μόνον ορισμένη αξίωση υπέρ του τρίτου, όχι και υποχρεώσεις.

δ) Συνάπτεται μεταξύ του υποσχόμενου και του λαμβάνοντος την υπόσχεση, οι οποίοι ενεργούν στο όνομά τους, το όνομα του τρίτου αναφέρεται απλά και μόνο για την υπέρ αυτού δημιουργούμενη αξίωση²².

1.6 ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΜΕΣΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΕΩΣ

ΓΕΝΙΚΑ

Από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα προκύπτει ότι οι προϋποθέσεις της άμεσης αντιπροσωπεύσεως είναι:

α) Δήλωση βουλήσεως του αντιπροσώπου.

β) Η δήλωση να είναι δεκτική αντιπροσωπεύσεως.

γ) Ο αντιπρόσωπος να επιχειρήσει με δική του βούληση τη δικαιοπραξία.

δ) Η δήλωση να γίνεται στο όνομα του αντιπροσωπευομένου.

ε) Ο αντιπρόσωπος να έχει εξουσία προς αντιπροσώπευση.

²² Βλ. Μπαλή ο.π., Σημαντήρα ο.π. αριθ. 930.

ΔΗΛΩΣΗ ΒΟΥΛΗΣΕΩΣ

Η αντιπροσώπευση ρυθμίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα και αναφορικά μόνο προς τις δικαιοπραξίες - δηλώσεις βουλήσεως που γίνονται από τον αντιπρόσωπο ή προς αυτόν. Αντιπροσώπευση εκτός από τις δικαιοπραξίες είναι δυνατή και στις οιονεί δικαιοπραξίες π.χ. όχληση με αντιπρόσωπο²³, αναγγελίες, ανακοινώσεις κ.λ.π. Ενώ κατά κανόνα δεν νοείται στις καθαρά υλικές πράξεις π.χ. εύρεση θησαυρού²⁴. Είναι όμως δυνατόν κάποια υλική πράξη να επιφέρει αποτέλεσμα για χάρη κάποιου άλλου όπως π.χ. συμβαίνει στην περίπτωση της καταβολής εργασίας στο πλαίσιο ξένης παραγωγικής επιχειρήσεως²⁵. Επίσης η καταβολή, που αποτελεί κατά κανόνα απλά υλική πράξη μπορεί να γίνει και προς τον άμεσο αντιπρόσωπο του δανειστή²⁶ όπως είναι δυνατό και το αντίστροφο δηλαδή καταβολή με αντιπρόσωπο²⁷.

Η αντιπροσώπευση δεν είναι δυνατή σε αδικοπραξίες, γιατί ο αδικοπρατών δεν μπορεί με τη δήλωση της βουλήσεώς του να μεταθέσει τις συνέπειες της πράξεώς του σε άλλον. Αυτό έχει την έννοια ότι για την αδικοπραξία που διαπράττει τυχόν ο αντιπρόσωπος στα πλαίσια της αντι-προσωπευτικής του εξουσίας ενέχεται κατά κύριο λόγο ο ίδιος χωρίς να αποκλείεται ευθύνη του αντιπροσωπευόμενου με βάση κυρίως τις αρμόζουσες διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

²³ Βλ. Εφ. Θεδ. 2014/94 Αρμ. 50, 444 Εφ. Αθ. 1337/65 ΕεργΔ 24, 1054.

²⁴ Βλ. Σημαντήρα ο.π., αριθμ. 935, Παπαντωνίου ο.π., σελ. 464.

²⁵ Βλ. Σημαντήρα ο.π. αριθμ. 935.

²⁶ Βλ. Εφ Αθ. 7947/74 ΝοΒ 23, 345.

ΔΗΛΩΣΗ ΒΟΥΛΗΣΕΩΣ ΔΕΚΤΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΕΩΣ

Η δήλωση βουλήσεως πρέπει να είναι δεκτική αντιπροσωπεύσεως. Κατά κανόνα η αντιπροσώπευση είναι επιτρεπτή σε όλες τις δικαιοπραξίες ενοχικές ή εμπράγματες, μονομερείς ή διμερείς. Κατ' εξαίρεση δεν επιτρέπεται σε πολλές δικαιοπραξίες ιδίως του οικογενειακού και κληρονομικού δικαίου.

Δικαιοπραξίες που δεν επιδέχονται αντιπροσώπευση είναι: η συναίνεση για γάμο, το ίδιο ισχύει και για τη μνηστεία, η εκούσια αναγνώριση τέκνου, η υιοθεσία, η σύνταξη και η ανάκληση της διαθήκης. Επίσης δεν επιδέχεται αντιπροσώπευση, αν το καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά, η ιδιότητα του μέλους σωματείου, καθώς και το δικαίωμα του εταίρου να πληροφορείται για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων. Άκυρη θεωρείται η δικαιοπραξία που δεν επιδέχεται αντιπροσώπευση, αν γίνει με αντιπρόσωπο και δεν μπορεί να θεραπευτεί εκ των υστέρων με έγκριση από τον αντιπροσωπευόμενο²⁸.

²⁷ Βλ. Φ. Δωρή στην Ερμ ΑΚΓ Αρχ Γεωργιάδη – Σταθόπουλου άρθρο 211.

²⁸ βλ. Σημαντήρα ο.π. αριθμ. 936, Τούση ο.π. παρ. 142.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙ ΤΗ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ ΜΕ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΒΟΥΛΗΣΗ

Ένας από τους όρους της άμεσης αντιπροσωπεύσεως είναι, η κατάρτιση της δικαιοπραξίας από τον αντιπρόσωπο με την ίδια αυτού βούληση, δηλαδή ο αντιπρόσωπος πρέπει να επιχειρήσει με τη δική του βούληση τη δικαιοπραξία²⁹, αυτό είναι άλλωστε και εκείνο που τον διακρίνει από τον άγγελο.

Συνέπεια τούτου είναι ότι ο αντιπρόσωπος πρέπει να έχει δικαιοπρακτική ικανότητα. Άλλη συνέπεια είναι ότι από το πρόσωπο του αντιπροσώπου κρίνονται τα προαπαιτούμενα της δηλώσεως της βουλήσεως και η επίδραση αυτών στην δικαιοπραξία. Σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα από το πρόσωπο του αντιπροσώπου και τη βούλησή του κρίνονται:

- α) Τα ελαττώματα της βουλήσεως, όπως η εικονικότητα, η πλάνη, η απάτη, η απείλη.
- β) Η καλή πίστη, η γνώση ή η υπαίτια άγνοια ορισμένων περιστατικών
- γ) Η έννοια του περιεχομένου της δηλώσεως.
- δ) Η μεταξύ των μερών της καταρτισθείσας δικαιοπραξίας ασυμφωνία ή παρανόηση.
- ε) Αν η δικαιοπραξία συνάπτεται μεταξύ παρόντων ή αν μεταξύ απόντων³⁰.

²⁹ Βλ. Εφ Πατρ. 704/87 Αχ Νομ. 4, 491.

³⁰ Βλ. Μπαλή ο.π. παρ. 109.

Από αυτό όμως δεν ακολουθεί ότι δεν λαμβάνεται υπόψη η γνώση ή υπαίτια άγνοια του αντιπροσωπευόμενου. Καθότι ο Αστικός Κώδικας ορίζει ρητά ότι εάν ο αντιπρόσωπος ενήργησε σύμφωνα με ορισμένες οδηγίες του αντιπροσωπευόμενου, δεν μπορεί ο τελευταίος να επικαλεστεί την άγνοια του αντιπροσώπου για περιστατικά που ο ίδιος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει. Με παροχή οδηγιών εξομοιώνεται η παρουσία του αντιπροσωπευόμενου κατά την κατάρτιση τη δικαιοπραξίας και η μη εναντίωσή του³¹. Όπως και η περίπτωση που ο αντιπροσωπευόμενος ενώ γνωρίζει ότι ο αντιπρόσωπος προτίθεται να επιχειρήσει ορισμένη γι' αυτόν δικαιοπραξία, δεν την αποτρέπει³².

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΟΜΕΝΟΥ

Βασική προϋπόθεση της άμεσης αντιπροσώπευσεως είναι, μεταξύ άλλων, η κατάρτιση της δικαιοπραξίας από τον αντιπρόσωπο, στο όνομα του αντιπροσωπευόμενου, δηλαδή απαιτείται ο αντιπρόσωπος να καταστήσει αντιληπτό στον αντισυμβαλλόμενο του, ότι η από τη δικαιοπραξία ενέργεια θέλει να παραχθεί όχι για τον εαυτό του αλλά για τον αντιπροσωπευόμενο³³. Έτσι ο νόμος αποδέχεται για την άμεση αντιπροσώπευση την «αρχή του εμφανούς», και αυτό

³¹ Βλ. Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π. άρθρο 215.

³² Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

³³ βλ. ΑΠ 339/96 ΕΛΔ 39, 334, Εφ Αθ. 2044/98 ΕΛΔ. 39, 606, Εφ Πατρ. 704/87 Αχ Νομ. 4, 491.

για την ασφάλεια των συναλλαγών³⁴. Έτσι όταν ο αντιπρόσωπος ενεργεί στο όνομά του μεν, αλλά για λογαριασμό εκείνου που αντιπροσωπεύει πρόκειται για έμμεση αντιπροσώπευση³⁵.

ΕΞΟΥΣΙΑ ΓΙΑ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ

Άλλη βασική προϋπόθεση της αντιπροσωπεύσεως είναι ότι ο αντιπρόσωπος πρέπει να έχει εξουσία προς αντιπροσώπευση. Η εξουσία για αντιπροσώπευση μπορεί να απορρέει:

- α) Από τη βούληση του αντιπροσωπευομένου (εκούσια αντιπροσώπευση) η οποία παρέχεται με δικαιοπραξία (πληρεξουσιότητα).
- β) Από διάταξη του νόμου ή από τέτοια διάταξη από τη βούληση τρίτου προσώπου (νόμιμη ή αναγκαία αντιπροσώπευση όπως π.χ. ο επίτροπος ανήλικου που διορίζεται από το νόμο είτε από δικαστική απόφαση ή από διάταξη τελευταίας βουλήσεως, ο εκτελεστής διαθήκης, ο κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομιάς, ο σύνδικος πτωχεύσεως κ.λ.π.).

³⁴ Βλ. Παπαντωνίου ο.π. παρ. 79, Σημαντήρα ο.π. αριθμ. 937.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ & ΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΕΩΣ

Το περιεχόμενο και η έκταση της εξουσίας προς αντιπροσώπευση εξαρτάται από τον ιδρυτικό λόγο αυτής. Στην μεν νόμιμη αντιπροσώπευση τα όρια της εξουσίας του αντιπροσώπου καθορίζονται στις κατ' ιδίαν διατάξεις του νόμου, του καταστατικού του νομικού προσώπου ή της βουλήσεως του τρίτου. Στην εκούσια αντιπροσώπευση ο καθορισμός των ορίων της εξουσίας του αντιπροσώπου για αντιπροσώπευση εξαρτάται από την ερμηνεία της δικαιοπραξίας για την οποία δόθηκε³⁶.

ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΕΩΣ

Όπως προκύπτει από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα ο αντιπροσωπευόμενος δεσμεύεται από τις πράξεις που επιχειρεί ο αντιπρόσωπος μόνον εφόσον ο τελευταίος ενήργησε μέσα στα όρια της εξουσίας για αντιπροσώπευση. Αντίθετα δεν δεσμεύεται ο αντιπροσωπευόμενος αν ο αντιπρόσωπος ενήργησε καθ' υπέρβαση των ορίων της εξουσίας για αντιπροσώπευση, γιατί η υπέρβαση αυτή ισοδυναμεί με ενέργεια του αντιπροσώπου χωρίς εξουσία για αντιπροσώπευση (πληρεξουσιότητα)³⁷.

³⁵ Βλ. Εφ. Αθ. 7062/82 ΑρχΝ 33, 568.

³⁶ Βλ. Απ. 920/74 ΝοΒ 23, 502, Εφ. Πατρ. 394/86 Αχ Νομ. 1987, 528.

³⁷ Βλ. Απ. 466/77 ΝοΒ 26, 47, Εφ. Αθ. 1099/96 ΝοΒ 45, 459.

ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΕΩΣ

Η υπέρβαση των ορίων της εξουσίας αντιπροσωπεύσεως, πρέπει να διακρίνεται από την κατάχρηση της εξουσίας αντιπροσωπεύσεως. Τέτοια κατάχρηση υπάρχει όταν η αντιπροσώπευση κινείται μέσα στα όρια της εξουσίας αντιπροσωπεύσεως, αλλά γίνεται κατά τρόπο αντίθετο, προς τα συμφέροντα του αντιπροσωπευόμενου, ή το σκοπό για τον οποίο δόθηκε η εξουσία αυτή, ώστε να προκύπτει ότι ο αντιπροσωπευόμενος δεν θα επιχειρούσε ποτέ την πράξη³⁸.

Στην περίπτωση αυτή, εάν ο αντιπρόσωπος παρέβη υποχρέωση από την συνδέουσα αυτόν και τον αντιπροσωπευόμενο εσωτερική σχέση, ο τελευταίος έχει το δικαίωμα να ζητήσει αποκατάσταση της προσγενομένης σ' αυτόν ζημιάς³⁹. Δεν είναι απαραίτητο να γνωρίζει ο αντιπρόσωπος ότι η συναπτόμενη δικαιοπραξία είναι αντίθετη στα συμφέροντα του αντιπροσωπευόμενου, αλλά αρκεί ότι όφειλε, σύμφωνα με τα κρατούντα συναλλακτικά ήθη να γνωρίζει αυτή την αντίθεση. Τέτοια περίπτωση υπάρχει όταν η αντίθεση είναι προφανής⁴⁰. Δεν έχει όμως το δικαίωμα να μετακυλήσει τις συνέπειες της απιστίας του αντιπροσώπου τον οποίο εμπιστεύθηκε, στον αμέτοχο τρίτο⁴¹.

³⁸ Βλ. Απ. 1228/87 ΝοΒ 36, 1442, Εφ. Αθ. 1099/69 Νο Β 45, 459

³⁹ βλ. Απ. 454/90 ΕΛΔ 1990.

⁴⁰ Βλ. Απ. 466/77 ΝοΒ 26, 47, Εφ. Θεδ 1010/93 Αρμ. 48, 1019

⁴¹ βλ. Απ. 213/65 ΕΕΝ 33, 36.

ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΕΩΣ

Για να είναι δεσμευτική για τον αντιπροσωπευόμενο η δικαιοπραξία του (άμεσου) αντιπροσώπου, ο αντιπρόσωπος πρέπει να έχει κατά την επιχείρηση της δικαιοπραξίας την εξουσία αντιπροσωπεύσεως. Αν δεν έχει τέτοια εξουσία, είναι «ψευδαντιπρόσωπος». Οι συνέπειες της ελλείψεως της εξουσίας αντιπροσωπεύσεως ρυθμίζονται από τις σχετικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

Περιπτώσεις ελλείψεως της εξουσίας αντιπροσωπεύσεως είναι οι ακόλουθες:

- α) Έλλειψη οποιασδήποτε σχέσεως αντιπροσωπεύσεως.
- β) Ακυρότητα της σχέσεως (δηλ. ακυρότητα της πληρεξουσιότητας).
- γ) Λήξη της σχέσεως αντιπροσωπεύσεως (παύση της πληρεξουσιότητας).
- δ) Υπέρβαση των ορίων της εξουσίας αντιπροσωπεύσεως.

Οι συνέπειες της ελλείψεως της εξουσίας αντιπροσωπεύσεως διαφέρουν ανάλογα αν πρόκειται για μονομερή δικαιοπραξία μη απευθυντέα, μονομερή δικαιοπραξία απευθυντέα ή σύμβαση. Η μονομερής μη απευθυντέα δικαιοπραξία του ψευδαντιπροσώπου είναι άκυρη (ακυρότητα απόλυτη). Στις άλλες δύο περιπτώσεις (μονομερής απευθυντέα δικαιοπραξία, σύμβαση) οι συνέπειες διακρίνονται σε:

- α) Συνέπειες ως προς τον αντιπροσωπευόμενο.
- β) Συνέπειες ως προς τον αντιπρόσωπο.
- γ) Συνέπειες ως προς τους τρίτους.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΟΜΕΝΟ

Η σύμβαση ως προς τον αντιπροσωπευόμενο είναι ατελής. Αν όμως ο αντιπροσωπευόμενος την εγκρίνει, η σύμβαση ισχυροποιείται (αναδρομικά). Η μονομερής απευθυντέα δικαιοπραξία, που δεν αποκρούσθηκε από το λήπτη (σε περίπτωση αποκρούσεως η δικαιοπραξία είναι άκυρη), είναι ως προς τον αντιπροσωπευόμενο ατελής (ηρτημένη ακυρότητα). Όμως αν ο αντιπροσωπευόμενος την εγκρίνει, η δικαιοπραξία ισχυροποιείται.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟ

Κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, στις συμβάσεις ο ψευδαντιπρόσωπος έχει την υποχρέωση, κατ' επιλογήν του αντισυμβαλλόμενου, ή να εκτελέσει ο ίδιος τη σύμβαση ή να καταβάλλει αποζημίωση. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται υπό την προϋπόθεση ότι ο ψευδαντιπρόσωπος γνώριζε την έλλειψη εξουσίας αντιπροσωπεύσεως, καθώς και την προϋπόθεση ότι ο αντιπροσωπευόμενος δεν εγκρίνει τη σύμβαση (αν ο αντιπροσωπευόμενος εγκρίνει τη σύμβαση, δεν υπάρχει θέμα ευθύνης του ψευδαντιπροσώπου).

Κατά τον Αστικό Κώδικα αν ο αντιπρόσωπος αγνοούσε την έλλειψη εξουσίας, έχει την υποχρέωση να επανορθώσει τη ζημιά που έπαθε ο αντισυμβαλλόμενος επειδή πίστεψε ότι υπήρχε η εξουσία, εφόσον η ζημιά δεν υπερβαίνει το διαφέρον από

την έγκυρη σύμβαση. Ο αντιπρόσωπος απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση, αν ο αντισυμβαλλόμενος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι δεν υπήρχε εξουσία αντιπροσώπευσης. Το βάρος αποδείξεως της γνώσεως του αντισυμβαλλομένου φέρει ο ψευδαντιπρόσωπος.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΤΡΙΤΟΥΣ

Στις συμβάσεις το θέμα ρυθμίζεται από τα σχετικά άρθρα του ΑΚ. Έτσι ρυθμίζονται οι σχέσεις αντισυμβαλλομένου – αντιπροσωπευομένου και αντισυμβαλλομένου – ψευδαντιπροσώπου. Κατά τα σχετικά άρθρα ο αντισυμβαλλόμενος έχει το δικαίωμα να ζητήσει να εγκρίνει ρητά ο αντιπροσωπευόμενος τη σύμβαση μέσα σε εύλογη προθεσμία που καθορίζει ο ίδιος. Επίσης ο αντισυμβαλλόμενος έχει το δικαίωμα έως την έγκριση να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, εφόσον κατά τη συνομολόγησή της δεν γνώριζε την έλλειψη της πληρεξουσιότητας. Η επαναχώρηση μπορεί να δηλωθεί και προς τον αντιπρόσωπο. Στις μονομερείς απευθυντές δικαιοπραξίες ρυθμίζονται από τα σχετικά άρθρα οι σχέσεις λήπτη - ψευδαντιπροσώπου. Ο λήπτης έχει το δικαίωμα να ζητήσει να εγκρίνει ρητά τη δικαιοπραξία ο αντιπροσωπευόμενος μέσα σε εύλογη προθεσμία που του καθορίζει.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ

Για να είναι άκυρη μια τέτοια δικαιοπραξία πρέπει να αποκρουσθεί από εκείνον προς τον οποίο απευθύνθηκε για το λόγο ότι έγινε από αντιπρόσωπο που δεν είχε εξουσία αντιπροσωπεύσεως⁴². Εφόσον αυτή δεν αποκρουσθεί μπορεί να εγκριθεί από τον αντιπροσωπευόμενο και έτσι καθίσταται ισχυρή. Η απόκρουση δεν περιορίζεται χρονικά, μπορεί να γίνει κατά την επιχείρηση της δικαιοπραξίας ή μετά την κατάρτισή της, αρκεί μόνο να μην έχει προηγηθεί έγκριση αυτής από τον αντιπροσωπευόμενο, η οποία (έγκριση) αποκλείει πλέον την απόκρουση⁴³. Η απόκρουση και η έγκριση της δικαιοπραξίας γίνεται με δήλωση βουλήσεως ρητά ή σιωπηρά και απευθύνεται είτε προς αυτόν με τον οποίο επιχειρήθηκε η δικαιοπραξία είτε προς τον αντιπρόσωπο.

ΜΕΤΕΩΡΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ

Όπως προαναφέρθηκε η έλλειψη εξουσίας αντιπροσωπεύσεως, δεν επιφέρει χωρίς άλλο την ακυρότητα της μονομερούς δικαιοπραξίας, αλλά αυτή εφόσον δεν αποκρούσθηκε από το τρίτο προς τον οποίο απευθύνθηκε αλλά ούτε εγκρίθηκε από τον αντιπροσωπευόμενο, τελεί σε

⁴² Βλ. Μπαλή Γ. Αρχ. παρ. 122, Γιαννόπουλο Γ. Αρχ. αρθρ. 233, Α.Π. 321/96 ΕΛΔ 37, 1594, Εφ. Αθ. 3816/94 ΕΛΔ 36, 1605, Εφ. Θεδ. 198/93 Αρμ. 47, 409.

⁴³ Βλ. Εφ. Θεδ. 198/93 π.ο.

μετέωρη κατάσταση. Για την άρση της μετέωρης αυτής καταστάσεως το σχετικό άρθρο παρέχει το δικαίωμα στον τρίτο με τον οποίο επιχειρήθηκε η δικαιοπραξία, εφόσον αυτός στο μεταξύ δεν έχει αποκρούσει αυτήν, να ζητήσει από τον αντιπροσωπευόμενο να εγκρίνει ρητά τη δικαιοπραξία μέσα στην καθοριζόμενη από αυτόν εύλογη προθεσμία. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, η δικαιοπραξία είναι άκυρη. Ο τρίτος έως την έγκριση της δικαιοπραξίας από τον αντιπροσωπευόμενο δεν έχει το δικαίωμα της υπαναχώρησεως.

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ

Τα παραπάνω εφαρμόζονται αναλόγως και όταν πρόκειται για μονομερή δικαιοπραξία που απευθύνεται σε τρίτο, ως αντιπρόσωπο, εκείνου στον οποίο αφορά η δήλωση (παθητική αντιπροσώπευση)⁴⁴. Στην περίπτωση αυτή, αν ο χωρίς εξουσία αντιπροσωπεύσεως αντιπρόσωπος, δέχεται με τη συναίνεσή του δηλώσεις βουλήσεως στο όνομα άλλου από τρίτους, η ισχύς της επιχειρηθείσας μονομερούς δικαιοπραξίας εξαρτάται από την έγκριση του χωρίς εξουσία αντιπροσωπευθέντα. Κατά τη διάρκεια της μετέωρης αυτής καταστάσεως, ο τρίτος που επιχείρησε τη δικαιοπραξία, μπορεί μέχρι την έγκρισή της από τον αντιπροσωπευόμενο, να ανακαλέσει τη γενόμενη δήλωσή του. Μπορεί

⁴⁴ Βλ. Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π.

επίσης να ζητήσει από τον αντιπροσωπευόμενο να δηλώσει αυτός μέσα σε εύλογη προθεσμία την ρητή έγκρισή του⁴⁵.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΓΚΡΙΣΕΩΣ

Κατά την κρατούσα στη νομολογία άποψη η ενέργεια της εγκρίσεως δεν έχει αναδρομική ισχύ δεν ανατρέχει δηλαδή αυτή στο χρόνο καταρτίσεως της δικαιοπραξίας⁴⁶. Η άποψη αυτή έχει υπέρ αυτής ότι ανταποκρίνεται περισσότερο στη διαπλαστική λειτουργία των μονομερών δικαιοπραξιών στις οποίες αναφέρεται, δεδομένου ότι αυτές, σκοπούσες στη διάπλαση ορισμένης έννομης σχέσεως δεν επιδέχονται εξάρτηση από όρους, όπως η έγκριση, οι οποίοι λόγω της αβέβαιης πληρώσεώς τους οδηγούν στη δημιουργία μετέωρων έννομων σχέσεων. Για το λόγο αυτό άλλωστε, αυτές είναι και ανεπίδεκτες αιρέσεως⁴⁷.

1.7 ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ

Κατά τον ΑΚ αυτός που έχει περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα μπορεί να επιχειρήσει δικαιοπραξία ως αντιπρόσωπος άλλου. Από τη διάταξη αυτή του ΑΚ έμμεσα προκύπτει ότι ο ανικανος για κάθε δικαιοπραξία δεν μπορεί να επιχειρήσει τέτοια

⁴⁵ βλ. Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π.

⁴⁶ Βλ. Απ. 342/97 ΔΕΝ 1998, 161, Μπ.ρ. Θεδ. 14052/99 Αρχ. Ν. 2000, 111, μπρΘεδ 9178/99 Αρχ. Ν. 2000, 240, ΑΠ. 761/64 ΝοΒ 13, 612, ΕΕΝ 32, 504, ΑΠ. 235/61 ΝοΒ 9, 1142, μπρ Αθ. 3605/73 ΝοΒ 22-529.

⁴⁷ Βλ. Φ. Δωρή σε Ερχ. ΑΚ. Γ. Αρχ. Γεωεγιάδη-Σταθόπουλου άρθρα 232-

ως αντιπρόσωπος άλλου, με ποινή την ακυρότητα αυτής. Η διάταξη αυτή αναφέρεται τόσο στην εκούσια όσο και στην νόμιμη αντιπροσώπευση. Για τους περισσότερους όμως νόμιμους αντιπροσώπους, ισχύουν ίδιες διατάξεις, οι οποίες απαιτούν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα για δικαιοπραξία, όπως π.χ. απαιτείται πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα για τον επίτροπο άλλου, για τον εκκαθαριστή κληρονομιάς, για τον εκτελεστή διαθήκης⁴⁸.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ως δικαιολογητικός λόγος της διατάξεως, προκειμένου για την εκούσια αντιπροσώπευση, είναι ότι ο αντιπρόσωπος ενεργεί στο όνομα του αντιπροσωπευομένου, στο πρόσωπο του οποίου και μόνον επέρχονται οι συνέπειες της αδικοπραξίας. Έτσι αν ο αντιπροσωπευόμενος επέλεξε ως αντιπρόσωπο, πρόσωπο περιορισμένης ικανότητας, το οποίο ως εκ τούτου στερείται της απαιτούμενης εμπειρίας στις συναλλαγές, για την περίπτωση δυσμενούς εξελίξεως των συμφερόντων του πρέπει να αιτιάζεται τον εαυτό του γι' αυτήν την επιλογή του⁴⁹.

Η διάταξη αυτή λειτουργεί στη περίπτωση αυτή ως κανόνας προστασίας των συμφερόντων των τρίτων συναλλασσομένων οι οποίοι δεν είναι σωστό να δουν τις συνέπειες των ενεργειών του

⁴⁸ Βλ. Γιαννόπουλο Γ. Αρχ. άρθρο 213, Σημαντήρα Γ. Αρχ. αριθμ. 951, ... Μπαλή Γ. Αρχ. παρ. 110.

⁴⁹ Βλ. σχετ. Σημαντήρα ο.π., Γιαννόπουλο ο.π.

περιορισμένης ικανότητας αντιπροσώπου, να μετακυλίσουν σ' αυτούς⁵⁰.

ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΟΜΕΝΟΥ

Αντίθετα προς τον αντιπρόσωπο, ο αντιπροσωπευόμενος απαιτείται να έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα. Επομένως αν αυτός έχει περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα άκυρα παρέχει εξουσία αντιπροσωπεύσεως, εκτός μόνον αν η πράξη μπορεί να επιχειρηθεί αυτοπροσώπως και από περιορισμένα ικανό⁵¹.

ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΟΜΕΝΟΥ

Το σχετικό άρθρο αναφέρεται στις σχέσεις προς τα έξω, απέναντι στον αντισυμβαλλόμενο, και όχι στις σχέσεις μεταξύ του αντιπροσωπευόμενου και του περιορισμένα ικανού αντιπρόσωπου. Οι τελευταίες καθορίζονται από την μεταξύ τους υφιστάμενη ενοχική σχέση. Αν η σχέση αυτή μεταξύ του αντιπροσωπευόμενου και του περιορισμένης ικανότητας προσώπου συστά-

⁵⁰ βλ. σχετ. Φ. Δωρή σε Ερμ. Γ. Αρχ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλο αρθρ. 213.

⁵¹ βλ. Πα. Αθ. 21617/64 ΕΛΔ ό, 345, Δεληγιάννη, Η πληρεξουσιότητας 1954, παρ. 17, σελ. 43.

θηκε άκυρα δεν επηρεάζεται η προς αυτόν δοθείσα πληρεξουσιότητα, η οποία είναι τελείως αυτοτελής⁵².

1.8 ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΑ ΒΟΥΛΗΣΗΣ

ΓΕΝΙΚΑ

Επί δηλώσεως βουλήσεως στο όνομα άλλου, δηλαδή επί αντιπροσωπεύσεως, ο ΑΚ λαμβάνει υπόψη το πρόσωπο του αντιπροσώπου και όχι του αντιπροσωπευόμενου. Μόνον τα ελαττώματα της βουλήσεως του αντιπροσώπου επιδρούν στη δήλωση αυτού του ιδίου, ενώ αντίθετα τα ελαττώματα της βουλήσεως του αντιπροσωπευόμενου, δεν ασκούν καμιά επιρροή στην παραπάνω δήλωση. Η διάταξη αυτή του ΑΚ αποτελεί συνέπεια της αρχής ότι η επιχειρηθείσα από τον αντιπρόσωπο δικαιοπραξία ενεργεί υπέρ και κατά του αντιπροσωπευόμενου⁵³.

Ο αντιπρόσωπος, σε αντίθεση με τον άγγελο, δηλώνει δική του βούληση, η βούληση αυτή του αντιπροσωπευόμενου δεν χρησιμεύει παρά μόνο για τον προσδιορισμό του περιεχομένου της δηλώσεως του αντιπροσώπου και για την παροχή προς αυτόν της εξουσίας για αντιπροσώπευση. Και τα δύο αυτά όμως δεν είναι συστατικά της δικαιοπραξίας.

Αναγκαία συνέπεια τούτου είναι ότι το έγκυρο ή μη της δηλώσεως του αντιπροσώπου μπορεί να εξαρτηθεί μόνον

⁵² Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

⁵³ βλ. Τούση Γ. Αρχ. παρ. 144.

από την ύπαρξη ή ανυπαρξία ελαττωμάτων της δικής του βουλήσεως και όχι της βουλήσεως του αντιπροσωπευομένου⁵⁴.

ΓΝΩΣΗ Ή ΥΠΑΙΤΙΑ ΑΓΝΟΙΑ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ

Όπως για τα ελαττώματα της βουλήσεως έτσι και όταν πρόκειται για τη γνώση ή την υπαίτια άγνοια ορισμένων περιστατικών, που ασκούν επιρροή στη δικαιοπραξία λαμβάνεται υπόψη το πρόσωπο του αντιπροσώπου.

Ο κανόνας όμως αυτός περιορίζεται με τη σχετική διάταξη του ΑΚ σύμφωνα με την οποία αν ο αντιπρόσωπος ενέργησε σύμφωνα με ορισμένες οδηγίες του αντιπροσωπευομένου, δεν μπορεί ο αντιπροσωπευόμενος να επικαλεστεί την άγνοια του αντιπροσώπου για περιστατικά που ο ίδιος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει. Δικαιολογία του παραπάνω κανόνα είναι ότι η δικαιοπραξία στηρίζεται στη βούληση του αντιπροσώπου και ότι ο αντιπροσωπευόμενος δεν μπορεί να επιτύχει πλεονεκτήματα από δήλωση του αντιπροσώπου που έγινε με επίγνωση της αναλήθειας της⁵⁵.

Ο παραπάνω κανόνας πρέπει να ερμηνευθεί με ευρύτητα έτσι ώστε να περιλάβει όχι μόνο τις νομικές συνέπειες των δηλώσεων που γίνονται από τον αντιπρόσωπο ή προς αυτόν αλλά

⁵⁴ Βλ. Μπόσδα, Τα ελαττώματα της Βουλήσεως και η γνώσις ή άγνοια ορισμένων περιστάσεων επί αντιπροσωπεύσεως κατά τον ΑΚ, ΕΕΝ 16, 148.

⁵⁵ βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

και κάθε γενικά περίπτωση που η γνώση ή η υπαίτια άγνοια επηρεάζει με οποιοδήποτε τρόπο τη νομική κατάσταση⁵⁶.

Κατά τον ΑΚ η αναφερόμενη γνώση από τον αγοραστή του ελαττώματος ή της ελλείψεως της συμφωνηθείσας ιδιότητας του πωληθέντος πράγματος, κρίνονται από το πρόσωπο του αντιπροσώπου⁵⁷. Για την απαλλαγή του χωρίς εξουσία συμβληθέντος αντιπροσώπου από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον ΑΚ, λαμβάνεται υπόψη η γνώση ή η υπαίτια άγνοια του αντισυμβαλλόμενου. Στη πώληση για τα κατά το χρόνο της συνάψεως αυτής υπάρχοντα νομικά ή πραγματικά ελαττώματα του πωλούμενου πράγματος δεν ευθύνεται ο πωλητής αν ο αντιπρόσωπος του αγοραστή γνώριζε αυτά κατά τη συνομολόγηση της συμβάσεως.

Τέλος εάν κάποιος έχει πολλούς αντιπροσώπους, λαμβάνεται υπόψη η γνώση ή η υπαίτια άγνοια του αντιπροσώπου εκείνου που συνήψε τη δικαιοπραξία. Σε συλλογική τούτω αντιπροσώπευση αρκεί μόνον και η γνώση του ενός από τους αντιπροσώπους⁵⁸.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Δεν εφαρμόζεται η σχετική διάταξη του ΑΚ στα στοιχεία εκείνα που δεν ανήκουν στο αντικειμενικό της δικαιοπραξίας. Τέτοια είναι ορισμένες ιδιότητες ή η ύπαρξη ή μη κάποιου

⁵⁶ βλ. Μπόσδα ο.π., Α.Π. 593/72 ΝοΒ 20, 1440.

⁵⁷ βλ. Α.Π. 319/61 ΕΕΝ 29, 32, ΝοΒ 9, 1248.

προσωπικού προνομίου ή κάποιας νομικής δυσμέλειας, τα οποία κρίνονται από το πρόσωπο του αντιπροσωπευόμενου υπέρ και κατά του οποίου ενεργεί η δικαιοπραξία⁵⁹.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΟΜΕΝΟ

Δεδομένου ότι στον αντιπροσωπευόμενο αφορά η δικαιοπραξία στην οποία προβαίνει ο αντιπρόσωπος, είναι επόμενο στη δική του έννομη σφαίρα να εμπίπτουν και οι συνέπειες των ελαττωμάτων της βουλήσεως του αντιπροσώπου, της διαστάσεως δηλώσεως και βουλήσεως αυτού. Κατά συνέπεια υπέρ του αντιπροσωπευόμενου γεννιέται το δικαίωμα να ζητήσει, κατά τις σχετικές διατάξεις του ΑΚ, ακύρωση της συμβάσεως την οποία συνήψε ο αντιπρόσωπος, στη περίπτωση κατά την οποία ο τελευταίος πλανήθηκε, απατήθηκε κ.λ.π.

Για το λόγο αυτό ο αντιπροσωπευόμενος νομιμοποιείται και παθητικά στις δίκες κατά τις οποίες επιδιώκεται η παραπάνω ακύρωση⁶⁰. Ο αντιπροσωπευόμενος επίσης έχει το δικαίωμα να ζητήσει την αναγνώριση της ακυρότητας της εικονικής δικαιοπραξίας στην οποία προέβη ο αντιπρόσωπος⁶¹ όπως επίσης νομιμοποιείται παθητικά όταν προσβάλλεται ως εικονική η σύμβαση που συνήψε ο αντιπρόσωπος. Όπως επίσης μπορεί να ζητήσει την αναγνώριση της ακυρότητας της δικαιοπραξίας κατ'

⁵⁹ βλ. Σημαντήρα Γ. Αρχ. αριθ. 953, Μπαλή Γ. Αρχ. παρ. 112, Κεραμεύς σελ. 1, σελ. 342,

⁶⁰ Βλ. Φ. Δωρή σε Γεωργιάδη – Σταθόπουλο, Ερμ. Ακ. Γ. Αρχ. άρθρα 214 – 215, ΑΠ 1329/82 ΕΛΔ 24, 424, ΑΠ 466/77 ΝοΒ 26, 47.

⁶¹ Βλ. σχετ. 328/93 ΕΛΔ 35, 661.

εφαρμογή του ΑΚ, όταν ο αντισυμβαλλόμενος εκμεταλλεύθηκε την κουφότητα, απειρία του αντιπροσώπου⁶².

Τον αντιπροσωπευόμενο επίσης βαρύνει η υποχρέωση για καταβολή του αρνητικού διαφέροντος, όταν αξιώνει να ακυρωθεί η δικαιοπραξία επειδή πλανήθηκε ο αντιπρόσωπός του⁶³. Ο ΑΚ έχει εφαρμογή και στις δικαιοπραξίες στις οποίες προέβη ο αντιπρόσωπος χωρίς αντιπροσωπευτική εξουσία, εφόσον αυτές εγκρίθηκαν μεταγενέστερα από τον αντιπροσωπευόμενο⁶⁴.

1.9 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΒΑΣΕΙ ΟΔΗΓΙΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΟΜΕΝΟΥ

Αν ο αντιπρόσωπος ενήργησε σύμφωνα με ορισμένες οδηγίες του αντιπροσωπευομένου, δεν μπορεί ο αντιπροσωπευόμενος να επικαλεστεί την άγνοιά του αντιπροσώπου για περιστατικά που ο ίδιος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και στη νόμιμη αντιπροσώπωση.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Σκοπός της διατάξεως είναι η προστασία των συμφερόντων των καλόπιστων τρίτων κατά του αντιπροσωπευομένου

⁶² Βλ. Δεληγιάννη ΕΕΝ 23, 896.

⁶³ Βλ. Φ. Δωρή ο.π.

και γενικά των συναλλαγών. Αν δεν υπήρχε η διάταξη αυτή, ο αντιπροσωπευόμενος θα μπορούσε με τη χρησιμοποίηση αντιπροσώπου να εκμεταλλευθεί την άγνοια ή την καλή πίστη αυτού, εκεί που δεν θα μπορούσε να επικαλεσθεί ότι συντρέχουν τα στοιχεία αυτά στον εαυτό του.

Π.χ. Αν δώσω εντολή στον Α να μου αγοράσει από τον Β κινητό, που γνωρίζω ότι ανήκει στον Γ, ο Α αγόρασε αυτό καλόπιστα, έτσι δεν μπορώ να επικαλεστώ την καλή πίστη αυτού για την κτήση της κυριότητας.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Για την εφαρμογή της διατάξεως απαιτείται ο αντιπρόσωπος να ενήργησε με τις ορισμένες οδηγίες του αντιπροσωπευόμενου. Οι ορισμένες οδηγίες μπορούν να παρασχεθούν με την πληρεξουσιότητα είτε να δίδονται στον αντιπρόσωπο με βάση την μεταξύ αυτού και του αντιπροσωπευόμενου υφιστάμενη έννομη σχέση, όπως εντολή, εταιρία, σύμβαση εργασίας κ.λπ.⁶⁵.

Δεν απαιτείται οι δοθείσες οδηγίες να αφορούν στην επιχείρηση ορισμένης δικαιοπραξίας, αλλά αρκεί απλώς ότι δόθηκαν τέτοιες, σύμφωνα με τις οποίες ενήργησε ο αντιπρόσωπος.

Π.χ. Όταν ο αντιπροσωπευόμενος υπόδειξε στον αντιπρόσωπο να αποκτήσει γι' αυτόν ορισμένο πράγμα από ορισμένο πρόσωπο, χωρίς να του υποδεικνύεται ο τρόπος κτήσεώς του⁶⁶.

⁶⁵ Βλ. Μπόσδα ο.π., Τούση Γ. Αρχ. παρ. 144, σημ. 4.

⁶⁶ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

Απαιτείται όμως οι δοθείσες οδηγίες να βρίσκονται σε συνάφεια προς το περιστατικό, του οποίου η γνώση ή η άγνοια έχει επίδραση στη δικαιοπραξία⁶⁷. Με τις δοθείσες οδηγίες εξομοιώνεται και η κατά την κατάρτιση της δικαιοπραξίας παρουσία του αντιπροσωπευόμενου και η μη εναντίωσή του⁶⁸.

ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΑ ΒΟΥΛΗΣΕΩΣ

Η σχετική διάταξη του ΑΚ δεν αναφέρεται στα ελαττώματα της βουλήσεως που επιδρούν στην δικαιοπραξία. Ο ίδιος όμως δικαιολογητικός λόγος επιβάλλει να περιλαμβάνονται και αυτά στη ρύθμιση της διατάξεως αυτής⁶⁹.

Έτσι σε εικονική σύμβαση πωλήσεως, αν ο αντιπροσωπευόμενος και ο τρίτος αντισυμβαλλόμενος τελούν σε γνώση της εικονικότητας, η άγνοια του αντιπροσώπου για την εικονικότητα δεν έχει καμιά επίδραση. Ομοίως αν ο αντιπρόσωπος πλανάται, ενώ ο αντιπροσωπευόμενος γνωρίζει, δεν μπορεί ο τελευταίος να επικαλεσθεί πλάνη.

ΕΓΚΡΙΣΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΟΜΕΝΟΥ

Η σχετική διάταξη του ΑΚ εφαρμόζεται και στις δικαιοπραξίες οι οποίες συνήφθησαν από αντιπρόσωπο που εστερείτο αντιπροσωπευτικής εξουσίας, πλην όμως, εγκρίθηκαν από τον

⁶⁷ Βλ. Τούση ο.π., Γιαννόπουλο ο.π.

⁶⁸ Βλ. Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π., Φ. Δωρή ο.π.

⁶⁹ Βλ. Φ. Δωρή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π.

αντιπροσωπευόμενο. Στην περίπτωση αυτή, την πληρεξουσιότητα αντικαθιστά η έγκριση του αντιπροσωπευόμενου⁷⁰.

1.10 ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΑΠΟ ΕΝΑ Ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΥΣ

Ενίοτε η αντιπροσώπευση μπορεί, από τη βούληση του αντιπροσωπευόμενου, με βάση την έννομη σχέση αυτού και των αντιπροσώπων ή από το νόμο (εκτελεστές διαθήκης, εκκαθαριστές κληρονομιάς, διοίκηση νομικού προσώπου), να γίνεται από περισσότερα πρόσωπα.

Στη νόμιμη αντιπροσωπεία η ρύθμιση των ενεργειών των περισσότερων νόμιμων αντιπροσώπων ορίζεται από ειδικές διατάξεις. Στην εκούσια αντιπροσωπεία υπάρχει η συλλογική αντιπροσώπευση, στην οποία απαιτείται από κοινού ενέργεια όλων των αντιπροσώπων, υπό την έννοια όχι της σύγχρονης όλων σύμπραξης αλλά και της χωριστής, αλλά σύμφωνης προς τις άλλες και εις ολόκληρον αντιπροσώπευση στην οποία και καθένας από τους αντιπροσώπους μπορεί να επιχειρήσει μόνος του τη δικαιοπραξία.

Πότε υπάρχει η μια ή η άλλη αντιπροσώπευση είναι ζήτημα ερμηνείας της δικαιοπραξίας που αφορά την πληρεξουσιότητα. Αν στην εις ολόκληρον αντιπροσώπευση λάβουν χώρα περισσότερες διαθέσεις, ασυμβίβαστες μεταξύ τους, υπερισχύει η προγενέστερη.

⁷⁰ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π., Τούση ο.π.

1.11 ΦΑΙΝΟΜΕΝΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ

Υπάρχουν περιπτώσεις όπου κάποιος εμφανίζεται σαν αντιπρόσωπος άλλου, χωρίς να υπάρχει εξουσία αντιπροσωπεύσεως, ο «αντιπροσωπευόμενος» όμως ανέχεται την κατάσταση αυτή και έτσι δημιουργείται στους τρίτους η εντύπωση ότι ο εμφανιζόμενος σαν αντιπρόσωπος έχει πραγματικά την εξουσία αντιπροσωπεύσεως. Πρόκειται για τις περιπτώσεις της καλούμενης «φαινόμενης αντιπροσωπεύσεως» (ή πληρεξουσιότητας).

1.12 ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ ΜΕ ΞΕΝΟ ΟΝΟΜΑ

Από τον αντιπρόσωπο που καταρτίζει τη δικαιοπραξία στο όνομα άλλου, διακρίνεται εκείνος που δικαιοπρακτεί με ξένο όνομα, δηλαδή αυτός που ενεργεί για τον εαυτό του αλλά εμφανίζεται με ξένο όνομα το οποίο μπορεί να είναι είτε όνομα υπαρκτού προσώπου είτε φανταστικό.

Σε περίπτωση μιας τέτοιας δικαιοπραξίας, αν είναι αδιάφορο για τον αντισυμβαλλόμενο με ποιόν συναλλάσσεται, αυτός που επιχειρεί τη δικαιοπραξία με ξένο όνομα, καταρτίζει έγκυρα τη δικαιοπραξία για τον εαυτό του.

1.13 ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

Ο αντιπρόσωπος δεν μπορεί να επιχειρήσει στο όνομα του αντιπροσωπευομένου δικαιοπραξία με τον εαυτό του ατομικά ή με την ιδιότητά του ως αντιπρόσωπος άλλου, εκτός αν ο αντιπροσωπευόμενος είχε επιτρέψει, τη δικαιοπραξία ή αυτή συνίσταται αποκλειστικά στην εκπλήρωση υποχρέωσης. Αυτοσύμβαση που δεν έχει περιβληθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου είναι άκυρη.

Η έννοια της άμεσης αντιπροσωπεύσεως δεν εμποδίζει τον αντιπρόσωπο, να συμβληθεί αυτός και μόνος, αφενός στο όνομα του αντιπροσωπευομένου και αφετέρου ατομικά, στο όνομα του π.χ. Ο αντιπρόσωπος του πωλητή αγοράζει για τον εαυτό του το πωλούμενο πράγμα. Όπως επίσης τίποτα δεν εμποδίζει το ίδιο πρόσωπο να είναι αντιπρόσωπος δύο ή περισσότερων προσώπων και να παρίσταται με την ιδιότητα του αντιπροσώπου εκατέρου εξ αυτών.

Μια τέτοια όμως δικαιοπραξία είναι εύλογο ότι περικλείει κινδύνους για τον αντιπροσωπευόμενο. Διότι στην περίπτωση σύγκρουσης των συμφερόντων του αντιπροσώπου και του αντιπροσωπευόμενου ή των συμφερόντων εκατέρου των αντιπροσωπευομένων, ενδέχεται ο αντιπρόσωπος να ευνοήσει τα δικά του συμφέροντα ή τα συμφέροντα κάποιου αντιπροσωπευόμενου σε βάρος των άλλων αντιπροσωπευομένων.

Δ) ΤΥΠΟΣ

Ο τύπος του συμβολαιογραφικού εγγράφου αφορά κάθε εν γένει αυτοσύμβαση, ακόμη και αν για τη σύμβαση καθ' εαυτήν δεν απαιτείται τύπος ή απαιτείται απλά έγγραφος τύπος⁷¹. Η σύμβαση π.χ. του δανείου δεν υποβάλλεται σε κάποιο τύπο. Αν όμως πρόκειται για αυτοσύμβαση δανείου κατά την οποία ο αντιπρόσωπος, ως μόνος συμβαλλόμενος με διπλή ιδιότητα, δανείζει τον αντιπροσωπευόμενο, η σύμβαση αυτή του δανείου πρέπει να γίνει συμβολαιογραφικώς. Ο νόμος απαιτεί τον τύπο προκειμένου να προφυλάξει τον αντιπροσωπευόμενο, να μπορεί δηλαδή αυτός να αποδείξει την αυτόσύμβαση και το περιεχόμενό της.

⁷¹ Βλ. Τούση ο.π., Γιαννόπουλο ο.π., Σημαντήρα ο.π. αρ. 972.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2. ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ

2.1 ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ & ΦΥΣΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Πληρεξουσιότητα είναι η δικαιοπραξία με την οποία παρέχεται εξουσία για αντιπροσώπευση. Η εξουσία αυτή στηρίζεται στη βούληση του αντιπροσωπευομένου, και με βάση αυτήν ο αντιπρόσωπος (πληρεξούσιος) μπορεί να επιχειρήσει δικαιοπραξία στο όνομα του αντιπροσωπευομένου. Ως πληρεξουσιότητα χαρακτηρίζεται επίσης και η παρεχόμενη με τη δικαιοπραξία εξουσία για αντιπροσώπευση⁷². Η πληρεξουσιότητα κατά κανόνα αφορά αποκλειστικά στο συμφέρον του αντιπροσωπευομένου, μπορεί όμως να αφορά ή και στο συμφέρον του πληρεξούσιου. Η διάκριση αυτή έχει σημασία μόνο ως προς την ανάκληση της πληρεξουσιότητας.

Η φύση της πληρεξουσιότητας είναι **μονομερής**, χωρίς να αποκλείεται και η παροχή της εξουσίας με σύμβαση, δικαιοπραξία, απευθυντέα και άτυπη. Δεν είναι ανάγκη να εκφράζεται ρητώς αλλά μπορεί κατά περιστάσεις να είναι και σιωπηρή. Κατ' εξαίρεση, όπου ορίζει ο νόμος, υποβάλλεται σε τύπο όπως

⁷² Βλ. Μπαλή Γ. Αρχ. παρ. 113, Σημαντήρα Γ. Αρχ. αριθμ. 974, Τούση Γ. Αρχ. παρ. 145, Γιαννόπουλο Γ. Αρχ. αρθρ. 216, ΑΠ 525/93 ΕλΔ 35, 1087 Εφ. Αθ. 2721/96 Αρμ. 50, 1502, ΕλΔ 37, 1429, Εφ. Αθ. 553/96 Αρμ. 52, 1334.

συμβολαιογραφικό ή ιδιωτικό έγγραφο και όχι άλλος τύπος όπως οποιοδήποτε έγγραφο που νομιμοποιεί τον πληρεξούσιο.

2.2 ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ & ΒΑΣΙΚΗ ΣΧΕΣΗ

Η δικαιοπραξία με την οποία παρέχεται η πληρεξουσιότητα είναι μονομερής δικαιοπραξία του αντιπροσωπευομένου που επιχειρείται προς άλλον. Η δικαιοπραξία αυτή αποτελεί ιδιαίτερη αυτοτελή και αφηρημένη δικαιοπραξία και όταν αυτή έχει τον λόγο της σε υφισταμένη ήδη άλλη δικαιοπραξία μεταξύ του αντιπροσωπευόμενου και του πληρεξούσιου, όπως είναι π.χ. η εντολή, μίσθωση εργασίας ή έργου, εταιρία⁷³. Αυτή η έννομη σχέση καλείται **εσωτερική ή βασική σχέση** και διακρίνεται από την πληρεξουσιότητα που αποτελεί ξεχωριστή δικαιοπραξία. Η τυχόν ακυρότητα της έννομης σχέσεως πάνω στην οποία στηρίζεται η πληρεξουσιότητα, δεν ασκεί καμιά επιρροή στο κύρος της πληρεξουσιότητας⁷⁴. Συνέπεια του αφηρημένου χαρακτήρα της πληρεξουσιότητας είναι ότι αυτή υφίσταται ανεξαρτήτως της υποκείμενης (εσωτερικής) σχέσεως, εκτός εάν στην συγκεκριμένη περίπτωση η τελευταία έχει τεθεί ως αίρεση εκείνης⁷⁵. Τον αφηρημένο χαρακτήρα της πληρεξουσιότητας επιβεβαιώνει και κάποιο άρθρο του Α.Κ., από το οποίο προκύπτει ότι αυτή μπορεί να εξακολουθεί έστω και αν η έννομη σχέση στην οποία στηρίζεται περατώθηκε, εκτός αν όπως προαναφέρθηκε, η αιτία της

⁷³ Βλ. ΑΠ 593/92 ΕΛΔ 36, 607.

⁷⁴ Βλ. Μπαλή ο.π., Τούση ο.π.

⁷⁵ Βλ. ΑΠ 593/92 ο.π., Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π.

πληρεξουσιότητας τέθηκε ως αίρεση αυτής⁷⁶. Μπορεί να χορηγηθεί πληρεξουσιότητα χωρίς να συνδέει τον αντιπροσωπευόμενο και τον αντιπρόσωπο κάποια έννομη σχέση.

2.3 ΕΚΤΑΣΗ & ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Η αληθινή έκταση της πληρεξουσιότητας εφόσον δεν καθορίζεται από το νόμο ή τις κρατούσες συνήθειες, αποτελεί ζήτημα ερμηνείας της σχετικής δηλώσεως του κυρίου των υποθέσεων σε συνάρτηση με την αρχή της ανεξαρτησίας από τη βασική σχέση⁷⁷. Η αρχή αυτή αποβλέπει και στην προστασία των τρίτων, οι οποίοι εμπιστεύονται στη δημοσιότητα της ανακοίνωσης του κυρίου των υποθέσεων ως προς την παροχή της πληρεξουσιότητας⁷⁸. Στη περίπτωση όμως που το περιεχόμενο της πληρεξουσιότητας συμπλέκεται με το περιεχόμενο της υποκείμενης αιτίας, και αυτό είναι διαγνωστό στο τρίτο, επιβάλλεται, κατ' εφαρμογή των άρθρων του Α.Κ., να ληφθεί υπόψη και ο σκοπός που συνάγεται από την αιτία για τον οποίο χορηγήθηκε η πληρεξουσιότητα και να ερμηνευθεί η πληρεξουσιότητα σε συνάρτηση και προς τον σκοπό αυτόν⁷⁹. Για τον καθορισμό του περιεχομένου της ουσιαστικής πληρεξουσιότητας, δηλαδή της αληθινής εξουσίας του αντιπροσώπου, λαμβάνεται υπόψη το γενικό καθήκον που έχει ο αντιπρόσωπος όπως κάνει καλόπιστη και σύμφωνη με

⁷⁶ Βλ. Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π.

⁷⁷ Βλ. Εφ. Θεσ. 1010/93, Αρμ. 48, 1019, ΑΠ 803/75 ΝοΒ 24, 163.

⁷⁸ Βλ. Εφ. Θεσ. 1010/93 ο.π.

⁷⁹ Βλ. Φ. Δωρή σε Γεωργιάδη – Σταθόπουλο Ερμ. Ακ. Γ. Αρχ. άρθρα 216 – 217 αρ. 23, Γιαννόπουλο ο.π.

τα χρηστά ήθη χρήση της πληρεξουσιότητας, γιατί το από αυτήν δικαίωμα του πληρεξουσίου δεν είναι απόλυτο, αλλά περιορίζεται και προσδιορίζεται από κάποιες διατάξεις του Α.Κ.⁸⁰ Η πληρεξουσιότητα ανάλογα με την έκτασή της διακρίνεται σε γενική και ειδική. Γενική είναι η πληρεξουσιότητα όταν αναφέρεται σε μεγαλύτερο ή μικρότερο κύκλο υποθέσεων ή και σε κάθε δικαιοπραξία του αντιπροσωπευομένου. Ενώ ειδική είναι αυτή που αναφέρεται στην επιχείρηση ορισμένης μόνο δικαιοπραξίας. Η διάκριση αυτή, την οποία δεν χρησιμοποιεί ο Α.Κ., δεν παρέχει σταθερά κριτήρια και δεν ωφελεί σε τίποτα. Η ίδια πληρεξουσιότητα είναι δυνατόν κατά τις περιστάσεις να θεωρηθεί είτε ειδική είτε γενική εφόσον συγκρίνεται προς άλλη ειδικότερη ή γενικότερη. Έτσι π.χ. η γενική πληρεξουσιότητα προς τον Α προς διαχείριση ορισμένου κτήματος μπορεί να θεωρηθεί ειδική συγκρινόμενη προς πληρεξουσιότητα του ιδίου προς διαχείριση όλης της περιουσίας⁸¹. Από το νόμο όμως προβλέπονται περιπτώσεις κατά τις οποίες ο αντιπρόσωπος μπορεί να ενεργήσει μόνο αν διαθέτει ειδική πληρεξουσιότητα. Ειδική πληρεξουσιότητα επιβάλλεται και όταν τούτο το απαιτεί η συναλλακτική ευθύτητα, όπως κυρίως στις πράξεις διαθέσεως⁸². Η πληρεξουσιότητα που δόθηκε στον αντιπρόσωπο για την επιχείρηση ορισμένης δικαιοπραξίας δεν εμποδίζει τον αντιπροσωπευόμενο να επιχειρήσει αυτός την δικαιοπραξία.

⁸⁰ Βλ. 1010/93 ο.π.

⁸¹ Βλ. Μπαλή ο.π. 115, Γιαννόπουλο ο.π.

⁸² Βλ. Παπαντωνίου Γ. Αρχ. παρ. 80 σελ. 474, Εφ Αθ 11517/70 ΝοΒ 1980,

2.4 ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Όπως κάθε δικαιοπραξία έτσι και η πληρεξουσιότητα ως δικαίωμα μπορεί να είναι άκυρη ή ακυρώσιμη. Άκυρη ιδίως είναι η πληρεξουσιότητα στις περιπτώσεις κάποιων άρθρων του Α.Κ., δηλαδή στις περιπτώσεις της ανάγκης της υποβολής της πληρεξουσιότητας στον τύπο, που απαιτείται για την εκτελεστική δικαιοπραξία, της υποχρέωσης επιδείξεως πληρεξούσιου εγγράφου επί μονομερών δικαιοπραξιών και της υποχρεωτικής συντάξεως συμβολαιογραφικού εγγράφου επί αυτοσυμβάσεως. Άκυρη είναι επίσης η πληρεξουσιότητα όταν προέρχεται από πρόσωπο ανίκανο για δικαιοπραξία, ως επίσης όταν η περί πληρεξουσιότητας δήλωση που απευθύνεται προς τον πληρεξούσιο έγινε εικονικά⁸³.

Ακυρώσιμη είναι η πληρεξουσιότητα που οφείλεται σε πλάνη, εσφαλμένη διαβίβαση, απάτη, απειλή⁸⁴. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις εφαρμόζονται οι διατάξεις για τις άκυρες και ακυρώσιμες δικαιοπραξίες. Η παροχή πληρεξουσιότητας με αίρεση, αποκλείεται μόνο στη περίπτωση που η δικαιοπραξία για την οποία αυτή χορηγείται, είναι ανεπίδεκτη αιρέσεως⁸⁵.

⁸³ Βλ. Μπόσδα, παρατηρήσεις επί της ακύρου κ' ακυρωσίμου πληρεξουσιότητας, Αρμ. 8, 73, Γιαννόπουλο ο.π.

⁸⁴ Βλ. ΠπρΠαρ 191/94 Αρχ. Ν., 48, 787.

⁸⁵ Εφ. Θεσ. 220/69 Αρμ. 230 581.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1^ο

Ο τρίτος δεν μπορεί να επικαλεστεί εικονική πληρεξουσιότητα αν γνώριζε την εικονικότητα, όπως και γενικότερα δεν μπορεί να επικαλεστεί πληρεξουσιότητα αν γνώριζε ότι η εσωτερική σχέση του αντιπροσωπευομένου - αντιπρόσωπου από την οποία έχει εξαρτηθεί το κύρος της πληρεξουσιότητας, ήταν άκυρη. Ο περιορισμός αυτός του δικαιώματος των τρίτων από την εσωτερική σχέση αντιπροσωπευομένου και πληρεξούσιου δεν αναιρεί το ότι η πληρεξουσιότητα αποτελεί ανατιώδη δικαιοπραξία, γιατί όλες οι δικαιοπραξίες είτε αιτιώδεις είτε ανατιώδεις διέπονται από τη συναλλακτική καλή πίστη.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2^ο

Σκοπός που εξυπηρετεί το συμφέρον και του αντιπρόσωπου είναι π.χ. η εξόφληση χρέους του αντιπροσωπευόμενου προς τον αντιπρόσωπο όπως η χαρακτηριστική περίπτωση πληρεξουσιότητας που δίνεται σε εργολάβο πολυκατοικίας να μεταβιβάζει διαμερίσματα για να καλύψει την αμοιβή του. Αλλά και στην περίπτωση που η πληρεξουσιότητα αφορά το συμφέρον και του αντιπρόσωπου, δεν αποκλείεται η ανάκληση αν συντρέχει σπουδαίος λόγος, όπως π.χ. αν ο εργολάβος εξετέλεσε έργο διαφορετικό από αυτό που συμφωνήθηκε.

2.5 ΕΙΔΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Διακρίνουμε τα ακόλουθα είδη πληρεξουσιότητας:

ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ ΓΕΝΙΚΗ & ΕΙΔΙΚΗ

Η διάκριση γίνεται με κριτήριο την έκταση της εξουσίας αντιπροσωπεύσεως. Γενική είναι η πληρεξουσιότητα που αναφέρεται σε ένα κύκλο δικαιπραξιών ή σε όλες τις δικαιπραξίες του αντιπροσωπευομένου (εξουσιοδότη). Ειδική είναι η πληρεξουσιότητα που αναφέρεται σε ορισμένες δικαιπραξίες.

ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ ΡΗΤΗ & ΣΙΩΠΗΡΗ

Η διάκριση γίνεται με κριτήριο τον τρόπο παροχής της πληρεξουσιότητας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Σιωπηρή είναι η πληρεξουσιότητα, η οποία συνάγεται είτε από έννομη σχέση που υφίσταται μεταξύ αντιπροσωπευομένου και πληρεξούσιου, όπως π.χ. είναι η εντολή, η εργασιακή ή εταιρική σχέση, στην οποία ενυπάρχει η πληρεξουσιότητα, είτε από συμπεριφορά του αντιπροσωπευομένου, που δικαιολογεί την πίστη των τρίτων ότι έχει χορηγηθεί πληρεξουσιότητα σε συγκεκριμένο αντιπρόσωπο. Π.χ. η τοποθέτηση προσώπου σε εμφανή θέση, η οποία σύμφωνα με τις συναλλακτικές συνήθειες συνεπά-

γεται αρμοδιότητες που προϋποθέτουν πληρεξουσιότητα, όπως ο διορισμός κάποιου σε θέση διευθυντή υποκαταστήματος τράπεζας, αλλά και η πρόσκτηση υπαλλήλου σε ορισμένη θέση, θυρίδα ή γραφείο, όπου καταρτίζονται ορισμένες δικαιοπραξίες με την επιχείρηση, δικαιολογούν την πεποίθηση τρίτου, ότι συναλλάσσεται με πληρεξούσιο.

ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ ΑΤΟΜΙΚΗ & ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ

Ατομική είναι η πληρεξουσιότητα όταν πληρεξούσιος είναι ένα πρόσωπο. **Συλλογική** είναι η πληρεξουσιότητα, όταν ως πληρεξούσιοι ορίζονται περισσότερα πρόσωπα, που (ανάλογα με την εξουσία που τους παρέχεται) μπορούν να ενεργούν ως πληρεξούσιοι είτε καθένας μεμονωμένα είτε «**από κοινού και εκ συμφώνου**».

ΜΕΤΑΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ Η΄ ΥΠΟΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ

Μεταπληρεξουσιότητα ή **υποπληρεξουσιότητα** έχουμε στις περιπτώσεις, όπου ο πληρεξούσιος (έχοντας σχετική εξουσία από τον πληρεξουσιοδότη) δίνει σε τρίτο εξουσία αντιπροσωπεύσεως του αντιπροσωπευομένου. Ο τρίτος αυτός ονομάζεται **μεταπληρεξούσιος** ή **υποπληρεξούσιος**. Αν ο μεταπληρεξούσιος

αντιπροσωπεύει τον αντιπροσωπευόμενο χωρίς αναφορά στην αρχική πληρεξουσιότητα, έχουμε άμεση μεταπληρεξουσιότητα, αν τον αντιπροσωπεύει με αναφορά στην αρχική πληρεξουσιότητα, έχουμε έμμεση μεταπληρεξουσιότητα.

ΚΛΗΡΟΝΟΜΗΤΗ & ΜΕΤΑΘΑΝΑΤΙΑ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ

Αν η πληρεξουσιότητα είναι κληρονομητή, δηλαδή ισχύει και μετά το θάνατο του πληρεξουσιοδότη⁸⁶ ή δεν ορίζεται από τον τελευταίο ότι δίδεται η πληρεξουσιότητα μόνο για την περίπτωση του θανάτου του.

2.6 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗ

Έννοια διαφορετική από την πληρεξουσιότητα έχει ο όρος εξουσιοδότηση. Ως τέτοια νοείται η δικαιοπραξία με την οποία παρέχεται σε κάποιον η εξουσία, όπως για δικό του συμφέρον καταρτίσει στο όνομά του δικαιοπραξία, αποτελούσα επέμβαση στη περιουσιακή σφαίρα του παρέχοντα την εξουσία. Έτσι η έννοια της εξουσιοδοτήσεως είναι ευρύτερη από την έννοια της πληρεξουσιότητας. Εξουσιοδοτείται για παράδειγμα

κάποιος να ενεργήσει κάποια υλική ή νομική πράξη σε βάρος της περιουσίας του εξουσιοδοτούντος αλλά στο όνομα και προς το συμφέρον του εξουσιοδοτουμένου⁸⁷. Υποστηρίζεται ότι ορθότερη είναι η αντιμετώπιση της εξουσιοδοτήσεως ως βασικής σχέσεως, της οποίας την εκτέλεση εξυπηρετεί μεταξύ άλλων και η πληρεξουσιότητα⁸⁸. Η επέμβαση στην περιουσιακή σφαίρα του εξουσιοδοτούντος μπορεί να συνίσταται:

α) σε δικαιοπραξία εκποιητική δηλαδή που περιέχει διάθεση κάποιου αντικειμένου του εξουσιοδοτούντος.

β) σε δικαιοπραξία υποσχετική δηλαδή τέτοια με την οποία γεννιέται υποχρέωση για τον εξουσιοδοτούντα.

γ) σε κάποια άλλη πράξη υλική ή νομική σε βάρος της περιουσίας του εξουσιοδοτούντος, αλλά προς το συμφέρον και στο όνομα του εξουσιοδοτουμένου⁸⁹. Η έννοια της εξουσιοδοτήσεως ως επί το πολύ συμπίπτει προς την συναίνεση και διέπεται από τις αρχές που διέπουν αυτήν.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ο Α εξουσιοδοτεί τον Β για να πουλήσει κάποιο πράγμα το οποίο ανήκει στον Α. Μέρος των χρημάτων από το προϊόν που πούλησε θα κρατήσει ο Β, έτσι ώστε να εξοφληθεί το χρέος του Α προς τον Β.

⁸⁶ Βλ. Σταθόπουλο ο.π. 410, Κοτζάμπαση, ο.π. 389.

⁸⁷ Βλ. Εφ. Αθ. 12364/90 ΝοΒ 39, 766, Τούση ο.π. σημ. 5.

⁸⁸ Βλ. Εφ. Αθ. 12364/90 ο.π., Σημαντήρα ο.π. αριθμ. 977

⁸⁹ Βλ. Μπαλή ο.π., παρ. 114

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (ΜΕΤΑΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ)

Κατ' αρχήν δεν χωρεί υποκατάσταση του πληρεξουσίου, γιατί η πληρεξουσιότητα στηρίζεται στη προσωπική εμπιστοσύνη. Έτσι ο πληρεξούσιος δεν μπορεί να διορίσει άλλον, ώστε αυτός ο άλλος να μπορεί να επιχειρήσει τη δικαιοπραξία. Μπορεί όμως τέτοια υποκατάσταση να επιτραπεί από τον αντιπροσωπευόμενο ρητά ή να προκύπτει κάτι τέτοιο από το σκοπό της δοθείσας πληρεξουσιότητας ή από τις περιστάσεις⁹⁰ όπως π.χ. αν ο πληρεξούσιος ασθένησε βαριά και ο αντιπροσωπευόμενος επείγεται για τη σύναψη της δικαιοπραξίας. Θεωρείται ότι επιτράπηκε από τον αντιπροσωπευόμενο η υποκατάσταση, όταν ο τελευταίος δεν έχει συμφέρον στην αυτοπρόσωπη ενέργεια του πληρεξουσίου⁹¹.

Με την υποκατάσταση δεν μεταβιβάζεται η ιδιότητα του πληρεξουσίου στον υποκατάστατο, αλλά ο τελευταίος αποκτά την εξουσία να ενεργήσει στο όνομα του αντιπροσωπευομένου. Αυτό όμως δεν αποκλείει τον πληρεξούσιο από το να ενεργήσει αυτός. Ο υποκατάστατος (μεταπληρεξούσιος) ενεργεί είτε στο όνομα του αντιπροσωπευομένου (γνήσια καθ' υποκατάσταση πληρεξουσιότητα) είτε ως αντιπρόσωπος του πληρεξουσίου (απλή μεταπληρεξουσιότητα). Και στις δύο περιπτώσεις ο υποκατάστατος οφείλει να αποδείξει όχι μόνο την μεταπληρεξουσιότητα αλλά και την προς τον αρχικό πληρεξούσιο τέτοια⁹².

⁹⁰ Βλ. ΑΠ 556/60 Εεν 28, 271, ΑΠ 435/58 ΝοΒ ό, 1139, ΑΠ 425/61 ΝοΒ 10, 152, Μπαλή ο.π., Σημαντήρα ο.π. αρ. 986, Γιαννόπουλο ο.π.

⁹¹ Βλ. ΑΠ 556/60 ο.π., ΑΠ 425/61 ο.π., Μπαλή ο.π., Σημαντήρα ο.π.

⁹² Βλ. Τούση ο.π., παρ. 145 σημ. 28, Μπαλή ο.π., Σημαντήρα ο.π.

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΕΝΤΟΛΗ

Η εντολή διακρίνεται από την πληρεξουσιότητα, καθόσον η εντολή είναι σύμβαση και μπορεί να αποβλέπει στη διεξαγωγή από τον εντολοδόχο υποθέσεως του εντολέα, οποιασδήποτε φύσεως δηλαδή είτε νομικής, είτε υλικής, ενώ η πληρεξουσιότητα είναι μονομερής δικαιοπραξία με την οποία παρέχεται η εξουσία για αντιπροσώπευση άλλου αποβλέπουσα μόνον στην επιχείρηση δικαιοπραξίας⁹³. Η εντολή είναι απλώς μια από τις έννομες σχέσεις, πάνω στις οποίες μπορεί να στηρίζεται η πληρεξουσιότητα, ενώ η πληρεξουσιότητα δεν προϋποθέτει κατ' ανάγκη εντολή⁹⁴.

Στην πληρεξουσιότητα ο αντιπρόσωπος ενεργεί στο όνομα του αντιπροσωπευομένου, ενώ στην εντολή ο εντολοδόχος ενεργεί στο όνομά του, αυτός αποκτά δικαιώματα και υποβάλλεται σε υποχρεώσεις από την δικαιοπραξία που κατάρτισε εκτελώντας την εντολή.

2.7 ΤΡΟΠΟΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Η πληρεξουσιότητα παρέχεται είτε με δήλωση προς τον εξουσιοδοτούμενο, οπότε γίνεται λόγος για **εσωτερική πληρεξουσιότητα**, είτε με δήλωση προς τον τρίτο με τον οποίο επιχειρείται η δικαιοπραξία, οπότε γίνεται λόγος για **εξωτερική**

⁹³ Βλ. Εφ. Αθ. 1189/75 ΝοΒ 23, 521.

⁹⁴ Βλ. Εφ. Αθ. 1189/75 ο.π.

πληρεξουσιότητα⁹⁵. Και στις δυο αυτές περιπτώσεις πρόκειται για απευθυντέα δήλωση βουλήσεως και δεν απαιτείται αποδοχή από τον πληρεξούσιο. Δεν αποκλείεται να συσταθεί πληρεξουσιότητα και με σύμβαση. Ενώ δεν αμφισβητείται ο δικαιοπρακτικός χαρακτήρας της δηλώσεως προς τον αντιπρόσωπο, υπάρχει τέτοια αμφισβήτηση όσον αφορά την δήλωση προς τον τρίτο⁹⁶. Η σημασία της διακρίσεως αυτής έγκειται στην εφαρμογή των διατάξεων για τις δικαιοπραξίες. Έτσι αν η δήλωση προς τον τρίτο θεωρηθεί απλή νομική πράξη δεν εφαρμόζονται όλες οι διατάξεις που αναφέρονται στις δικαιοπραξίες. Η πληρεξουσιότητα μπορεί επίσης να γίνει και με δημόσια γνωστοποίηση δηλαδή με δήλωση γνωστοποιούμενη, με τα συνήθη μέσα δημοσιότητας, προς ακαθόριστο αριθμό προσώπων⁹⁷.

ΔΗΛΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟ

Η δήλωση για παροχή πληρεξουσιότητας που απευθύνεται προς τον πληρεξούσιο, η οποία καλείται εσωτερική πληρεξουσιότητα, έχει νομική ενέργεια από τη στιγμή που θα περιέλθει στον πληρεξούσιο, χωρίς να απαιτείται αποδοχή από μέρους

⁹⁵ Βλ. ΑΠ 1331/76 Εεν 44,425, Τούση Γ. Αρχ. παρ. 145, Μπαλή Γ. Αρχ. παρ. 113, Σημαντήρα Γ. Αρχ. αρ. 980.

⁹⁶ Βλ. κατά μια άποψη η δώλωση προς τον τρίτο δεν αποτελεί δικαιοπραξία, έτσι Δεληγιάννης, Η πληρεξουσιότητα σελ. 65, Μπόσδας Αρχ. Ν. 23, 3, Σημαντήρας ο.π. αρ. 980, αντίθετα ότι αποτελεί δικαιοπραξία, Φ. Δωρής σε ερμ. ΑΚ Γ Αρχ άρθρα 216 – 217, Σταθόπουλος ΝΔ 25, 5 σημ. 26.

⁹⁷ Βλ. Τούση ο.π., Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο Γ Αρχ άρθρ. 217, Σημαντήρα

του τελευταίου⁹⁸. Δεν θεωρείται αποδοχή της πληρεξουσιότητας η μη αποποίηση αυτής από τον τρίτο, τέτοια δε αποποίηση συνιστά παραίτηση από την πληρεξουσιότητα⁹⁹. Όχι μόνον δεν απαιτείται αποδοχή από μέρους του πληρεξουσίου, αλλά δεν απαιτείται και γνώση του πληρεξουσίου για την παροχή της πληρεξουσιότητας. Έτσι αν κάποιος συνάψει δικαιοπραξία στο όνομα του αντιπροσωπευόμενου, με πληρεξουσιότητα η οποία έχει παρέλθει στον πληρεξούσιο, αλλά ο τελευταίος στην πραγματικότητα την αγνοεί, η δικαιοπραξία δεσμεύει τον αντιπροσωπευόμενο και δεν εξαρτάται η ισχύς αυτή από την έγκρισή του¹⁰⁰.

ΔΗΛΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΡΙΤΟ

Η δήλωση για παροχή πληρεξουσιότητας μπορεί να γίνει και προς τον τρίτο με τον οποίο πρόκειται να συναφθεί η δικαιοπραξία, πρόκειται για την **εσωτερική πληρεξουσιότητα**. Η δήλωση αυτή προς τον τρίτο αποκτά ενέργεια από τη στιγμή που θα περιέλθει σε αυτόν, από τότε δηλαδή αρχίζει η πληρεξουσιότητα του προσώπου που κατονομάζεται σε αυτήν¹⁰¹. Η δήλωση για την πληρεξουσιότητα προς τον τρίτο θεωρείται ότι έχει απευθυνθεί και όταν αυτή έγινε από μέρους του αντιπροσωπευόμενου με επίδειξη προς τον τρίτο του πληρεξουσίου

ο.π.

⁹⁸ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π., Σημαντήρα ο.π., Μπαλή ο.π., ΑΠ 305/54 ΕΕΝ 21, 599, ΑΠ 464/57 ΕΕΝ 25, 40, ΑΠ 201/58 ΕΕΝ 25, 628.

⁹⁹ Βλ. Σημαντήρα ο.π.

¹⁰⁰ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

εγγράφου που έχει παραδοθεί στον αντιπρόσωπο¹⁰². Οι τρίτοι δικαιούνται να επικαλεσθούν υπέρ αυτών την υπάρχουσα πληρεξουσιότητα και όταν αυτή παρασχέθηκε με δήλωση του αντιπροσωπευομένου που απευθύνθηκε αποκλειστικά στον αντιπρόσωπο¹⁰³. Η εξουσία για αντιπροσώπηση παρέχεται στον πληρεξούσιο μόνον έναντι του τρίτου προς τον οποίο έγινε η δήλωση και όχι άλλου. Αν η δήλωση για πληρεξουσιότητα έγινε και προς τον πληρεξούσιο και προς τον τρίτο, στην περίπτωση που η πληρεξουσιότητα προς τον τρίτο είναι ευρύτερη στην έκτασή της, τα ευρύτερα αυτά όρια δεν μπορούν να περιορισθούν. Τέτοιος περιορισμός ισχύει, αν αυτός ανακοινωθεί και προς τον τρίτο ή αν ο τελευταίος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει τον περιορισμό αυτόν¹⁰⁴. Όπως και ο πληρεξούσιος έτσι και ο τρίτος προς τον οποίο απευθύνεται η δήλωση για πληρεξουσιότητα, δεν απαιτείται για το κύρος της πληρεξουσιότητας, να έχει πλήρη ικανότητα για δικαιοπραξία, αλλά αρκεί και περιορισμένη ικανότητά του.

ΔΗΛΩΣΗ ΜΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Αν και δεν αναφέρεται ρητά στο νόμο, η πληρεξουσιότητα μπορεί να γίνει με δημόσια γνωστοποίηση, δηλαδή με δήλωση που γνωστοποιείται προς άδηλα πρόσωπα, ή προς ορισμένο κύκλο προσώπων. Η γνωστοποίηση αυτή μπορεί να γίνει π.χ.

¹⁰¹ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

¹⁰² Βλ. Μπαλή ο.π.

¹⁰³ Βλ. Τούση ο.π. σημ. 8

¹⁰⁴ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

με τις εφημερίδες, με τοιχοκόλληση, με ραδιοφωνικές ανακοινώσεις κατά συναλλακτική συνήθεια¹⁰⁵. Πρόκειται για δήλωση μη απευθυντέα σε άλλον και έχει ενέργεια, δηλαδή η πληρεξουσιότητα υπάρχει, μόλις συντελεσθεί η δημόσια γνωστοποίηση¹⁰⁶.

ΠΑΡΟΧΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Η δήλωση για παροχή πληρεξουσιότητας παρέχεται κατ' αρχήν άτυπα. Αυτή μπορεί να είναι ρητή ή σιωπηρή. Εξαίρεση από την παραπάνω αρχή είναι όταν η δήλωση υποβάλλεται στον τύπο που απαιτείται για τη δικαιοπραξία την οποία αφορά η πληρεξουσιότητα¹⁰⁷.

ΣΙΩΠΗΡΗ (ΦΑΙΝΟΜΕΝΗ) ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ

Η δήλωση για παροχή πληρεξουσιότητας στον αντιπρόσωπο μπορεί να είναι σιωπηρή. Η σιωπηρή (φαινόμενη) πληρεξουσιότητα μπορεί να συνάγεται από την έμπρακτη συμπεριφορά του αντιπροσωπευομένου, όταν δηλαδή από αυτήν δημιουργείται, λαμβανομένων υπόψη και των αντιλήψεων των συναλλαγών και της αρχής της καλής πίστεως, η εύλογη πεποίθηση στους τρίτους ότι έχει χορηγηθεί πληρεξουσιότητα σε

¹⁰⁵ Βλ. Τούση ο.π. σημ. 10, Μπαλή ο.π. παρ. 113, Σημαντήρα ο.π.

¹⁰⁶ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

¹⁰⁷ Βλ. ΑΠ 959/84 ΕΕΝ 52, 479.

συγκεκριμένο πρόσωπο¹⁰⁸. Αυτό αποτελεί απόρροια της γενικής αρχής της προστασίας των τρίτων, οι οποίοι χωρίς καμιά υπαιτιότητα τους πίστευαν στην αλήθεια της έμπρακτης δηλώσεως του κυρίου των υποθέσεων, στηριχθέντες σε εξωτερικά περιστατικά, από τα οποία κάθε καλόπιστος θα μπορούσε με βεβαιότητα να συναγάγει την ύπαρξη πραγματικής βουλήσεως για σύσταση πληρεξουσιότητας¹⁰⁹. Σιωπηρά δε πληρεξουσιότητα υπάρχει ιδίως όταν αντιπροσωπευόμενο και πληρεξούσιο συνδέει κάποια έννομη σχέση όπως η εντολή, εταιρία, μίσθωση εργασίας¹¹⁰.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΙΩΠΗΡΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Περιπτώσεις σιωπηρής πληρεξουσιότητας αποτελούν:

Η τοποθέτηση από τον κύριο των υποθέσεων, προσώπου σε ορισμένη εξωτερικώς εμφανή θέση στην επιχείρηση, σε τρόπο ώστε να προκαλείται η εύλογη πεποίθηση ότι αυτό είναι εφοδιασμένο με πληρεξουσιότητα όπως π.χ. ο υπάλληλος καταστήματος θεωρείται ότι έχει πληρεξουσιότητα να πωλεί εμπορεύματα και να εισπράττει το τίμημα¹¹¹.

Ο πράκτορας ασφαλιστικής εταιρίας τεκμαίρεται από το γεγονός του διορισμού ότι έχει πλήρη πληρεξουσιότητα προς επιχείρηση κάθε πράξεως αναγόμενης στο κύκλο των υποθέσεων

¹⁰⁸ Βλ. Μπόσδα, Περί σιωπηρής πληρεξουσιότητας ΕΛΔ 1980, 1, Παπαντωνίου Γ Αρχ παρ. 80, σελ. 475, Μπαλή ο.π. 113, ΕφΑθ 3995/76

¹⁰⁹ Βλ. σχετ. Μπόσδα ο.π., Κουμάντου Η υποκειμενική καλή πίστις σελ. 18 επ., Κοτσίρη ΕΕΝ 34, 875.

¹¹⁰ Βλ. ΕφΑθ 3995/76 ΝοΒ 24, 1098, Εφ Πατρ 466/76 ΝοΒ 24, 652 Εφ Πατρ 10/67 Αρχ Ν 3, 524

¹¹¹ Βλ. Σημαντήρα ο.π. Τούση ο.π. σημ. Β

που του ανατέθηκαν, εφόσον δεν γνωστοποιήθηκαν στους συναλλασσόμενους περιορισμοί της τέτοιας εξουσίας¹¹².

Η τηλεφωνήτρια έχει σιωπηρή πληρεξουσιότητα να περιλαμβάνει στο όνομα του κυρίου των υποθέσεων δηλώσεις βουλήσεως που απευθύνονται σε αυτόν, όχι όμως και να προβαίνει σε τέτοιες στο όνομα του εργοδότη¹¹³.

Η εντολή για καλλιέργεια αγρού, ενέχει και πληρεξουσιότητα για αγορά του απαιτούμενου σπόρου¹¹⁴.

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις ο κύριος των υποθέσεων δεσμεύεται εφόσον η έμπρακτη συμπεριφορά του είναι καταλογιστή και στηρίζει τη δικαιολογημένη πίστη του τρίτου για την ύπαρξη πληρεξουσιότητας¹¹⁵.

ΑΝΟΧΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΟΜΕΝΟΥ

Περίπτωση σιωπηρής πληρεξουσιότητας είναι και αυτή που στηρίζεται στην **ανοχή** του αντιπροσωπευόμενου. Τέτοιες περιπτώσεις πληρεξουσιότητας ανοχής αποτελούν π.χ. όταν κάποιος εμφανίζεται ως πληρεξούσιος άλλου και ο τελευταίος ενώ γνωρίζει τούτο δεν εναντιώνεται σε αυτό¹¹⁶. Όταν ο αντιπροσωπευόμενος ανέχεται κατά επανάληψη την υπέρβαση της

¹¹² Βλ. Εφ Πειρ 10/67 Αρχ Ν 3, 524

¹¹³ Βλ. Τούση ο.π.

¹¹⁴ Βλ. Τούση ο.π., Μπαλή ο.π.

¹¹⁵ Βλ. σχετ. Δεληγιάννη Η πληρεξουσιότητας, σελ. 76, 92, Κοτσίρη ο.π.

¹¹⁶ Βλ. ΕφΑθ 2483/75 ΝοΒ 668

εξουσίας του πληρεξουσίου, και αυτό μπορεί να συναχθεί η επέκταση της πληρεξουσιότητας αυτού¹¹⁷.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΛΟΠΙΣΤΩΝ ΤΡΙΤΩΝ

Όπως και στις περιπτώσεις της θετικής συμπεριφοράς του αντιπροσωπευόμενου, έτσι και στις περιπτώσεις πληρεξουσιότητας ανοχής, η εμπιστοσύνη των καλόπιστων τρίτων προστατεύεται¹¹⁸. Η σιωπηρή πληρεξουσιότητα βρίσκει έρεισμα και σε κάποια διάταξη, η οποία συνιστά κατάχρηση δικαιώματος η επίκληση, από μέρους του κυρίου των υποθέσεων, της ανυπαρξίας πληρεξουσιότητας, την στιγμή που με την προγενέστερη συμπεριφορά του απέναντι στους τρίτους, έχει δημιουργήσει την περί του αντιθέτου εύλογη πεποίθηση τους¹¹⁹.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ

Η σιωπηρή πληρεξουσιότητα διαφέρει από την σιωπηρή αντιπροσώπευση στο ότι ενώ η πρώτη στηρίζεται στη συμπεριφορά του αντιπροσωπευόμενου, η δεύτερη συνάγεται από την συμπεριφορά του αντιπροσώπου¹²⁰.

¹¹⁷ Βλ. σχετ. Γιαννόπουλο ο.π.

¹¹⁸ Βλ. Δελληγιάννη ο.π. σελ. 102, Σημαντήρα ο.π., αρ. 981, Κοτσίρη ο.π. σελ. 878, Εφθρ 9/73, Αρμ. 27, 844, ΕφΑθ 2483/75 ΝοΒ 23, 668.

¹¹⁹ Βλ. Μπόσδα ο.π., Σημαντήρα ο.π.

¹²⁰ Βλ. Δελληγιάννη ο.π., Μπόσδα ο.π.

ΤΥΠΟΣ

Η δήλωση παροχής πληρεξουσιότητας υποβάλλεται σε ~~τύπο~~ όταν α) ο νόμος ρητά απαιτεί τούτο, β) απαιτείται τύπος για δικαιοπραξία την οποία αφορά η πληρεξουσιότητα¹²¹. Έτσι η παροχή πληρεξουσιότητας, προκειμένου ο πληρεξούσιος να προβεί σε αγορά ακινήτου, πρέπει να γίνει συμβολαιογραφικό έγγραφο, γιατί ο τύπος αυτός τηρείται για τη σύμβαση αγοράς ακινήτου. Ως τύπος δικαιοπραξίας, νοείται στη προκειμένη περίπτωση το συμβολαιογραφικό ή ιδιωτικό έγγραφο και όχι κάποιος άλλος τύπος¹²². Έτσι π.χ. στην περίπτωση αποδοχής κληρονομιάς με το ευεργέτημα της απογραφής, η πληρεξουσιότητα δεν υποβάλλεται σε κάποιον τύπο, αλλά αρκεί κάθε έγγραφο από το οποίο να νομιμοποιείται στο γραμματέα του δικαστηρίου ο πληρεξούσιος¹²³.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, αν ο νόμος επιβάλλει με ποινή ακυρότητας για κάποια δικαιοπραξία τον έγγραφο τύπο, πρέπει και η πληρεξουσιότητα για την κατάρτιση τέτοιας δικαιοπραξίας να υποβληθεί, με ποινή ακυρότητας, στον ίδιο τύπο. Αυτό δεν ισχύει είτε η πληρεξουσιότητα παρέχεται με δήλωση προς τον πληρεξούσιο, είτε με δήλωση προς τον τρίτο με τον οποίο θα επιχειρηθεί η δικαιοπραξία. Στην περίπτωση που τα μέρη καθόρισαν τον τύπο της δικαιοπραξίας που θα καταρτίσουν, ορθόν είναι να δεχτούμε ότι ο τύπος αυτός δεν επηρεάζει τον τύπο της πληρεξουσιοδοτήσεως, γιατί το αντίθετο θα οδηγούσε

¹²¹ Βλ. ΑΠ 9591/84 ΕΕΝ 52, 479

¹²² Βλ. Μπαλή ο.π. 113, Γιαννόπουλο ο.π., Τούση ο.π. σημ. 14

¹²³ Βλ. Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π., Τούση ο.π.

στο άτοπο, να επιβάλλει τύπο στον κύριο των υποθέσεων ο από αυτόν έχων την εξουσία αντιπροσωπεύσεως πληρεξούσιος και να καθιστά έτσι άκυρη μια αρχικώς έγκυρη δικαιοπραξία¹²⁴.

2.8 ΠΟΤΕ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ

Η διάταξη του Α.Κ. αναφέρει περιοριστικά περιπτώσεις, για τις οποίες δεν είναι αρκετή η γενική πληρεξουσιότητα, αλλά απαιτείται να υπάρχει ειδική πληρεξουσιότητα για την εκπροσώπηση του διαδίκου, λόγω της μεγάλης σπουδαιότητας που έχουν για αυτόν. Οι περιπτώσεις αυτές για τις οποίες απαιτείται ειδική πληρεξουσιότητα ανάγονται είτε σε αγωγές που έχουν περισσότερο προσωπικό χαρακτήρα και για την έγερση της αγωγής θα πρέπει να αποφασίζει μόνον ο διάδικος, είτε σε διαδικαστικές πράξεις που επιφέρουν απαλλοτρίωση των δικαιωμάτων αυτού που παρέχει την πληρεξουσιότητα¹²⁵. Στο πληρεξούσιο έγγραφο πρέπει να γίνεται ρητή αναφορά κάθε μιας των πράξεων για τις οποίες παρέχεται ειδική πληρεξουσιότητα¹²⁶. Αν έχει χορηγηθεί ειδική πληρεξουσιότητα για να κινηθεί ορισμένη δίκη, ο πληρεξούσιος δικηγόρος έχει την εξουσία να επιχειρεί και όλες εκείνες τις διαδικαστικές πράξεις τις οποίες μπορεί να επιχειρεί και αυτός που έχει γενική πληρεξουσιότητα¹²⁷. Έτσι π.χ. αν χορηγηθεί ειδική πληρεξουσιότητα από τον εναγόμενο

¹²⁴ Βλ. Φ. Δωρή ο.π.

¹²⁵ Βλ. Δεληκωστόπουλο – Λ. Σινανιώτου ΕρμΚΠολΔ, σελ. 264, Σταυρόπουλο Ερμ. Κ πολΔ άρθρο 98.

¹²⁶ Βλ. ΑΠ 122/57 ΝοΒ 5, 757, Σταυρόπουλο ο.π.

¹²⁷ Βλ. Μπέη ΠολΔ άρθρο 98, Βαρθακοκοίλη ΕρμΚ Πολ Δ άρθρο 98.

σε αγωγή διαζυγίου, ο πληρεξούσιος δικηγόρος έχει την εξουσία όχι μόνον να αποκρούσει την αγωγή με άρνηση και ενστάσεις, αλλά και να ασκήσει ανταγωγή και αν ακόμη δεν γίνεται ρητή αναφορά στο έγγραφο της πληρεξουσιότητας.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ

ΑΓΩΓΗ ΚΑΚΟΔΟΚΙΑΣ

Για την άσκηση αγωγής κακοδικίας κατά δικηγόρου, συμβολαιογράφου, διαιτητή, δικαστικού γραμματέα και δικαστικού επιμελητή απαιτείται ειδική πληρεξουσιότητα. Η αγωγή αυτή επιτρέπεται μόνο αν στηρίζεται σε δόλο ή βαριά αμέλεια ή αρνησιδικία και ο ενάγων ζημιώθηκε από τέτοιες πράξεις ή παραλήψεις. Η αγωγή εκδικάζεται από το κατά τόπο αρμόδιο πολυμελές πρωτοδικείο που δικάζει κατά τη τακτική διαδικασία.

Στην αγωγή πρέπει να επισυνάπτεται ειδικό πληρεξούσιο στο δικηγόρο που υπογράφει την αγωγή, αλλιώς είναι απαράδεκτη.

ΓΑΜΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ~ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΟΥΣ.

Γαμικές διαφορές είναι οι διαφορές που αφορούν:

1) το διαζύγιο

- 2) την ακύρωση γάμου
- 3) την αναγνώριση της υπάρξεως ή ανυπαρξίας γάμου
- 4) τις σχέσεις των συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου, οι οποίες πηγάζουν από αυτόν εφόσον δεν έχουν περιουσιακό αντικείμενο. Για διεξαγωγή δικών που αφορούν γαμικές διαφορές ή σχέσεις των τέκνων με τους γονείς τους το πληρεξούσιο έγγραφο πρέπει να αναφέρει το συγκεκριμένο είδος της αγωγής. Αν π.χ. δοθεί ειδικό πληρεξούσιο για άσκηση αγωγής διαζυγίου και αυτή (αγωγή) εγκαταλειφθεί και ενεργηθεί νέα, με αίτημα την ακύρωση του γάμου, απαιτείται νέα ειδική πληρεξουσιότητα για την άσκηση της αγωγής αυτής¹²⁸.

Διαφορές που αναφέρονται στις σχέσεις των τέκνων με τους γονείς τους είναι αυτές που αφορούν:

- 1) την προσβολή της πατρότητας
- 2) την αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει σχέση γονέα και τέκνου ή γονική μέριμνα
- 3) την αναγνώριση της πατρότητας τέκνου που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του
- 4) την αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει ή είναι άκυρη η εκούσια αναγνώριση ενός τέκνου χωρίς γάμο των γονέων του ή η εξομοίωσή του με τέκνο γεννημένο σε γάμο λόγω επιγενομένου γάμου των γονέων του, καθώς και την προσβολή εκούσιας αναγνώρισης.
- 5) την αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει ή είναι άκυρη η υιοθεσία ή τη λύση της
- 6) την αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει επιτροπεία.

¹²⁸ Βλ. σχετ. Μπέη ο.π. άρθρο 592 γ11, Γιακουμή, Η δικαστική πληρεξουσιότητα σελ. 147.

ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ

Για την συνομολόγηση συμβιβασμού απαιτείται ειδική πληρεξουσιότητα¹²⁹. Εδώ νοείται ο δικαστικός συμβιβασμός, ο οποίος μπορεί να γίνει με δήλωση στο δικαστήριο ή σε συμβολαιογράφο σε κάθε στάση της δίκης και έχει σαν συνέπεια την κατάργηση της δίκης. Ο συμβιβασμός υποχρεώνει το δικαστήριο να ρυθμίσει το διατακτικό της αποφάσεως που θα εκδώσει, σύμφωνα με το περιεχόμενο του συμβιβασμού¹³⁰. Για τον εξώδικο συμβιβασμό ο οποίος αποτελεί πράξη του Αστικού Δικαίου, ισχύουν οι αρχές αυτού. Με τον συμβιβασμό αυτό γεννιέται ένσταση ανατρεπτική υπέρ του εναγομένου μέρους, για τις πέραν του συμβιβασμού αξιώσεις του άλλου¹³¹. Την ένσταση αυτή μπορεί να την προτείνει μόνον ο δικαστικός πληρεξούσιος, σε δίκες που απαιτείται η παρουσία του.

ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ

Απαιτείται ειδική πληρεξουσιότητα και για τη σύναψη συμφωνίας για διαιτησία¹³². Η συμφωνία μπορεί να αναφέρεται

¹²⁹ Βλ. ΑΠ 5/75 ΝοΒ 23, 862, ΑφΑθ 977/82 ΕΛΔ 23, 142.

¹³⁰ Βλ. Εφ Πειρ 410/82 ΕΛΔ 24, 308

¹³¹ Βλ. ΕφΑθ 1264/87 Αρμ. 41, 505 Εφ Πειρ 757/86 ΕΝΔ 1986, 351 ΕφΑθ 2158/83 ΝοΒ 31, 693

¹³² Βλ. ΑφΑθ 5311/75 Αρμ 29, 888

στην επίλυση διαφοράς ή στη τροποποίηση της συμφωνίας για την υπαγωγή της διαφοράς σε διαιτησία¹³³.

Ειδική πληρεξουσιότητα απαιτείται και για τη συμφωνία για παράταση της προθεσμίας εκδόσεως της διαιτητικής αποφάσεως¹³⁴.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ

Για την αναγνώριση από το δικαίωμα της αγωγής, δηλαδή για την αποδοχή από τον εναγόμενο εν όλω ή εν μέρει της εναντίον της του ασκηθείσας αγωγής, πρέπει να έχει δοθεί ειδική πληρεξουσιότητα¹³⁵. Η αναγνώριση της αγωγής αποτελεί διαδικαστική πράξη, ρυθμιζόμενη αποκλειστικά από το δικονομικό δίκαιο και κατά συνέπεια δεν μπορεί να προσβληθεί για ελαττώματα της βουλήσεως¹³⁶ ούτε μπορεί να εξαρτηθεί από αίρεση ή προθεσμία¹³⁷, η δε απόφαση εκδίδεται σύμφωνα με αυτήν¹³⁸.

¹³³ Βλ. Βαρθακοκοίλη ο.π.

¹³⁴ Βλ. Εφ Ναυπλ 169/80 ΕΛΔ 23, 623

¹³⁵ Βλ. ΕφΑθ 10181/89 Αρχ Ν 41, 367, ΕφΑθ 1467/86 ΕΛΔ 27, 657, ΕφΑθ 3109/77 ΝοΒ 25, 1371

¹³⁶ Βλ. ΑΠ 319/89 ΕΛΔ 31, 251

¹³⁷ Βλ. σχετ. Μπέη ο.π. άρθρο 298, Γιακουμή ο.π. παρ. 11

¹³⁸ Βλ. Δεληκωστόπουλο – Λ. Σινανιώτη ο.π.

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΓΩΓΗΣ

Ειδική πληρεξουσιότητα παρέχεται και για την παραίτηση από το δικαίωμα της αγωγής¹³⁹. Η παραίτηση από το δικαίωμα της αγωγής έχει σαν συνέπεια την κατάργηση της δίκης και τη μη δυνατότητα ασκήσεως νέας αγωγής.

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΣΚΗΣΕΩΣ ΕΝΔΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

Για την παραίτηση από το δικαίωμα ασκήσεως ένδικων μέσων, δηλαδή των ένδικων μέσων που δεν έχουν ασκηθεί¹⁴⁰ και όχι εκείνων που έχουν ασκηθεί, αν δεν υπάρχει ειδική πληρεξουσιότητα, η εν λόγω παραίτηση είναι άκυρη, εκτός αν μεταγενεστέρως ο ενδιαφερόμενος διάδικος ενέκρινε την παραίτηση αυτή, η οποία ενεργεί αναδρομικά¹⁴¹. Λόγω της αναδρομικής ενέργειας της εγκρίσεως, αν αυτή αφορά παραίτηση από το δικαίωμα ασκήσεως εφέσεως εναντίον πρωτόδικης αποφάσεως, θεωρείται η τελευταία τελεσίδικη από τότε, ήτοι από την ως άνω παραίτηση και γι' αυτό υπόκειται από την ίδια στιγμή σε αναίρεση¹⁴². Αν αναφέρεται ειδικά στην πληρεξουσιότητα που δίδεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, ότι ο πληρεξούσιος θα έχει την εξουσία να παραιτείται και από ένδικα μέσα,

¹³⁹ Βλ. ΑΠ 508/72 ΝοΒ 20, 131

¹⁴⁰ Βλ. ΑΠ 600/90 ΕΛΔ 31, 1012, ΑΠ ολ 1408/84 ΕΛΔ 26, 198, ΑΠ ολ 626/80 ΝοΒ 28, 1981, ΑΠ 991/79 ΝοΒ 28, 467, ΑΠ 352/76 ΝοΒ 24, 870, ΑΠ 382/75 ΝοΒ 23, 1156, ΕφΑθ 5567/87 ΕΛΔ 30, 798

¹⁴¹ Βλ. ΑΠ 56/97 ΝοΒ 46, 772, ΑΠ 1160/88 ΕΛΔ 32, 334, ΑΠ 600/90 ΕΛΔ 311012, ΑΠ 187/85 Ε Συγκ Δ 14, 76, Εφ Αθ 772/91 ΝοΒ 40, 1024, Εφ Αθ 2075/86 ΕΛΔ 27, 835

δεν χρειάζεται ειδική αναφορά σε αυτό της υποθέσεως ή της δικαστικής αποφάσεως που εκδόθηκε πάνω σε αυτή, για την οποία θα μπορεί αυτός να παραιτηθεί από τα ένδικα μέσα¹⁴³. Αν ο πληρεξούσιος δικηγόρος εισπράξει αυτά που επιδικάστηκαν με την απόφαση, πριν από την άσκηση ένδικου μέσου, αν το τελευταίο ασκηθεί μετά την ως άνω είσπραξη, είναι απαράδεκτο λόγω αποδοχής της αποφάσεως, μόνον αν ο πληρεξούσιος δικηγόρος είχε ειδική πληρεξουσιότητα για την είσπραξη και αποδοχή της αποφάσεως¹⁴⁴.

Ειδική πληρεξουσιότητα απαιτείται και για την παραίτηση από την άσκηση ανακοπής ερημοδικίας¹⁴⁵. Η έλλειψη ειδικής αυτής πληρεξουσιότητας θεραπεύεται αν ο διάδικος ή ειδικός πληρεξούσιος του εγκρίνει εκ των υστέρων την πιο πάνω σιωπηρή παραίτηση¹⁴⁶. Η έγκριση αυτή μπορεί να συνταχθεί με την αυτοπρόσωπη παράσταση στο ακροατήριο του εκκαλούντος διαδίκου με τον πληρεξούσιο δικηγόρο στη συζήτηση της έφεσης¹⁴⁷. Σιωπηρή έγκριση του διαδίκου συνάγεται και από την προσυπογραφή από τον εκκαλούντα διάδικο, των προτάσεων που κατέθεσε ο πληρεξούσιος δικηγόρος του στο εφετείο¹⁴⁸.

¹⁴² Βλ. ΑΠ 853/89 ΕΛΔ 33, 525

¹⁴³ Βλ. ΑΠ 956/82 ΕΕΝ 50, 454

¹⁴⁴ Βλ. ΑΠ 1288/79 ΕΕΝ 47, 54

¹⁴⁵ Βλ. ΑΠ 56/97 ΝοΒ 46, 772, ΑΠ 1160/88 ΕΛΔ 32, 334, ΑΠ ολ 628/80 ΝοΒ 28, 1981, Εφ Αθ 772/91 ΝοΒ 40, 1024

¹⁴⁶ Βλ. ΑΠ 56/97 ο.π., ΑΠ 1160/88 ο.π., ΑΠ ολ 628/80 ο.π., Εφ Αθ 772/91 ο.π., Εφ Αθ 2075/86 ΕΛΔ 27, 835

¹⁴⁷ Βλ. ΑΠ 1160/88 ο.π., ΑΠ 714/86 ΝοΒ 35, 732, Εφ Αθ 772/91 ο.π.

¹⁴⁸ Βλ. Εφ Αθ 3315/86 ΕΛΔ 27, 1299

ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΩΣ ΠΛΑΣΤΟ

Για την προσβολή εγγράφου ως πλαστού. Η ένσταση για πλαστότητα εγγράφου είναι απαράδεκτη αν ο πληρεξούσιος δικηγόρος που την υποβάλλει δεν έχει ειδική πληρεξουσιότητα, που έχει δοθεί όπως ορίζει ο νόμος¹⁴⁹. Στην περίπτωση όμως που έχει υποβληθεί μήνυση κατά του προσώπου, στο οποίο αποδίδεται η πλαστογραφία, δεν χρειάζεται ειδική πληρεξουσιότητα για την προσβολή του εγγράφου ως πλαστού¹⁵⁰.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ

Τέτοιες περιπτώσεις είναι οι εξής:

- 1) για την παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής¹⁵¹, της εφέσεως¹⁵² και της αναιρέσεως¹⁵³.
- 2) για ομολογίες του πληρεξουσίου που δεσμεύουν τον διάδικο¹⁵⁴

¹⁴⁹ Βλ. Εφ Πειρ 955/96 ΕεμπΔ 48, 71, Εφ Αθ 3317/90 ΕλΔ 32, 150, Εφ Αθ 2212/85 ΕλΔ 26, 723, Εφ Αθ 3326/84 ΑρχΝ 35, 536, Εφ Αθ 9439/84 ΝοΒ 23, 823, Εφ Αθ 1016/83 ΕλΔ 24, 532, Εφ Θεσ 972/83 Δ 16, 806

¹⁵⁰ Βλ. Εφ Πειρ 955/96 π.ο., Εφ Αθ 1652/80 ΝοΒ, 28, 856, Εφ Αθ 1798/80 Αρμ 35, 131, Εφ Ιωαν 101/82 ΕλΔ 23, 412

¹⁵¹ Βλ. ΑΠ 508/72 ΝοΒ 20, 1311, Εφ Θεσ 432/79 Αρμ 24, 578

¹⁵² Βλ. ΑΠ 56/97 ΝοΒ 46, 772, Εφ Αθ 2645/86 ΕλΔ 27, 859

¹⁵³ Βλ. ΑΠ 869/74 ΝοΒ 23, 484

¹⁵⁴ Βλ. Εφ Αθ 4109/77 ΝοΒ 25, 1371

- 3) για την άρνηση της γνησιότητας υπογραφής διαδίκου σε συναλλαγματική¹⁵⁵
- 4) για να γίνει δήλωση τρίτου
- 5) για την εξαίρεση δικαστή
- 6) για να επιχειρεί εκτέλεση σε κινητά ή ακίνητα ή με προσωπική κράτηση του οφειλέτη
- 7) για την άσκηση των εκτάκτων ενδίκων μέσων της αναιρέσεως και της αναψηλαφήσεως
- 8) για την επαγωγή ή την ανάκληση επαχθέντος όρκου
- 9) για την προσβολή ενστάσεως συμψηφισμού.

2.9 ΕΛΛΕΙΨΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ & ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ

Σε κάποιες διατάξεις του Α. Κ. αναγράφονται οι διάφορες συνέπειες που επέρχονται στην περίπτωση που ο αντιπρόσωπος ενήργησε χωρίς πληρεξουσιότητα ή χωρίς έγκυρη πληρεξουσιότητα ή καθ' υπέρβαση της πληρεξουσιότητας ή αν ενήργησε μετά τη παύση αυτής. Κάποιες από τις παραπάνω διατάξεις αναφέρονται στην τύχη και τις συνέπειες των συμβάσεων που καταρτίστηκαν στο όνομα άλλου χωρίς την πληρεξουσιότητα του, ενώ οι άλλες αναφέρονται στη τύχη και τις συνέπειες των μονομερών δικαιοπραξιών που επιχειρήθηκαν από αντιπρόσωπο που δεν είχε εξουσία για αντιπροσώπευση¹⁵⁶. Η διαφορά των παραπάνω

¹⁵⁵ Βλ. 6097/87 ΕΛΔ 29, 347

¹⁵⁶ Βλ. σχετ. Μπαλή Γ Αρχ παρ. 120, Γιαννόπουλο Γ Αρχ άρθρο 229, Φ.

διατάξεων είναι ότι η μεν πρώτη προϋποθέτει σύμβαση η δε δεύτερη μονομερή δικαιοπραξία του ψευδοαντιπροσώπου. Αυτές οι διατάξεις έχουν εφαρμογή σε όλες γενικά τις νομικές πράξεις που είναι δεκτικές αντιπροσωπεύσεως και όχι μόνο στις δικαιοπραξίες¹⁵⁷. Επίσης έχουν αναλογική εφαρμογή και στη νόμιμη αντιπροσώπευση, στην περίπτωση δηλαδή που αυτός που εμφανίζεται ως νόμιμος αντιπρόσωπος δεν έχει την ιδιότητα αυτή¹⁵⁸. Εφαρμόζονται επίσης και σε όργανα νομικών προσώπων που δεν έχουν εξουσία εκπροσωπεύσεως αυτών¹⁵⁹.

ΕΛΛΕΙΨΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Αν μια σύμβαση συνομολογήθηκε στο όνομα άλλου χωρίς την πληρεξουσιότητα του, το κύρος της εξαρτάται από την έγκριση του αντιπροσωπευόμενου. Η έλλειψη εξουσίας για αντιπροσώπευση (πληρεξουσιότητα) μπορεί να οφείλεται:

- 1) όταν μια τέτοια εξουσία δεν χορηγήθηκε ποτέ στον αντιπρόσωπο
- 2) όταν αυτή που δόθηκε είναι για κάποιο λόγο άκυρη όπως π.χ. γιατί δεν τηρήθηκε ο απαιτούμενος τύπος¹⁶⁰

Δωρή σε ΕρμΑΚ Γ Αρχ Γεωργιάδη – Σταθόπουλο άρθρα 229 – 231.

¹⁵⁷ Βλ. Φ. Δωρή ο.π. αλλά κ' στο άρθρο 211 αρ. 2

¹⁵⁸ Βλ. Μπαλή ο.π., Σημαντήρα Γ Αρχ αρ. 965, Τούση Γ Αρχ παρ. 151 σημ. 1, Γιαννόπουλο ο.π., Εφ Λαρ 70/53 ΝοΒ 1, 616

¹⁵⁹ Βλ. Τούση ο.π. παρ. 150 σημ. 1, Γιαννόπουλο ο.π., Φ. Δωρή ο.π., ΑΠ 990/73 ΝοΒ 22, 513, ΑΠ 723/73 ΝοΒ 22, 208 ΑΠ 619/72 ΝοΒ 21, 19, Εφ Αθ 1905/96 ΕΛΔ 39, 137, Εφ Αθ 1075/83 Αρμ 37, 1095

¹⁶⁰ Βλ. ΑΠ 88/77 ΝοΒ 25, 1126, ΑΠ 959/84 ΕΕΝ 52, 489, Εφ Αθ 6452/94 Αρχ Ν 46, 15

- 3) όταν ο νόμος απαιτεί ειδική πληρεξουσιότητα και δεν χορηγήθηκε τέτοια¹⁶¹
- 4) όταν η εξουσία για αντιπροσώπευση έπαυσε και δεν συντρέχει καμία άλλη περίπτωση φαινόμενης πληρεξουσιότητας¹⁶²
- 5) όταν ο αντιπρόσωπος υπερέβη τα όρια της εξουσίας αντιπροσωπεύσεως¹⁶³

Στην περίπτωση αυτή γίνεται δεκτό ότι μπορεί να εφαρμοσθεί ανάλογα η διάταξη κάποιου άρθρου και ειδικότερα όταν το περιεχόμενο της συμβάσεως που κατάρτισε ο αντιπρόσωπος εξέρχεται εν μέρει μόνο από τα όρια της εξουσίας αντιπροσωπεύσεως. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να θεωρηθεί ως δεσμευμένος ο αντιπρόσωπος, κατά το μέρος που η σύμβαση ανταποκρίνεται στην εξουσία αντιπροσωπεύσεως του αντιπροσώπου¹⁶⁴. Εκτός αν η σύμβαση δεν είναι νοητή χωρίς το εξερχόμενο μέρος, δηλαδή όταν το καθ' υπέρβαση επιχειρηθέν μέρος της δικαιοπραξίας επιδρά στο υπόλοιπο αυτής¹⁶⁵.

¹⁶¹ Βλ. Εφ Θεσ 328/60 ΝοΒ 9, 353

¹⁶² Βλ. ΑΠ 442/56 ΝοΒ 5, 19 Φ. Δωρή ο.π.

¹⁶³ Βλ. ΑΠ 466/77 ΝοΒ 26, 47, Εφ Αθ 1099/96 ΝοΒ 45, 459, Εφ Αθ 5761/93 ΝοΒ 42, 78, Εφ Θεσ 2966/92 ΕλΔ 35, 636, Εφ Αθ 12364/90 ΝοΒ 39, 766, Εφ Αθ 224/85 Αρμ 39, 653, Π Πρ Σερ 193/93, Αρμ 48, 683

¹⁶⁴ Βλ. Εφ Θεσ 2966/92 ΕλΔ 35, 636, Γιαννόπουλο ο.π., Τούση ο.π., ... Σημαντήρα ο.π. αρ. 954

¹⁶⁵ Βλ. Τούση ο.π., Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π., Φ. Δωρή ο.π.

ΜΕΤΕΩΡΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

ΑΤΕΛΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗ

Η σύμβαση που καταρτίσθηκε στο όνομα άλλου, χωρίς ο αντιπρόσωπος να έχει εξουσία για αντιπροσώπευση, δεν έχει κατ' αρχήν υποχρεωτική ισχύ για τον αντιπροσωπευόμενο. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η σύμβαση είναι **άκυρη**. Απλώς πρόκειται για μια ατελή και μετέωρη σύμβαση, που δεν παράγει προσωρινά τα αποτελέσματα της, δημιουργείται όμως με την κατάρτιση της ορισμένη προσδοκία για την επέλευση των αποτελεσμάτων που σκοπήθηκαν με αυτή, αφού το κύρος της και η δεσμευτικότητά της απέναντι στον αντιπροσωπευόμενο εξαρτώνται από την έγκρισή του¹⁶⁶. Έτσι αν ο αντισυμβαλλόμενος εκποίησε πράγμα ή κυριότητα παραμένει ακόμα σε αυτόν. Αυτός δε που εμφανίστηκε σαν αντιπρόσωπος δεν μπορεί πλέον να επέμβει, διότι ο αρμόδιος είναι αυτός που αφορά η σύμβαση δηλαδή ο αντιπροσωπευόμενος και ο αντισυμβαλλόμενος¹⁶⁷. Τα αποτελέσματα επομένως της συμβάσεως τελούν υπό την αίρεση της εγκρίσεως της από τον αντιπροσωπευόμενο. Εάν επομένως ο αντιπροσωπευόμενος αποκρούσει ή δεν εγκρίνει την σύμβαση ή υπαναχωρήσει, η σύμβαση δεν έχει καμία ισχύ απέναντι στον αντιπροσωπευόμενο, δεν υπάρχει, καθόσον αφορά αυτόν, καμία υποχρέωση.

¹⁶⁶ Βλ. Εφ Αθ 7206/95 ΕΛΔ 38, 931, Εφ Αθ 8026/97 ΝοΒ 46, 1082, Εφ Αθ 12364/90 Δ 22, 354, ΝοΒ 39, 766, Εφ Πατρ 721/81 Αρχ Ν 33, 89, Π Πρ Σερ 193/93 Αρμ 48, 683

¹⁶⁷ Βλ. Εφ Αθ 7206/95 ΕΛΔ 38, 931

ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ

Ο αντισυμβαλλόμενος με την επιφύλαξη του δικαιώματος του για υπαναχώρηση από τη σύμβαση, παραμένει δεσμευμένος απέναντι στον αντιπροσωπευόμενο και οφείλει να μην προβεί σε κάποια ενέργεια, που να επιφέρει ματαίωση των υποχρεώσεων του από τη σύμβαση, για την περίπτωση που η σύμβαση εγκριθεί από τον αντιπροσωπευόμενο¹⁶⁸. Δεν μπορεί αυτός με νέα σύμβαση με τον πληρεξούσιο να καταργήσει ή τροποποιήσει τη σύμβαση που εξαρτάται από την έγκριση του αντιπροσωπευόμενου. Τέτοια συμφωνία για κατάργηση ή τροποποίηση της συμβάσεως είναι δυνατή μόνο στη περίπτωση που ο αντισυμβαλλόμενος έχει δικαίωμα υπαναχώρησης που πηγάζει από την σύμβαση¹⁶⁹. Ο αντιπρόσωπος έχει το δικαίωμα υπαναχώρησης γιατί το έργο του εξαντλείται στην κατάρτιση της συμβάσεως¹⁷⁰.

ΘΑΝΑΤΟΣ Η΄ ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

Κατά τη διάρκεια της μετέωρης καταστάσεως ο θάνατος ή η ανικανότητα του αντιπροσώπου δεν έχει καμία επίπτωση στη σχέση, δεν έχει δηλαδή καμία επιρροή στην έγκριση της συμβάσεως¹⁷¹. Στην περίπτωση που πεθάνει ο αντιπροσωπευόμενος, η έγκριση μπορεί να δοθεί από τους κληρονόμους του, με την προϋπόθεση όμως ότι η συμβατική σχέση είναι

¹⁶⁸ Βλ. Γιαννόπουλο Γ Αρχ άρθρο 229

¹⁶⁹ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π. --

¹⁷⁰ Βλ. Τούση ο.π. παρ. 150 σημ. 1

¹⁷¹ Βλ. σχετ. Γιαννόπουλο ο.π., Τούση ο.π. παρ. 150 σημ. 1, Φ. Δωρή ο.π.

κληρονομική, ή από το νόμιμο αντιπρόσωπο του στην περίπτωση που αυτός κατέστη ανίκανος για δικαιοπραξία. Τα ίδια ισχύουν στην περίπτωση θανάτου ή ανικανότητας του αντισυμβαλλόμενου για τα δικαιώματά του¹⁷².

ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

ΑΣΚΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Η έγκριση της συμβάσεως από τον αντιπροσωπευόμενο αποτελεί μονομερή δικαιοπραξία που απευθύνεται σε άλλον και γίνεται με δήλωση του απευθυνόμενου είτε προς τον αντισυμβαλλόμενο είτε προς τον αντιπρόσωπο. Πρόκειται για άσκηση δικαιώματος του αντιπροσωπευομένου¹⁷³, που γεννιέται με τη συνομολόγηση στο όνομα της συμβάσεως από τον αντιπρόσωπο. Η έγκριση θεραπεύει μόνον την έλλειψη της εξουσίας για αντιπροσώπευση και όχι, κάποιο άλλο ελάττωμα της δικαιοπραξίας¹⁷⁴. Η σχετική δήλωση βουλήσεως, πέραν των ρητώς στο νόμο οριζόμενων περιπτώσεων δεν υπόκειται σε ανάκληση¹⁷⁵, υπόκειται όμως σε ακύρωση για κάποιο ελάττωμα της βουλήσεως¹⁷⁶.

¹⁷² Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

¹⁷³ Βλ. Εφ Αθ 1660/69 Αρμ 24, 40, ΑΠ 20/57 ΕΕΝ 24, 348

¹⁷⁴ Βλ. Σημαντήρα Γ Αρχ αρ. 955

¹⁷⁵ Βλ. Εφ Αθ 8026/97 ΝοΒ 46, 1082

¹⁷⁶ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

ΤΥΠΟΣ

Η έγκριση του αντιπροσωπευόμενου μπορεί να είναι ρητή ή σιωπηρή¹⁷⁷. Σιωπηρή μπορεί να είναι εφόσον αυτή δεν υποβάλλεται σε τύπο¹⁷⁸. Όταν η σύμβαση που έγινε από τον αντιπρόσωπο απαιτεί τύπο, τον ίδιο τύπο πρέπει να περιβληθεί και η έγκριση¹⁷⁹. Εάν εγκρίνεται εμπράγματη δικαιοπραξία που αφορά ακίνητο πρέπει η έγκριση να γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και να υποβάλλεται, χάριν της δημοσιότητας των εμπράγματων δικαιωμάτων, σε μεταγραφή. Επομένως στην περίπτωση αυτή η έγκριση του αντιπροσωπευόμενου πρέπει να είναι ρητή¹⁸⁰. Τα ίδια ισχύουν και επί εγκρίσεως συμβάσεων που επιχειρούνται από πρόσωπα, που εμφανίζονται ως όργανα νομικού προσώπου καίτοι δεν έχουν εξουσία εκπροσωπήσεως τούτων¹⁸¹.

¹⁷⁷ Βλ. Εφ Αθ 8026/97 ΝοΒ 46, 1082

¹⁷⁸ Βλ. ΑΠ 112/66 ΝοΒ 14, 919, ΑΠ 390/65 ΝοΒ 14, 245

¹⁷⁹ Βλ. ΑΠ 1053/73 ΝοΒ 22, 645, ΑΠ 3981/58 ΝοΒ 6, 1060, Εφ Λαρ 131/71 Αρμ 26, 67, ΑΠ 619/72 ΝοΒ 21, 19

¹⁸⁰ Βλ. ΑΠ 398/58 ΝοΒ 6, 1060, Εφ Αθ 8026/97 ΝοΒ 46, 1082

¹⁸¹ Βλ. ΑΠ 723/73 ΝοΒ 22, 208, ΑΠ 619/72 ΝοΒ 21, 19, Εφ Θεσ 2966/92 ΕΛΔ 35, 636

ΑΛΛΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΓΚΡΙΣΕΩΣ

Η έγκριση μπορεί να γίνει με οποιοδήποτε τρόπο που υποδουλώνει τη σχετική βούληση του αντιπροσωπευόμενου όπως π.χ. με έγερση αγωγής που στηρίζεται στη σύμβαση που κατάρτισε ο ψευδοαντιπρόσωπος¹⁸².

Η πληρεξουσιότητα που παρέχεται από τον αντιπροσωπευόμενο στον αντιπρόσωπο μετά την κατάρτιση της δικαιοπραξίας στο όνομα του, μπορεί να αποτελέσει ρητή ή σιωπηρή έγκριση της δικαιοπραξίας αυτής¹⁸³.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Ο αντιπροσωπευόμενος έχει το δικαίωμα να εγκρίνει ή να μην εγκρίνει τη σύμβαση. Περιορισμός του δικαιώματος αυτού μπορεί να προκύψει από τη γενική αρχή της απαγορεύσεως της καταχρήσεως δικαιώματος όπως όταν η μη έγκριση της συμβάσεως είναι προφανώς αντίθετη στη συναλλακτική καλή πίστη, όπως επίσης και στην περίπτωση που ο αντιπροσωπευόμενος με την συμπεριφορά του γέννησε στον τρίτο τη πεποίθηση ότι έχει εγκρίνει ή ότι δεν πρόκειται να μην εγκρίνει τη σύμβαση¹⁸⁴.

¹⁸² Βλ. ΑΠ 390/65 ΕΕΝ 33, 345, Σημαντήρα Γ Αρχ αρ 955 σημ. 10

¹⁸³ Βλ. ΑΠ 298/86 ΝοΒ 35, 531

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

Αν ο αντιπροσωπευόμενος δεν προσκλήθηκε από τον αντισυμβαλλόμενο να εγκρίνει την σύμβαση, η έγκριση της συμβάσεως μπορεί να γίνει οποτεδήποτε, καθόσον δεν τάσσεται καμία προθεσμία. Δεν υπάρχει όμως υποχρέωση του αντισυμβαλλόμενου να αναμείνει επ' αόριστο χρόνο την έγκριση του αντιπροσωπευόμενου¹⁸⁵.

ΑΝΕΠΙΔΕΚΤΗ ΑΙΡΕΣΕΩΣ

Από την ανάγκη να αρθεί η εκκρεμής και αβέβαιη κατάσταση που έχει δημιουργηθεί, η έγκριση είναι ανεπίδεκτη αιρέσεως¹⁸⁶.

ΕΥΛΟΓΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

Προκειμένου να αρθεί η αβεβαιότητα από την μετέωρη κατάσταση που έχει δημιουργηθεί από την ενέργεια του ψευδοαντιπροσώπου, κάποια διάταξη του Α.Κ. παρέχει στον αντισυμβαλλόμενο το δικαίωμα να ζητήσει να εγκρίνει ρητά

¹⁸⁴ Βλ. Σημαντήρα ο.π. αρ. 955

¹⁸⁵ Βλ. Εφ Λαρ 131/71 Αρμ 26, 67

¹⁸⁶ Βλ. Φ. Δωρή ο.π. αντίθετα Γιαννόπουλος ο.π. ο οποίος υποστηρίζει ότι τίποτα δεν εμποδίζει η έγκριση του αντιπροσωπευόμενου να γίνει με αναβλητική προθεσμία ή αίρεση, εφόσον η τέτοια έγκριση δεν καταλύει το δικαίωμα του αντισυμβαλλόμενου να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση αλλά και ούτε όταν εμποδίζει εν τάξει εύλογη προθεσμία στον αντιπροσωπευόμενο να προβεί μέσα σ' αυτήν σε ρητή έγκριση.

ο αντιπροσωπευόμενος τη σύμβαση μέσα σε εύλογη προθεσμία που καθορίζει ο ίδιος¹⁸⁷. Τέτοια προθεσμία μπορεί να τεθεί και με συμβατικό όρο, που συμφωνείται μεταξύ αντισυμβαλλόμενου και αντιπροσώπου και περιλαμβάνεται στο έγγραφο, με το οποίο καταρτίζεται η σύμβαση¹⁸⁸. Δικαίωμα να τάξει προθεσμία προς έγκριση της συμβάσεως έχει μόνο ο αντισυμβαλλόμενος. Τέτοιο δικαίωμα δεν έχει ο αντιπρόσωπος¹⁸⁹. Το εύλογο της προθεσμίας κρίνεται ανάλογα με τις περιστάσεις κατά τη καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη. Αν η προθεσμία που τάχθηκε είναι μικρή και δεν επαρκεί για να αποφανθεί μέσα σε αυτή ο αντιπροσωπευόμενος, ο τελευταίος μπορεί να εγκρίνει τη σύμβαση και μετά τη παρέλευση αυτής¹⁹⁰. Η έγκριση πρέπει να είναι ρητή και αναμφίβολη. Αν παρέλθει άπρακτη η εύλογη προθεσμία η σύμβαση που καταρτίστηκε στο όνομα άλλου ματαιώνεται οριστικά και εξομοιώνεται με άκυρη ως προς τον αντιπροσωπευόμενο¹⁹¹.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΓΚΡΙΣΕΩΣ

Αν ο αντιπροσωπευόμενος εγκρίνει την σύμβαση, η τελευταία ισχύει εξ' υπαρχής υπέρ και κατά του αντιπροσωπευομένου. Η έγκριση έχει αναδρομική δύναμη και ανατρέχει

¹⁸⁷ Βλ. Εφ Αθ 8026/97 ΝοΒ 46, 1082

¹⁸⁸ Βλ. Εφ Αθ 8026/97 ΝοΒ 46, 1082

¹⁸⁹ Βλ. Απ 390/ 65 ΝοΒ 14, 245, Εφ Αθ 8026/97 ΝοΒ-46, 1082

¹⁹⁰ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π., Φ. Δωρή ο.π.

¹⁹¹ Βλ. Εφ Αθ 8026/97 ΝοΒ 46, 1082, Εφ Δωδ 72/98 Αρμ 52, 1331

στο χρόνο της δικαιοπραξίας¹⁹². Από την αναδρομική όμως ενέργεια της δικαιοπραξίας δεν επηρεάζονται τα δικαιώματα τρίτων που έχουν αποκτηθεί πριν από την έγκριση¹⁹³.

ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΓΚΡΙΣΕΩΣ

Ο αντιπροσωπευόμενος είναι ελεύθερος να αποποιηθεί την έγκριση της συμβάσεως. Η αποποίηση μπορεί να γίνει με άτυπη δήλωσή του, ρητά ή σιωπηρά και απευθύνεται προς τον πληρεξούσιο ή τον αντισυμβαλλόμενο. Η άρνηση της εγκρίσεως είναι ρητή, είτε επήλθε με την πάροδο της εύλογης προθεσμίας δεν μπορεί να ανακληθεί, διότι αποτελεί άσκηση διαπλαστικού δικαιώματος, με το οποίο καταργείται η μετέωρος ισχύος σύμβαση και ως τέτοια είναι ανεπίδεκτη ανακλήσεως¹⁹⁴. Με αποποίηση της εγκρίσεως δεν ισοδυναμεί, μόνον η πάροδος της εύλογης προθεσμίας, αλλά και η μη πλήρης έγκριση της συμβάσεως, δηλαδή όταν ο αντιπροσωπευόμενος επιφέρει κάποια μεταβολή στο περιεχόμενο της συμβάσεως, οπότε πρόκειται για νέα πρόταση προς κατάρτιση συμβάσεως¹⁹⁵.

¹⁹² Βλ. Εφ. Θεσ. 2966/92 ΕΛΔ 35, 636, Π. Πρ. Σερ. 193/93 Αρμ. 48, 683

¹⁹³ Βλ. τούση ο.π. παρ. 150 σημ. 2, Γιαννόπουλο ο.π., Φ. Δωρή ο.π., ΑΠ 390/65 ΝοΒ 14, 245, Εφ. Λαρ. 234/71 Αρμ. 26, 242, Εφ. Θεσ. 272/60 ΝοΒ 8, 736

¹⁹⁴ Βλ. Εφ. Αθ. 8026/97 ΝοΒ 46, 1082

¹⁹⁵ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π., Φ. Δωρή ο.π.

ΕΥΘΥΝΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΟΜΕΝΟΥ

Αν ο αντιπροσωπευόμενος αποκρούσει τη σύμβαση, δεν ευθύνεται αυτός απέναντι στον τρίτο. Δεν αποκλείεται όμως να ευθύνεται απέναντι στον τρίτο σε μία μόνο περίπτωση: η χωρίς πληρεξουσιότητα ενέργεια του αντιπροσώπου λόγω της προϋφιστάμενης έννομης σχέσεως αυτού με τον αντιπρόσωπο γεννάει ευθύνη τούτου. Έτσι π.χ. ευθύνεται ο αντιπροσωπευόμενος αν ο υπάλληλος του καταστήματος, χωρίς εξουσιοδότηση, υποσχεθεί στον αγοραστή ειδικές ιδιότητες του πωλούμενου¹⁹⁶.

ΑΠΟΔΕΙΞΗ

Την έγκριση και τα περιστατικά που τη συγκροτούν πρέπει να ισχυριστεί και αποδείξει αυτός που επικαλείται και προσβάλει δικαιώματα από τη σχετική σύμβαση που καταρτίσθηκε¹⁹⁷. Αν η έγκριση έγινε μετά από σχετική πρόσκληση του αντισυμβαλλομένου, ο τελευταίος οφείλει να αποδείξει ότι η έγκριση από τον αντιπροσωπευόμενο έγινε μέσα στην ταχθείσα εύλογη προθεσμία¹⁹⁸.

¹⁹⁶ Βλ. Εφ Αθ 7206/95 ΕΛΔ 38, 931, Μπαλή ο.π., Παπαντωνίου Γ Αρχ παρ. 80 σελ. 483, Σημαντήρα ο.π. 956

¹⁹⁷ Βλ. Εφ Αθ 1905/96 ΕΛΔ 39, 137

¹⁹⁸ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ

Ο αντισυμβαλλόμενος έχει το δικαίωμα έως την έγκριση να υπαναχωρήσει από την σύμβαση, εφόσον κατά την συνομολόγησή της δεν γνώριζε την έλλειψη πληρεξουσιότητας. Η υπαναχώρηση μπορεί να δηλωθεί και προς τον αντιπρόσωπο. Το δικαίωμα αυτό το έχει ο αντισυμβαλλόμενος εφόσον ήταν καλής πίστεως, μόνον δηλαδή αν αυτός κατά την κατάρτιση της συμβάσεως δεν γνώριζε την έλλειψη πληρεξουσιότητας¹⁹⁹. Η υπαίτια άγνοια δεν επηρεάζει το δικαίωμα υπαναχώρησης²⁰⁰. Πρέπει να παρατηρηθεί ότι η υπαναχώρηση εδώ δεν έχει την τεχνική έννοια με την οποία στον Α.Κ. χρησιμοποιείται όταν πρόκειται για έγκυρη σύμβαση και απόσβεση αποτελεσμάτων από αυτή. Αλλά σημαίνει ανάκληση της δηλώσεως που έγινε από τον τρίτο ήτοι ανακοίνωση τούτου ότι θεωρεί τη δήλωση του προς τον αντιπρόσωπο ότι δεν έγινε²⁰¹. Η υπαναχώρηση από τη σύμβαση μπορεί να γίνει και κατά τη διάρκεια της εύλογης προθεσμίας που έταξε ο αντισυμβαλλόμενος στον αντιπροσωπευόμενο για έγκριση της συμβάσεως²⁰². Εκτός αν συνάγεται ότι με τον προσδιορισμό της εύλογης προθεσμίας ο αντιπροσωπευόμενος παραιτήθηκε από το δικαίωμα της υπαναχώρησης²⁰³. Μετά την έγκριση αποκλείεται η υπαναχώρηση από τη σύμβαση. Σε υπαναχώρηση δικαιούται ο αντισυμβαλλόμενος

¹⁹⁹ Βλ. Σημαντήρα Γ Αρχ 957, Γιαννόπουλο Γ Αρχ άρθρο 230, Μπαλή Γ Αρχ παρ. 12, ΑΠ 390/65 ΝοΒ 14, 245, Αρχ Ν 17, 12

²⁰⁰ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

²⁰¹ Βλ. Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π., Τούση Γ Αρχ παρ 150 σημ 4

²⁰² Βλ. Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π.

²⁰³ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π., αντίθετα ο Σημαντήρα ο.π., υποστηρίζει ότι ο αντισυμβαλλόμενος δεν μπορεί να υπαναχωρήσει πριν παρέλθει η προς

και στη περίπτωση που ο αντιπρόσωπος προέβη σε ρητή δήλωση για μη έγκριση της συμβάσεως²⁰⁴. Δεν απαιτείται τήρηση του τύπου και μπορεί να γίνει και σιωπηρώς²⁰⁵. Την άγνοια της ελλείψεως της πληρεξουσιότητας οφείλει να αποδείξει αυτός που την επικαλείται²⁰⁶. Ο αντισυμβαλλόμενος οφείλει να αποδείξει ότι υπαναχώρησε από την σύμβαση πριν από την έγκρισή της από τον αντιπροσωπευόμενο.

2.10 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΕΛΛΕΙΨΗΣ

Όποιος κατάρτισε μια σύμβαση ως αντιπρόσωπος, εφόσον δεν αποδεικνύει την εξουσία αντιπροσώπευσης ή δεν εγκρίνει την σύμβαση ο αντιπροσωπευόμενος, έχει την υποχρέωση κατ' επιλογήν του αντισυμβαλλόμενου, ή να εκτελέσει ο ίδιος τη σύμβαση ή να καταβάλει αποζημίωση. Αν ο αντιπροσωπευόμενος αγνοούσε την έλλειψη εξουσίας, έχει την υποχρέωση να ανορθώσει τη ζημιά που έπαθε ο αντισυμβαλλόμενος επειδή πίστεψε ότι υπήρχε η εξουσία, εφόσον η ζημιά δεν υπερβαίνει το διαφέρον από την έγκυρη σύμβαση. Ο αντιπρόσωπος απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση, αν ο αντισυμβαλλόμενος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι δεν υπήρχε εξουσία αντιπροσώπευσης.

έγκριση προθεσμία γιατί αυτό επιβάλλουν οι αρχές της καλής πίστεως.

²⁰⁴ Βλ. Σημαντήρα ο.π.

²⁰⁵ Βλ. Μπαλή ο.π., Τούση ο.π.

²⁰⁶ Βλ. Τούση ο.π.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ

Προϋποθέσεις για την ευθύνη του ψευδοαντιπροσώπου απέναντι στον αντισυμβαλλόμενο είναι ότι ο πρώτος δεν αποδεικνύει την αντιπροσωπευτική του εξουσία και ο αντιπροσωπευόμενος δεν εγκρίνει την σύμβαση²⁰⁷. Δεν υπάρχει επομένως ευθύνη του αντιπροσώπου, όταν αποδεικνύεται η ύπαρξη πληρεξουσιότητας ή όταν ο αντιπροσωπευόμενος εγκρίνει την σύμβαση, οπότε αναπληρώνεται η έλλειψη της πληρεξουσιότητας. Για την ευθύνη του αντιπροσώπου δεν εξετάζεται αν αυτός έχει στην πραγματικότητα ή όχι εξουσία αντιπροσωπεύσεως αλλά αρκεί ότι αυτός δεν μπορεί να αποδείξει την πληρεξουσιότητα²⁰⁸.

ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ

Η ευθύνη του ψευδοαντιπροσώπου είναι ανάλογη με το αν αυτός γνώριζε ή όχι την έλλειψη της εξουσίας για αντιπροσώπευση. Αν ο αντιπρόσωπος γνωρίζοντας ότι δεν έχει εξουσία για αντιπροσώπευση, εμφανίζεται ως τέτοιος στον αντισυμβαλλόμενο, εφόσον ο αντιπροσωπευόμενος δεν εγκρίνει την σύμβαση, έχει την υποχρέωση, κατ' επιλογήν του αντισυμβαλλόμενου ή να εκτελέσει ο ίδιος τη σύμβαση ή να καταβάλει

²⁰⁷ Βλ. Τούση Γ Αρχ παρ 151 σημ 1, Μπαλή Γ Αρχ παρ 121

²⁰⁸ Βλ. Γιαννόπουλο Γ Αρχ άρθρο 231

αποζημίωση²⁰⁹, εφόσον η σύμβαση που καταρτίστηκε ήταν σε θέση να επιφέρει τα επιδιωχθέντα αποτελέσματα²¹⁰. Ο αντιπρόσωπος υπεισέρχεται κατά κάποιον τρόπο στη συμβατική θέση του αντιπροσωπευόμενου, καθίσταται δηλαδή συμβαλλόμενος με την έννοια ότι πρέπει να παράσχει στον άλλον ότι αυτός θα αποκτούσε αν η σύμβαση ήταν έγκυρη ως και να ασκήσει τα λοιπά συναφή προς τη σύμβαση δικαιώματα²¹¹. Η υποχρέωση αυτή του αντιπροσώπου εξακολουθεί να υπάρχει και αν ακόμα αυτός κληρονόμησε κατά τη διάρκεια της μετέωρης κατάστασης τον αντιπροσωπευόμενο και άσκησε το δικαίωμα αποποιήσεως της εγκρίσεως της συμβάσεως²¹². Ο αντιπρόσωπος υποχρεούται διαζευκτικώς κατ' επιλογήν του αντισυμβαλλόμενου είτε να εκτελέσει αυτός τη σύμβαση είτε να καταβάλει στον αντισυμβαλλόμενο πλήρη αποζημίωση²¹³.

ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

Εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος επιλέγει την εκτέλεση της συμβάσεως, έχει το δικαίωμα να αξιώσει την παροχή ακριβώς εκείνη που θα όφειλε να καταβάλει ο αντιπροσωπευόμενος αν υπήρχε αντιπροσωπευτική εξουσία ή αν ο τελευταίος είχε εγκρίνει τη σύμβαση²¹⁴. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις που ο αντισυμβαλλόμενος δικαιούται να ζητήσει μόνο αποζημίωση και

²⁰⁹ Βλ. ΑΠ 468/57 ΕΕΝ 25, 43, Εφ Αθ 7206/95 ΕΛΔ 38, 931

²¹⁰ Βλ. Πρ Τρικ 521/56 Αρμ 11, 56

²¹¹ Βλ. Σημαντήρα Γ Αρχ αρ. 960

²¹² Βλ. Π ραθ 13283/61 ΝοΒ 10, 1004

²¹³ Βλ. Εφ Αθ 7206/95 ΕΛΔ 38, 931

όχι εκτέλεση της συμβάσεως. Τέτοια περίπτωση συντρέχει σε συμβάσεις αυστηρά προσωπικού χαρακτήρα π.χ. μίσθωση εργασίας, εντολή, όταν δηλαδή η παροχή είναι τέτοια, ώστε κατά το περιεχόμενο της συμβάσεως μόνον από τον αντιπροσωπευόμενο προσωπικά μπορεί να γίνει²¹⁵. Καθώς επίσης και στις εκποιητικές συμβάσεις, γιατί η επιλογή στην περίπτωση αυτή είναι πρακτικά αδύνατη, διότι η εκποιητική σύμβαση από τον ψευδο-αντιπρόσωπο θα συνιστά άκυρη διάθεση παρά μη δικαιούχο²¹⁶. Επίσης ο αντισυμβαλλόμενος δεν έχει το δικαίωμα της επιλογής και δικαιούται να ζητήσει μόνο αποζημίωση όταν η αξίωση του για εκτέλεση της συμβάσεως είναι καταχρηστική όπως συμβαίνει στην περίπτωση που αυτός απαιτεί από τον αντιπρόσωπο την εκτέλεση της συμβάσεως προκειμένου να απολαύσει κατά παράβαση των αρχών της συναλλακτικής καλής πίστεως υπερβολικό κέρδος²¹⁷. Αν όμως η παροχή από την σύμβαση μπορεί να εκπληρωθεί από τρίτο, ο αντισυμβαλλόμενος μπορεί να ζητήσει την εκπλήρωση παροχής από τον αντιπρόσωπο²¹⁸. Στις αμφοτεροβαρείς συμβάσεις όπου υπάρχει αλληλεξάρτηση των παροχών, ο αντιπρόσωπος δικαιούται να προβάλει κατά του αντισυμβαλλόμενου τις ενστάσεις που προβλέπονται από κάποιες διατάξεις του Α.Κ. όπως επίσης και κάθε άλλη πραγματική ένσταση που αφορά στην οφειλόμενη από αυτόν παροχή²¹⁹.

²¹⁴ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

²¹⁵ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π., Φ. Δωρή σε ερμ ΑΚ Γ Αρχ Γεωργιάδη – Σταθοπούλου άρθρο 229 – 231 αρ. 18, Σημαντήρα ο.π.

²¹⁶ Βλ. Εφ Αθ 7206/95 ο.π.

²¹⁷ Βλ. Σημαντήρα ο.π.

²¹⁸ Βλ. Μπαλή ο.π.

²¹⁹ Βλ. Μπόσδα Η έλλειψις της προς αντιπροσώπευσιν εξουσίας κατά τον

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΠΛΗΡΗΣ

Αν ο αντισυμβαλλόμενος επιλέγει αντί της εκτελέσεως της συμβάσεως, αποζημίωση, ο αντιπρόσωπος υποχρεούται να καταβάλει στον αντισυμβαλλόμενο πλήρη αποζημίωση (διαφέρον εκπληρώσεως)²²⁰. Η αποζημίωση πρέπει να καταβληθεί σε χρήμα, χωρίς το δικαστήριο να μπορεί να διατάξει αντί για χρηματική αποζημίωση, αποκατάσταση της προηγούμενης καταστάσεως²²¹.

ΑΡΝΗΤΙΚΟ ΔΙΑΦΕΡΟΝ

Στην περίπτωση που ο αντιπρόσωπος αγνοούσε την έλλειψη εξουσίας για αντιπροσώπευση, υποχρεούται να καταβάλει το αρνητικό διαφέρον (διαφέρον εμπιστοσύνης), το οποίο όμως δεν μπορεί να υπερβαίνει το διαφέρον από την έγκυρη σύμβαση²²². Δεν εξετάζεται αν η άγνοια του αντιπροσώπου είναι υπαίτια ή όχι.

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ

Ο αντιπρόσωπος που ενήργησε χωρίς να έχει εξουσία για αντιπροσώπευση δεν ευθύνεται απέναντι στον αντισυμβαλλόμενο

ΑΚ, θεμ 59, 545, Γιαννόπουλο ο.π., Φ. Δωρή ο.π.

²²⁰ Βλ. Εφ Αθ 7206/95 ο.π., Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π., Φ. Δωρή ο.π.

²²¹ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

²²² Βλ. Μπαλή ο.π., Σημαντήρα ο.π., αρ. 961, Γιαννόπουλο ο.π., Τούση ο.π.

αν ο τελευταίος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι δεν υπήρχε εξουσία αντιπροσώπευσης. Θεωρείται ότι ο αντισυμβαλλόμενος γνώριζε ότι δεν υπήρχε εξουσία για αντιπροσώπευση όταν η σύμβαση καταρτίσθηκε με τη ρητή δήλωση του αντιπροσώπου, ότι η ισχύς αυτή θα εξαρτάται από την έγκριση του αντιπροσωπευόμενου. Στην περίπτωση αυτή πρόκειται για σύμβαση με την αίρεση της εγκρίσεως του αντιπροσωπευόμενου. Θεωρείται δε ότι ο αντισυμβαλλόμενος όφειλε να γνωρίζει ότι δεν υπήρχε εξουσία για αντιπροσώπευση, όταν από τα στοιχεία που έθεσε υπόψη του ο αντιπρόσωπος, και από τα γνωστά σε αυτόν περιστατικά, μπορούσε να αμφιβάλλει για την ύπαρξη εξουσίας προς αντιπροσώπευση στο πρόσωπο του παριστάμενου ως αντιπροσώπου, ή όταν από αυτά (στοιχεία) δεν συναγόταν με βεβαιότητα η ύπαρξη τέτοιας εξουσίας²²³. Δεν χωρεί επίσης ευθύνη του αντιπροσώπου όταν η σύμβαση δεν είναι απλώς ανενεργής απέναντι στον αντιπροσωπευόμενο αλλά άκυρη για οποιοδήποτε λόγο π.χ. για έλλειψη του απαιτούμενου τύπου²²⁴. Ο ψευδοαντιπρόσωπος δεν έχει καμία υποχρέωση, εάν κατά το χρόνο που ενεργούσε ήταν περιορισμένης δικαιοπρακτικής ικανότητας και πολύ περισσότερο όταν είναι ανίκανος. Και τούτο γιατί βάση της υποχρεώσεως είναι η δήλωση βουλήσεως ικανού προσώπου προς τον άλλον²²⁵.

²²³ Βλ. Φ. Δωρή ο.π., Σημαντήρα ο.π., Γιαννόπουλο ο.π.

²²⁴ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

²²⁵ Βλ. Μπαλή ο.π., Τούση ο.π., Φ. Δωρή ο.π.

ΑΛΛΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

Ο αντιπρόσωπος συμβλήθηκε στο όνομα υπαρκτού προσώπου. Το ίδιο όμως κατ' αναλογία εφαρμόζεται όταν συμβλήθηκε στο όνομα ανύπαρκτου προσώπου. Στην περίπτωση αυτή το ίδιο πρακτικώς αποτέλεσμα έχουμε αν εφαρμόσουμε τις διατάξεις περί υποσχέσεως αδύνατης παροχής²²⁶. Αν κάποιος χρησιμοποιήθηκε σαν άγγελος και έκανε ανακριβή αναγγελία ευθύνεται από την αθέμιτη αυτή πράξη, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της²²⁷. Συναφής εδώ, αν και δεν πρόκειται κυρίως για ψευδοαντιπρόσωπο, είναι και η περίπτωση που κάποιος χρησιμοποιεί όχι το δικό του όνομα αλλά ξένο. Στην περίπτωση αυτή εφόσον αυτός ενέργησε για τον εαυτό του και για προσωπικό του λογαριασμό η σύμβαση είναι ισχυρή, όχι όμως για το ξένο πρόσωπο, αλλά για αυτόν που επιχείρησε αυτήν. Επιφυλάσσεται όμως τον αντισυμβαλλόμενο το δικαίωμα να προσβάλλει την σύμβαση λόγω πλάνης, απάτης εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο όροι. Το ίδιο ισχύει και αν η δικαιοπραξία επιχειρήθηκε με το όνομα ανύπαρκτου προσώπου. Στην περίπτωση όμως που ενήργησε για τον άλλον, του οποίου το όνομα χρησιμοποίησε, δεν συντρέχουν μεν οι όροι της αντιπροσωπεύσεως, αλλά θα εφαρμοστούν αναλογικά κάποιες άλλες διατάξεις του Α.Κ²²⁸.

²²⁶ Βλ. Μπαλή ο.π., Τούση ο.π.

²²⁷ Βλ. Τούση ο.π.

²²⁸ Βλ. Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π., Τούση ο.π. σημ. 3, Παπαντωνίου Γ Αρχ παρ. 80 σελ. 484

Η ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΘΕΝΤΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΨΕΥΔΟΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΣΧΕΣΗ

Αν η σύμβαση που καταρτίσθηκε από τον ψευδο-αντιπρόσωπο έγινε στα πλαίσια της εσωτερικής σχέσεως που το συνδέει με τον χωρίς εξουσία αντιπροσωπευθέντα, οι συνέπειες από την ενέργεια του ψευδοαντιπροσώπου διέπονται βασικά από την εσωτερική αυτή σχέση. Αν δεν προϋπήρχε τέτοια σχέση πλην όμως ο αντιπρόσωπος ενήργησε προς συμφέρον και κατά την πραγματική ή εικαζόμενη θέληση του χωρίς εξουσία αντιπροσωπευθέντα κυρίου των υποθέσεων, τότε στη μεταξύ τους σχέση εφαρμόζονται οι διατάξεις για τη γνήσια διοίκηση αλλοτρίων. Αν δεν συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, μπορούν να εφαρμοσθούν και οι διατάξεις για τις αδικοπραξίες και τον αδικαιολόγητο πλουτισμό²²⁹.

2.11 ΜΟΝΟΜΕΡΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ ΧΩΡΙΣ ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΥ

Ο τρίτος προς τον οποίο επιχειρείται μονομερής δικαιοπραξία με πληρεξούσιο, χωρίς την επίδειξη του πληρεξουσίου εγγράφου μπορεί να αποκρούσει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση την μονομερή δικαιοπραξία με δήλωση του στο πληρεξούσιο. Σκοπός της διατάξεως είναι η προστασία του τρίτου προς τον οποίο απευθύνεται η μονομερής δήλωση, ο οποίος έχει δικαιολογημένο συμφέρον να ελέγξει τη νομιμοποίηση του πληρεξουσίου, ώστε

να είναι βέβαιος αν επήλθε ή όχι η ενέργεια αυτής, και μην περιέχεται σε κατάσταση αβεβαιότητας ως προς την ύπαρξη εξουσίας του πληρεξούσιου. Η τέτοια προστασία του τρίτου προς τον οποίο έγινε η μονομερής δικαιοπραξία δεν είναι αναγκαία, όταν αυτή έχει προορισμό να επιφέρει αποκλειστικά υπέρ αυτού έννοια αποτελέσματα, καθόσον ο τρίτος έχει σε αυτήν την περίπτωση τη δυνατότητα να ελέγξει την από τον αντιπρόσωπο προβαλλόμενη νομιμοποίηση προς επιχείρηση αυτής δικαιοπραξίας, αρνούμενος αν χρειασθεί να αποδεχθεί αυτή²³⁰.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Η διάταξη εφαρμόζεται στις δικαιοπρακτικού χαρακτήρα μονομερείς απευθυντές δηλώσεις βουλήσεως όπως π.χ. η καταγγελία, η υπαναχώρηση, η ανάκληση εντολής και επί της αποδοχής προτάσεως προς κατάρτιση συμβάσεως²³¹. Δεν έχει επίσης εφαρμογή σε περιπτώσεις νόμιμης αντιπροσωπεύσεως και εκπροσωπήσεως νομικών προσώπων από τα καταστατικά τους όργανα²³². Επίσης απαγορεύονται από τη διάταξη οι προβλεπόμενες μονομερείς δικαιοπραξίες που συνδυάζονται με διαδικαστικές πράξεις του έχοντος δικαστική πληρεξουσιότητα δικηγόρου²³³.

²²⁹ Βλ. Φ. Δωρή ο.π., ΑΠ 1053/73 ΝοΒ 22, 645

²³⁰ Βλ. Μπόσδα Περί σιωπηράς πληρεξουσιότητας ΕΛΔ 1980, 17

²³¹ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π., Δεληγιάνη Η πληρεξουσιότης παρ. 84 σελ 215

²³² Βλ. Μπαλή Γ Αρχ παρ. 115, Σημαντήρα Γ Αρχ αρ. 984, ΑΠ 9170 ΝοΒ 18, 682, ΑΠ 427/69 ΝοΒ 18, 24, ΑΠ 308/61 ΝοΒ 9, 1238

²³³ Βλ. Φ. Δωρή ο.π., Δεληγιάνη ο.π. σελ 217

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

α) ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ

Για την εφαρμογή της διατάξεως δεν εξετάζεται αν υπάρχει ή όχι πληρεξουσιότητα. Αρκεί μόνο ότι δεν έγινε επίδειξη του πληρεξουσίου, οπότε στη περίπτωση αυτή η υπάρχουσα πληρεξουσιότητα δεν αποτρέπει την ακυρότητα της δικαιοπραξίας με την προϋπόθεση ότι η απόκρουση αυτή γίνεται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση²³⁴. Η επίδειξη του πληρεξουσίου εγγράφου πρέπει να γίνει κατά το χρόνο που επιχειρείται η δικαιοπραξία. Δεν αρκεί ότι αυτή έχει γίνει σε προγενέστερο χρόνο ή με αφορμή άλλης προγενέστερης δικαιοπραξίας, γιατί δεν αποκλείεται να έχει αναληφθεί ή ανακληθεί στο μεταξύ το πληρεξούσιο έγγραφο από τον πληρεξουσιοδότη²³⁵. Δεν απαιτείται η επίδειξη του πληρεξουσίου εγγράφου όταν η πληρεξουσιότητα δόθηκε με δήλωση προς τον τρίτο ή όταν αυτή δόθηκε μεν στον πληρεξούσιο αλλά γνωστοποιήθηκε όμως αυτό από τον κύριο των υποθέσεων στον τρίτο²³⁶. Είναι όμως αναγκαία η επίδειξη του πληρεξουσίου εγγράφου όταν ο τρίτος έλαβε γνώση για την πληρεξουσιότητα του πληρεξουσίου από άλλο πρόσωπο και όχι από τον αντιπροσωπευόμενο²³⁷. Στην περίπτωση όμως αυτή όταν από τις ιδιαίτερες συνθήκες της υποθέσεως είναι

²³⁴ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π., Μπόσδα ο.π., Σημαντήρα ο.π., Μπαλή ο.π., ΑΠ 27/80 ΝοΒ 28, 1142, ΑΠ 756/74 ΝοΒ 23, 319, ΑΠ 70/60 ΝοΒ 8, 570, Εφ Αθ 6515/79 ΝοΒ 28, 532

²³⁵ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π., Φ. Δωρή ο.π.

²³⁶ Βλ. Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π., Δεληγιάννη ο.π. παρ 85 σελ 218

²³⁷ Βλ. ΑΠ 331/67 ΝοΒ 15, 1070

δεδομένο ότι ο τρίτος δεν δικαιολογείται να αμφιβάλλει για την πληρεξουσιότητα, αλλά από καθαρή κακοβουλία αποκρούει τη δικαιοπραξία λόγω μη επιδείξεως του πληρεξούσιου εγγράφου²³⁸. Όταν η παροχή της πληρεξουσιότητας έγινε με δημόσια γνωστοποίηση, η επίδειξη της εφημερίδας και γενικά του εντύπου με το οποίο παρασχέθηκε η πληρεξουσιότητα, δεν πληρεί την έννοια της διατάξεως²³⁹. Το πληρεξούσιο έγγραφο μπορεί να είναι ιδιωτικό ή συμβολαιογραφικό. Όταν πρόκειται για το τελευταίο επιδεικνύεται επίσημο αντίγραφο τούτου. Όταν πρόκειται για ιδιωτικό έγγραφο αρκεί η επίδειξη του αντιγράφου εφόσον αυτό εκδόθηκε επίσης από τον εκδότη του πρωτότυπου.

β) ΑΠΟΚΡΟΥΣΗ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΕΩΣ ΧΩΡΙΣ ΥΠΑΙΤΙΑ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ

Ο τρίτος προς τον οποίο γίνεται η μονομερής δικαιοπραξία, έχει το δικαίωμα, εφόσον δεν του επιδεικνύεται το πληρεξούσιο έγγραφο, να την αποκρούσει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση οπότε η δικαιοπραξία είναι άκυρη²⁴⁰. Η απόκρουση πρέπει να γίνεται για το λόγο ότι η μονομερής δικαιοπραξία επιχειρήθηκε χωρίς την επίδειξη του πληρεξούσιου εγγράφου. Και δεν είναι αρκετή η επίκληση άλλων λόγων ακυρότητας της δικαιοπραξίας αυτής,

²³⁸ Πρβλ. Αφουξενίδη ΝοΒ 9, 578

²³⁹ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

²⁴⁰ Βλ. Εφ Θεσ 1288/90 Αρμ 44, 321, ΑΠ 1054/92 ΕΛΔ 35, 1357, Εφ Θεσ 973/88 Αρμ 43, 122, ΑΠ 27/80 ΝοΒ 28, 1142, ΑΠ 835/80 ΕΕΝ 47, 1015, Εφ Αθ 6515/79 ΝοΒ 28, 532

ούτε η διατύπωση οποιασδήποτε επιφυλάξεως για το κύρος της²⁴¹. Ο τρίτος δεν έχει δικαίωμα να αποκρούσει τη μονομερή δικαιοπραξία για το λόγο ότι αμφιβάλλει δικαιολογημένα για τη γνησιότητα του επιδεικνυόμενου πληρεξούσιου εγγράφου²⁴². Το γεγονός επίσης ότι η πληρεξουσιότητα είναι ακυρώσιμη δεν παρέχει στον τρίτο το δικαίωμα αποκρούσεως της μονομερούς δικαιοπραξίας που απευθύνεται προς αυτόν, έστω και αν αυτός γνωρίζει το αίτιο που προκαλεί το ακυρώσιμο της πληρεξουσιότητας²⁴³. Πρέπει να σημειωθεί ότι το δικαίωμα της αποκρούσεως της δηλώσεως πληρεξουσιότητας είναι διαφορετικό από το δικαίωμα ακυρώσεως αυτής, γιατί η μεν απόκρουση έχει τη δύναμη της εκ των προτέρων ματαιώσεως της ενέργειας της δηλώσεως πληρεξουσιότητας απέναντι στον τρίτο, ενώ η ακύρωσή της εκ των υστέρων καταστροφής της τέτοιας δηλώσεως με αναδρομικά εν τούτοις αποτελέσματα²⁴⁴.

γ) ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ

Συνέπεια της μη επιδείξεως του πληρεξούσιου εγγράφου, κατά το χρόνο που επιχειρείται η μονομερής δικαιοπραξίας και της αποκρούσεως αυτής χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, είναι η ακυρότητα της δικαιοπραξίας. Πρόκειται για απόλυτη και μη θεραπεύσιμη με μεταγενέστερη έγκριση του αντιπροσωπευθέντος

²⁴¹ Βλ. ΑΠ 1054/92 ΕΛΔ 35, 1357, Εφ Θεσ 1288/90 Αρμ 44, 321, ΑΠ 27/80 ΝοΒ 28, 1142, Εφ Αθ 6515/79 ΝοΒ 28, 532

²⁴² Βλ. Γιαννόπουλο ο.π., Φ. Δωρή ο.π., αντίθετα Τούσης ο.π.

²⁴³ Βλ. Μπόσδα, Παρατηρήσεις επί της ακύρου και ακυρώσιμου πληρεξουσιότητας, Αρμ 8, 74, Τούση ο.π. σημ 1

ακυρότητα²⁴⁵. Η ακυρότητα επέρχεται ανεξάρτητα από το αν ο πληρεξούσιος είχε πληρεξουσιότητα ή όχι, καθόσον για την εφαρμογή της διατάξεως δεν εξετάζεται αν υπάρχει ή όχι πληρεξουσιότητα²⁴⁶. Αντίθετα εφόσον η δήλωση προς τον τρίτο δεν αποκρούσθηκε από αυτόν ή αποκρούσθηκε από αυτόν με υπαίτια καθυστέρηση, τότε η δικαιοπραξία είναι ισχυρή αν ο πληρεξούσιος είχε πράγματι έγκυρη πληρεξουσιότητα, άκυρη όμως αν δεν είχε τέτοια, δυνάμενη όμως να θεραπευτεί με την έγκριση του αντιπροσωπευθέντος²⁴⁷. Δεν καθιερώνεται ο έγγραφος τύπος στις μονομερείς δικαιοπραξίες που απευθύνονται προς άλλον. Η πληρεξουσιότητα μπορεί να δοθεί προφορικά εφόσον δεν απαιτείται για αυτήν τύπος. Επομένως αν η δικαιοπραξία δεν αποκρουσθεί χωρίς υπαίτια καθυστέρηση είναι ισχυρή και επιφέρει την ενέργεια της υπέρ και κατά του αντιπροσωπευόμενου²⁴⁸.

2.12 ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ – ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΟΜΕΝΟΥ

Η πληρεξουσιότητα εκτός από τους λόγους που αναφέρονται σε κάποιες διατάξεις του Α.Κ. από τους οποίους

²⁴⁴ Βλ. Μπόσδα ο.π.

²⁴⁵ Βλ. Τούση ο.π., Φ. Δωρή ο.π., ΑΠ 70/60 ΝοΒ 8, 570

²⁴⁶ Βλ. ΑΠ 70/60 ΝοΒ 8, 570

²⁴⁷ Βλ. ΑΠ 835/80 ΕΕΝ 47, 1015, ΑΠ 70/60 ο.π., Εφ Αθ 6515/79 ΝοΒ 28, 532, Εφ Αθ 427/72 Αρμ 26, 521

επέρχεται η παύση της πληρεξουσιότητας ως και από την παραίτηση του πληρεξουσίου, παύει και με την ανάκληση από μέρους του αντιπροσωπευομένου. Ο αντιπροσωπευόμενος διατηρεί το δικαίωμα να ανακαλέσει σε οποιοδήποτε χρόνο την πληρεξουσιότητα. Με την άσκηση του διαπλαστικού αυτού δικαιώματος επέρχεται παύση της εξουσίας αντιπροσωπεύσεως του πληρεξουσίου²⁴⁹. Η αρχή της ελεύθερης ανακλήσεως της πληρεξουσιότητας δικαιολογείται από τον προσωπικό και εμπιστευτικό χαρακτήρα αυτής. Έτσι στην περίπτωση που κλονιστεί η εμπιστοσύνη του αντιπροσωπευομένου προς τον πληρεξούσιο ή αν κρίνει αυτός ότι δεν συντρέχει κανένας πλέον λόγος για την διατήρηση της εξουσίας αντιπροσωπεύσεως, θα αποτελούσε υπέρμετρη δέσμευση της ελευθερίας του αντιπροσωπευομένου αν επιβαλλόταν σε αυτόν η συνέχιση της πληρεξουσιότητας²⁵⁰. Η πληρεξουσιότητα ανακαλείται με οποιοδήποτε τρόπο και αν έχει δοθεί αυτή. Έτσι αν αυτή στηρίζεται πάνω σε κάποια έννομη σχέση π.χ. εντολή, εταιρεία, η ανάκληση της μπορεί να γίνει χωρίς να θίγεται η παραπάνω έννομη σχέση, η τελευταία δηλαδή μπορεί να εξακολουθεί να υπάρχει έστω και αν ανακλήθηκε η πληρεξουσιότητα. Εκτός αν η έννομη σχέση είναι μονομερής δικαιοπραξία και η ανάκληση της συνάγεται με το περιεχόμενο της δηλώσεως του ανακαλούντος²⁵¹.

²⁴⁸ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

²⁴⁹ Βλ. Εφ Αθ 2721/96 Αρμ 50, 1502, ΕΛΔ 37, 1429, ΑΠ 197/83 ΝοΒ 31, 1550, Εφ Αθ 58391/80 ΝοΒ 28, 1777

²⁵⁰ Βλ. Αφ Αθ 2721/96 ο.π., Σημαντήρα Γ Αρχ αρ 990, Γιαννόπουλο Γ Αρχ άρθρο 218

²⁵¹ Βλ. Μπόσδα, Περί των παύσιν της πληρεξουσιότητος κατά τον ΑΚ θεμ 58, 289

ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΜΕΤΑΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Το αυτό δικαίωμα έχει ο αντιπροσωπευόμενος να ανακαλεί την καθ' υποκατάσταση πληρεξουσιότητα (μεταπληρεξουσιότητα). Η ανάκληση όμως της πληρεξουσιότητας δεν συνεπάγεται και αυτοδίκαια ανάκληση της μεταπληρεξουσιότητας που δόθηκε από τον μεταπληρεξούσιο σε τρίτο. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται χωριστή ανακλητική πράξη του αντιπροσωπευομένου απευθυνόμενη στον μεταπληρεξούσιο²⁵². Έτσι η γνωστοποίηση από τον αντιπροσωπευόμενο στο μεταπληρεξούσιο της γενόμενης ανακλήσεως της αρχικής πληρεξουσιότητας από τον πληρεξούσιο που χορήγησε την μεταπληρεξουσιότητα, μπορεί να αποτελεί σαφή εκδήλωση του αντιπροσωπευομένου να παύσει του λοιπού η αντιπροσώπευση του και από τον υποκατάστατο (μεταπληρεξούσιο) του ανακληθέντος πληρεξουσίου²⁵³.

ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΑΝΑΚΛΗΣΕΩΣ

Το δικαίωμα της ανακλήσεως της πληρεξουσιότητας είναι προσωπικό και δεν ανάγεται στη περιουσία του αντιπροσωπευομένου²⁵⁴. Έτσι στην περίπτωση που η πληρεξουσιότητα δοθεί και για τον μετά το θάνατό του αντιπροσωπευομένου

²⁵² Βλ. ΑΠ 1165/88 ΕΛΔ 32, 343

²⁵³ Βλ. ΑΠ 1165/88 ΕΛΔ 32, 343

²⁵⁴ Βλ. Μπαλή Γ Αρχ παρ 117, Γιαννόπουλο ο.π., Τούση Γ Αρχ παρ. 146

χρόνο, το δικαίωμα της ανακλήσεως δεν ανήκει στην κληρονομία του και επομένως δεν περιέχεται τούτο στον εκτελεστή διαθήκης, αλλά στους κληρονόμους, ο καθένας από τους οποίους μπορεί να προβεί στην ανάκληση ανεξάρτητα από τους λοιπούς²⁵⁵. Για τον ίδιο λόγο σε πληρεξουσιότητα που δόθηκε από περισσότερους από κοινού, ο καθένας δικαιούται σε ανάκληση ανεξάρτητα από τους λοιπούς.

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΥ

Απέναντι στο δικαίωμα της ανακλήσεως της πληρεξουσιότητας από τον αντιπροσωπευόμενο, αναγνωρίζεται και στον αντιπρόσωπο το αντίστοιχο διαπλαστικό δικαίωμα της μονομερούς καταγγελίας της πληρεξουσιότητας. Το δικαίωμα αυτό της παραιτήσεως από μέρους του αντιπροσώπου, αν και δεν αναγράφεται στο νόμο μεταξύ των λόγων της παύσεως της πληρεξουσιότητας, είναι αναμφίβολο, γιατί η πληρεξουσιότητα φέρει χαρακτήρα δικαιώματος και συνεπώς είναι δεκτική παραιτήσεως²⁵⁶. Ο πληρεξούσιος παραιτούμενος από την πληρεξουσιότητα, δεν φέρει καμία ευθύνη για το άκαιρο της παραιτήσεως, γιατί δεν συναίνεσε στην πληρεξουσιότητα²⁵⁷. Η καταγγελία της πληρεξουσιότητας από τον πληρεξούσιο δεν σημαίνει απαραίτητα και καταγγελία της μονομερώς καταγγελτής αιτιώδους σχέσεως²⁵⁸.

²⁵⁵ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π., Τούση ο.π.

²⁵⁶ Βλ. σχετ. Μπαλή ο.π. παρ. 116, Τούση ο.π. παρ. 146, Γιαννόπουλο ο.π. άρθρο 222, Σημαντήρα ο.π. αριθμ. 990

²⁵⁷ Βλ. Μπαλή ο.π.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΝΑΚΛΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Η ανάκληση της πληρεξουσιότητας έχει σαν συνέπεια την παύση της πληρεξουσιότητας. Η ανάκληση της πληρεξουσιότητας δεν έχει, όπως η ακύρωση, αναδρομική ισχύ²⁵⁹. Η δε δικαιοπραξία που επιχειρήθηκε μετά τη παύση της πληρεξουσιότητας στο όνομα του αντιπροσωπευομένου είναι άκυρη άσχετα αν ο τρίτος με τον οποίο επιχειρήθηκε η δικαιοπραξία είναι καλής πίστεως ή όχι²⁶⁰.

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΟΜΕΝΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΚΛΗΣΗ

Όπως προαναφέρθηκε η ανάκληση της πληρεξουσιότητας είναι ελεύθερη και μπορεί να γίνει σε οποιοδήποτε χρόνο. Εντούτοις μια τέτοια ανάκληση μπορεί να αποκλειστεί εν όλω ή εν μέρει από τη βούληση του αντιπροσωπευόμενου. Στην περίπτωση αυτή η τυχόν γενομένη ανάκληση της πληρεξουσιότητας δεν έχει καμία ενέργεια²⁶¹. Εάν επομένως ο αντιπροσωπευόμενος έχει παραιτηθεί ρητά ή σιωπηρά από την ανάκληση, δεν μπορεί ύστερα να προβεί σε ανάκληση

²⁵⁸ Βλ. Μπόσδα ο.π.

²⁵⁹ Βλ. Μπόσδα Αρμ 8, 76, Τούση ο.π.

²⁶⁰ Βλ. ΑΠ 252/60 ΝοΒ 8, 1030

²⁶¹ Βλ. Μπαλή ο.π. παρ. 117

της πληρεξουσιότητας, τυχόν δε γενομένη είναι άκυρη και δεν επιφέρει παύση της πληρεξουσιότητας²⁶².

ΑΚΥΡΗ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ

Η παραίτηση από το δικαίωμα της ανακλήσεως είναι άκυρη, αν η πληρεξουσιότητα αφορά αποκλειστικά το συμφέρον του αντιπροσωπευόμενου. Από αυτό ακολουθεί ότι σε κάθε άλλη περίπτωση η παραίτηση του αντιπροσωπευόμενου από την πληρεξουσιότητα είναι ισχυρή. Το ανίσχυρο του αμετακλήτου της πληρεξουσιότητας επιβάλλεται από το ότι στην προκειμένη περίπτωση κινδυνεύουν μόνο τα συμφέροντα του αντιπροσωπευόμενου, και επομένως είναι ορθό να παρέχεται σε αυτόν η δυνατότητα να ανακαλεί τη πληρεξουσιότητα όταν βλέπει ότι απειλούνται τα συμφέροντα τους. Αυτό συμβαίνει ιδίως σε πληρεξουσιότητες οι οποίες δεν στηρίζονται σε κάποια έννομη σχέση, αλλά χορηγούνται για την επιχείρηση ορισμένων δικαιπραξιών που αφορούν αποκλειστικά το συμφέρον του αντιπροσωπευόμενου²⁶³. Το αμετάκλητο της πληρεξουσιότητας δεν ισχύει για τον κληρονόμο αυτού που την έδωσε (εάν και εφόσον η πληρεξουσιότητα δόθηκε κληρονομητή), γιατί αυτό θα αποτελούσε υπέρμετρη δέσμευση της ελευθερίας εκτός αν το αμετάκλητο τάχθηκε με διάταξη τελευταίας βουλήσεως και

²⁶² Βλ. Εφ Θεσ 1236/90 Αρμ 44, 214

²⁶³ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

κατά τον τύπο αυτής, οπότε πρόκειται μάλλον για διορισμό εκτελεστή διαθήκης²⁶⁴.

ΙΣΧΥΡΗ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ - ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ - ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Αντίθετα η παραίτηση του αντιπροσωπευόμενου από το δικαίωμα της ανακλήσεως είναι έγκυρη και καθιστά αμετάκλητη τη πληρεξουσιότητα στις εξής περιπτώσεις:

α) όταν η πληρεξουσιότητα που χορηγείται ως αμετάκλητη αφορά αποκλειστικά το συμφέρον του πληρεξουσίου,

β) όταν η πληρεξουσιότητα αφορά το συμφέρον και του αντιπροσωπευόμενου και του πληρεξουσίου,

γ) όταν η πληρεξουσιότητα αφορά το συμφέρον του τρίτου ή αυτού και του αντιπροσωπευόμενου²⁶⁵.

Το αμετάκλητο της πληρεξουσιότητας δυνατόν να προκύπτει και από την υποκείμενη σχέση μεταξύ αντιπροσωπευόμενου και πληρεξουσίου, όταν από αυτήν προκύπτει ότι αυτή αποσκοπεί ή έστω στην παράλληλη εξυπηρέτηση του συμφέροντος του αντιπροσώπου ή τρίτου προσώπου²⁶⁶. Το φαινόμενο της πληρεξουσιότητας που αποβλέπει στην παράλληλη ή αποκλειστική

²⁶⁴ Βλ. Μπαλή ο.π. παρ 117

²⁶⁵ Βλ. Εφ Αθ 4808/96 ΕΛΔ 39, 181, Εφ Αθ 553/96 Αρμ 52, 1334, Εφ Αθ 2721/96 Αρμ 50, 1502, ΕΛΔ 37, 1429, Εφ Αθ 10438/90 ΝοΒ 39, 576, ΑΠ 880/91 ΕΛΔ 33, 841, Α π 197/83 ΝοΒ 31, 1550, Σημαντήρα ο.π. άρθρο 991, Γιαννόπουλο ο.π., Μπαλή ο.π. παρ 117, Δεληγιάννη Η πληρεξουσιότης εις τον παρ' ημίν ισχύον ιδιωτικόν δίκαιον (1954) σελ 241, Κ. Παντελίδου, Η αμετάκλητη πληρεξουσιότητα (1987) σελ 33

²⁶⁶ Βλ. Εφ Αθ 4808/96 ο.π., Εφ Αθ 553/96 ο.π., Εφ Θεσ 1236/90 Αρμ 44, 214, Μπαλή ο.π., Δεληγιάννη, Γνωμ. Αρμ 25, 1067

εξυπηρέτηση του συμφέροντος του πληρεξουσίου ή τρίτου προσώπου απαντά κυρίως στις περιπτώσεις που χρησιμοποιείται αυτή για επίτευξη σκοπών που εκφεύγουν τους συνήθους προορισμού της ως μέσον για τη λειτουργία της άμεσης αντιπροσωπεύσεως. Τέτοιοι δε σκοποί θεωρήθηκε ότι μπορούν να είναι η εξόφληση χρέους του κυρίου των υποθέσεων προς τον πληρεξούσιο, η παροχή δανείου ή δωρεάς προς αυτόν, η κάλυψη του πληρεξουσίου από τον κύριο των υποθέσεων σε εκπλήρωση υποχρεώσεως τούτου έναντι τρίτου που απορρέει από την εσωτερική σχέση²⁶⁷. Σε αυτές και σε κάθε παρόμοια περίπτωση η παραίτηση από το δικαίωμα της ανακλήσεως είναι ισχυρή. Συνεπώς αν γίνει η ανάκληση τέτοιας πληρεξουσιότητας, η ανάκληση αυτή δεν επιφέρει την παύση της πληρεξουσιότητας. Συνέπεια των παραπάνω είναι ότι ο πληρεξούσιος έχει το δικαίωμα να αγνοήσει την ανάκληση αυτή και να προβεί εγκύρως στην κατάρτιση της δικαιοπραξίας την οποία αφορά την πληρεξουσιότητα²⁶⁸. Η να απαιτήσει από αυτόν που έδωσε την ανέκκλητη πληρεξουσιότητα αποζημίωση είτε από αδίκημα είτε από τη σύμβαση²⁶⁹. Μπορεί επίσης ο πληρεξούσιος να απαιτήσει με αγωγή να υποχρεωθεί ο αντιπροσωπευόμενος να παράσχει εκ νέου την κατά παράβαση των συμφωνηθέντων ανακληθείσα από αυτόν πληρεξουσιότητα²⁷⁰.

²⁶⁷ Βλ. Δεληγιάννη ο.π.

²⁶⁸ Βλ. ΑΠ 197/83 ΝοΒ 31, 1550, ΑΠ 1108/84 ΝοΒ 33, 771, Εφ Αθ 553, 96 Αρμ 52, 1334

²⁶⁹ Βλ. εισηγ. Πρ Ζακ 44/71 ΝοΒ 19, 767

²⁷⁰ Βλ. εισηγ. Πρ Ζακ 44/71 ο.π.

ΛΟΓΟΙ ΑΝΑΚΛΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Και στην περίπτωση της έγκυρης παραιτήσεως αυτής που έδωσε την πληρεξουσιότητα, από το δικαίωμα της ανακλήσεως, είναι δυνατόν να ανακληθεί ενεργώς η πληρεξουσιότητα, αν συντρέχει σπουδαίος λόγος. Τέτοιος λόγος υπάρχει, όταν, σε συγκεκριμένη περίπτωση, εν όψει των αρχών της καλής πίστεως και των συναλλακτικών ηθών δεν μπορεί να αξιωθεί από τον αντιπροσωπευόμενο να μην ανακαλέσει την πληρεξουσιότητα όπως είναι η βαριά παράβαση των καθηκόντων του αντιπροσώπου²⁷¹. Επίσης είναι δυνατή η ανάκληση όταν η συμφωνία με το αμετάκλητο είναι ανήθικη, όπως όταν αποτελεί υπέρμετρη δέσμευση της ελευθερίας του αντιπροσωπευόμενου²⁷². Η ανάκληση αμετάκλητης πληρεξουσιότητας έχει ενέργεια και όταν κατά τις περιστάσεις η πληρεξουσιότητα αυτή στηρίζεται σε άκυρη συμβατική σχέση.

²⁷¹ Βλ. ΑΠ 880/91 ΕΛΔ 1992, 841, ΑΠ 1108/84 ΝοΒ 33, 771, Εφ Αθ 553/96 Αρμ 52, 1334, Εφ Αθ 1834/93 ΕΛΔ 1994, 487, Εφ Αθ 10348/90 ΝοΒ 39, 576, Εφ Θεσ 1236/90 Αρμ 44, 214

²⁷² Βλ. Σημαντήρα ο.π.

2.13 ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΚΛΗΣΗΣ

ΜΟΝΟΜΕΡΗΣ ΔΗΛΩΣΗ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΑΥΤΗΣ

Η ανάκληση της πληρεξουσιότητας γίνεται με μονομερή δήλωση που απευθύνεται στον πληρεξούσιο ή στον τρίτο. Έτσι αν η πληρεξουσιότητα έγινε με δήλωση προς τον αντιπρόσωπο η ανάκληση αυτής γίνεται με δήλωση είτε προς τον πληρεξούσιο είτε προς τον τρίτο με τον οποίο πρόκειται να καταρτισθεί η δικαιοπραξία. Πρόκειται για άσκηση διαπλαστικού δικαιώματος γιατί η άσκηση του οδηγεί σε κατάργηση της εξουσίας αντιπροσωπεύσεως²⁷³. Η δήλωση της ανακλήσεως επιφέρει την ενέργεια της από την στιγμή που περιήλθε σε αυτόν που απευθύνεται, οπότε και επέρχεται παύση της πληρεξουσιότητας. Δεν απαιτείται γνώση του περιεχομένου της δηλώσεως αλλά ούτε και αποδοχή αυτής από μέρος του αποδέκτη²⁷⁴.

ΤΥΠΟΣ - ΣΙΩΠΗΡΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗ

Για τη δήλωση της ανακλήσεως δεν απαιτείται κατά κανόνα τύπος, εκτός αν η πληρεξουσιότητα δόθηκε με συμβολαιογραφικό έγγραφο, οπότε μόνο με τέτοιο έγγραφο μπορεί να ανακληθεί. Κατά συνέπεια η ανάκληση της πληρεξουσιότητας μπορεί να γίνει και σιωπηρώς, με συμπεριφορά που περιέχεται

²⁷³ Βλ. Σημαντήρα Γ Αρχ αρ. 990

²⁷⁴ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π.

σε γνώση του πληρεξουσίου και υποδηλώνει τη βούληση του αντιπροσωπευομένου για ανάκληση αυτής. Όπως π.χ. όταν ο αντιπροσωπευόμενος ζητήσει από τον πληρεξούσιο να του επιστρέψει το έγγραφο της πληρεξουσιότητας²⁷⁵. Δεν υποδηλώνει κατά ανάγκη σιωπηρά ανάκληση της πληρεξουσιότητας η πάροδος του χρόνου ή για ορισμένο χρόνο μη άσκηση των δικαιωμάτων του πληρεξουσίου. Ή ο διορισμός για την ίδια υπόθεση και άλλου πληρεξουσίου ή η παρουσία του αντιπροσωπευομένου²⁷⁶.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Εάν η πληρεξουσιότητα δόθηκε με δημόσια ανακοίνωση, η ανάκληση για να ισχύσει απέναντι σε όλους πρέπει να γίνει με τον ίδιο τρόπο²⁷⁷, οπότε αυτή ενεργεί και κατ' αυτού που δεν έλαβε γνώση αυτής. Η πληρεξουσιότητα που δόθηκε με δημόσια ανακοίνωση μπορεί να ανακληθεί και με δήλωση προς τον πληρεξούσιο ή τον τρίτο, δηλαδή δεν είναι απαραίτητο να γίνει με δημόσια ανακοίνωση. Απαιτείται όμως ο τρίτος να έλαβε γνώση της ανακλήσεως με ιδιαίτερη ανακοίνωση του αντιπροσωπευομένου²⁷⁸.

Όταν η πληρεξουσιότητα δόθηκε με συμβολαιογραφικό έγγραφο η δήλωση ανάκλησης αυτής για να έχει ενέργεια και

²⁷⁵ Βλ. Σημαντήρα ο.π., Γιαννόπουλο Γ Αρχ άρθρο 210

²⁷⁶ Βλ. Τούση Γ Αρχ παρ 146 σημ 3, Φ. Δωρή σε Ερμ ΑΚ Γ Αρχ Γεωργιάδη – Σταθοπούλου άρθρα 218 – 221 αρ. 6, ΑΠ 97/48 ΕΕΝ 15, 388, Εφ Αθ 1757/73 ΕΛΔ 1974, 176

²⁷⁷ Βλ. Φ. Δωρή ο.π., Τούση ο.π., Γιαννόπουλο ο.π., Μπαλή Γ Αρχ παρ 117

να επιφέρει την παύση της πληρεξουσιότητας, πρέπει να γίνει μόνο με συμβολαιογραφικό έγγραφο²⁷⁹. Χωρίς να εξετάζεται αν η πληρεξουσιότητα επιβαλλόταν από το νόμο όπως π.χ. όταν η πληρεξουσιότητα αφορούσε δικαιοπραξία με την οποία απαιτείτο συμβολαιογραφικό έγγραφο (πώληση ακινήτου) ή ήταν η θέληση του αντιπροσωπευόμενου, η πληρεξουσιότητα να υποβληθεί στο συμβολαιογραφικό τύπο. Αλλά αρκεί για την εφαρμογή της διατάξεως ότι η πληρεξουσιότητα είχε χορηγηθεί με συμβολαιογραφικό έγγραφο²⁸⁰. Για να έχει ενέργεια η έτσι γενομένη ανάκληση της πληρεξουσιότητας, πρέπει αυτή να περιέλθει, όπως κάθε δήλωση ανακλήσεως πληρεξουσιότητας, προς αυτόν που απευθύνεται (αντιπρόσωπο ή τρίτο)²⁸¹. Η κοινοποίηση της συμβολαιογραφικής πράξεως μπορεί να γίνει με οποιοδήποτε τρόπο, και δεν είναι απαραίτητο να γίνει με δικαστικό επιμελητή²⁸². Η ανάκληση της πληρεξουσιότητας μπορεί να γίνει σε οποιοδήποτε συμβολαιογράφο οπουδήποτε και αν εδρεύει αυτός. Με εγκύκλιο του υπουργείου δικαιοσύνης, επιβλήθηκε στους συμβολαιογράφους η υποχρέωση, στην περίπτωση που προβαίνουν στη σύνταξη πράξεως ανακλήσεως πληρεξουσίου, να ειδοποιούν σχετικώς τον συμβολαιογράφο που συνέταξε το ανακαλούμενο πληρεξούσιο, ο δε τελευταίος είναι υποχρεωμένος να σημειώσει την ανάκληση αυτή πάνω στο πρωτότυπο του πληρεξουσίου, η σημείωση δε αυτή πρέπει

²⁷⁸ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π., Φ. Δωρή ο.π., Μπαλή ο.π.

²⁷⁹ Βλ. ΠΠρ Συρ 220/73 Αρχ Ν 25, 258, εισΠρΒολ 140/70 ΝοΒ 19, 208

²⁸⁰ Βλ. Μπαλή Γ Αρχ παρ. 117, Γιαννόπουλο Γ Αρχ άρθρο 220, Σημαντήρα Γ Αρχ αρ. 990

²⁸¹ Βλ. ΠΠρ Συρ 220/73 ο.π.

²⁸² Βλ. Φ. Δωρή Ερχ ΑΚ Γ Αρχ Γεωργιάδη – Σταθοπούλου άρθρα 218 – 221 αρ. 5, Γιαννόπουλο ο.π.

να αναγράφεται υποχρεωτικά στα μετέπειτα εκδιδόμενα από αυτόν αντίγραφα²⁸³.

Για χάρη της προστασίας των τρίτων στην περίπτωση που η πληρεξουσιότητα δόθηκε με δήλωση προς τον τρίτο, η δήλωση ανακλήσεως αυτής για να είναι ισχυρή πρέπει να γίνει μόνο προς αυτόν²⁸⁴. Και τούτο ανεξάρτητα αν έγινε σχετική δήλωση και προς τον πληρεξούσιο. Θεωρείται ότι απευθύνθηκε προς τον τρίτο η περί πληρεξουσιότητας δήλωση και όταν αυτή έγινε από μέρος του αντιπροσωπευόμενου με επίδειξη προς τον τρίτο του πληρεξουσίου εγγράφου που εγχειρίστηκε στον αντιπρόσωπο. Στην περίπτωση που η δήλωση ανακλήσεως έγινε με δήλωση προς τον πληρεξούσιο ή με δημόσια γνωστοποίηση, με την προϋπόθεση ότι ο τρίτος δεν έλαβε γνώση αυτής, η ανάκληση δεν ισχύει απέναντι στον τρίτο και επομένως η επιχειρηθείσα δικαιοπραξία δεσμεύει τον αντιπροσωπευόμενο έστω και αν ο πληρεξούσιος γνώριζε την παύση της πληρεξουσιότητας του.

Αν όμως ο τρίτος γνώριζε ή από βαριά αμέλεια αγνοούσε την ανάκληση τότε ο τρίτος, ως κακόπιστος, δεν προστατεύεται από τον Α.Κ. Το βάρος της αποδείξεως ότι ο τρίτος γνώριζε για την ανάκληση της πληρεξουσιότητας φέρει ο αντιπροσωπευόμενος.

²⁸³ Βλ. Δεληγιάννη, Η πληρεξουσιότητα (1954) σελ 236

²⁸⁴ Βλ. ΠπρΑγρ 277/79 ΕΛΔ 20, 475

2.14 ΠΑΥΣΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

ΓΕΝΙΚΑ

Με κάποιες διατάξεις των άρθρων του αστικού κώδικα καθιερώνονται ειδικοί λόγοι παύσεως της πληρεξουσιότητας. Εκτός από τους ειδικούς αυτούς λόγους, υπάρχουν και γενικοί λόγοι παύσεως της πληρεξουσιότητας, οι οποίοι αν και δεν προβλέπονται ρητά στο νόμο, εντούτοις γίνονται δεκτοί στη θεωρία και στη πράξη ως λόγοι παύσεως της πληρεξουσιότητας. Τέτοιοι λόγοι είναι: α) το πέρας των υποθέσεων για την οποία χορηγήθηκε η πληρεξουσιότητα, β) η πλήρωση της διαλυτικής αιρέσεως υπό την οποία τελούσε η πληρεξουσιότητα και γ) το αδύνατο της ασκήσεως της πληρεξουσιότητας. Επίσης η παύση της πληρεξουσιότητας επέρχεται και με την παραίτηση του πληρεξουσιού.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Λόγος παύσεως της πληρεξουσιότητας, σύμφωνα με τον αστικό κώδικα, αποτελεί εφόσον δεν συνάγεται το αντίθετο, η λήξη της έννομης σχέσεως στην οποία στηρίζεται και η οποία προκάλεσε την παροχή της πληρεξουσιότητας. Ο νομοθετικός λόγος της διατάξεως αυτής εκκινεί από τη σκέψη ότι εφόσον έληξε η έννομη σχέση (εντολή, μίσθωση εργασίας κ.λ.π.) για την οποία δόθηκε η πληρεξουσιότητα, δεν υπάρχει λόγος συνεχίσεώς της. Η

διάταξη αυτή επιφέρει διάσπαση στην αρχή της ανεξαρτησίας της πληρεξουσιότητας από την βασική αυτής έννομη σχέση, καθόσον συνδυάζει την παύση της πληρεξουσιότητας με την παύση της εν λόγω σχέσεως, σε τρόπο ώστε η λήξη της εσωτερικής σχέσεως, πάνω στην οποία στηρίζεται η πληρεξουσιότητα να έχει ως άμεσο επακόλουθο και την παύση της πληρεξουσιότητας, εφόσον δεν συνάγεται το αντίθετο.

Αντίθετα η λήξη της πληρεξουσιότητας δεν επάγεται κατ' ανάγκη και τερματισμό της εσωτερικής αιτιώδους σχέσεως. Η διάταξη του αστικού κώδικα, όπως είναι ευνόητο δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις όπου στη πληρεξουσιότητα δεν υπάρχει καμία εσωτερική νομική σχέση μεταξύ αντιπροσωπευμένου και αντιπροσώπου. Η διάταξη αναφέρει ενδεικτικά, ως έννομες σχέσεις που η λήξη τους επιφέρει παύση της πληρεξουσιότητας τη σύμβαση εντολής, εταιρίας, εργασίας. Επομένως και άλλες έννομες σχέσεις μπορούν να αποτελέσουν την αιτία της παροχής πληρεξουσιότητας όπως για παράδειγμα ο οφειλέτης από δάνειο παρέχει πληρεξουσιότητα στο δανειστή του να εισπράξει τις απαιτήσεις του μέχρι να εξοφληθεί το δάνειο. Στην περίπτωση αυτή εφόσον αποσβέσθηκε το δάνειο παύει και η χορηγηθείσα από τον οφειλέτη πληρεξουσιότητα προς τον δανειστή του. Επίσης και σχέσεις οικογενειακού δανείου μπορούν να αποτελέσουν την αιτία χορηγήσεως της πληρεξουσιότητας, η παύση της οποίας επιφέρει και την παύση της πληρεξουσιότητας.

Έτσι για παράδειγμα η πληρεξουσιότητα που παρέχει ο σύζυγος προς την σύζυγο παύει με το διαζύγιο, αν δεν συνάγεται κάτι άλλο. Επίσης η πληρεξουσιότητα που δόθηκε

από τον επίτροπο ανηλίκου προς τρίτο, παύει με τη λήξη της επιτροπείας. Η παύση της πληρεξουσιότητας που επέρχεται λόγω της λήξεως της εσωτερικής σχέσεως μεταξύ αντιπροσωπευομένου και αντιπροσώπου, δεν μπορεί να προβληθεί κατά των τρίτων που είχαν λάβει γνώση της πληρεξουσιότητας με δήλωση ή δημόσια ανακοίνωση του αντιπροσωπευομένου προς αυτούς εφόσον δεν ανακοινώθηκε σε αυτούς κατά τον ίδιο τρόπο η παύση της πληρεξουσιότητας. Μπορεί όμως να προβληθεί, κατά του τρίτου που δεν έλαβε γνώση, η παύση της πληρεξουσιότητας. Μπορεί όμως να προβληθεί κατά του τρίτου που δεν έλαβε γνώση, η παύση της πληρεξουσιότητας, εξαιτίας της περατώσεως της εσωτερικής συμβατικής σχέσεως, όταν η με δήλωση προς τον τρίτο παραχθείσα πληρεξουσιότητα έγινε με αναφορά προς την συνδέουσα τον αντιπρόσωπο και τον πληρεξούσιο αιτιώδη συμβατική σχέση και εφόσον σιωπηρώς προκύπτει ότι περατώθηκε η σχέση αυτή.

Στην περίπτωση που η λήξη της σχέσεως που συνδέει τον αντιπροσωπευόμενο με τον πληρεξούσιο επέρχεται με μονομερή δήλωση του πρώτου, όπως για παράδειγμα συμβαίνει στην καταγγελία εντολής από τον εντολέα, τότε στην περίπτωση αυτή η ενέργεια του αντιπροσωπευομένου ενέχει συνήθως και πρόθεση για ανάκληση της πληρεξουσιότητας, οπότε η παύση αυτής απέναντι σε τρίτους εξαρτάται από την τήρηση των διατυπώσεων του αστικού κώδικα.

ΝΑ ΜΗ ΣΥΝΑΓΕΤΑΙ ΤΟ ΑΝΤΙΘΕΤΟ

Σύμφωνα με τον αστικό κώδικα η πληρεξουσιότητα παύει από τη στιγμή που περατώθηκε η έννομη σχέση στην οποία στηρίζεται, εφόσον δεν συνάγεται το αντίθετο. Συνάγεται το αντίθετο όταν η πληρεξουσιότητα δεν στηρίζεται σε κάποια εσωτερική νομική σχέση, ή όταν από τη δήλωση της πληρεξουσιότητας συνάγεται ότι ο αντιπρόσωπος δεν ήθελε την σύνδεση της πληρεξουσιότητας με την εσωτερική σχέση που συνδέει αυτόν με τον πληρεξούσιο. Ή όταν ο αντιπροσωπευόμενος, με την λήξη της εσωτερικής σχέσεως, δεν απευθύνει τη δήλωση ανακλήσεως προς τον τρίτο, στον οποίο είχε δοθεί η πληρεξουσιότητα.

Συνάγεται επίσης το αντίθετο όταν ο αντιπροσωπευόμενος περιορίζει ή επεκτείνει το χρόνο της πληρεξουσιότητας πέραν του χρόνου της εσωτερικής σχέσεως. Η επιβίωση επομένως της πληρεξουσιότητας της εσωτερικής σχέσεως επί της οποίας στηρίζεται, μπορεί να προκύπτει με την ερμηνεία και συμπερασματικώς ή από τις περιστάσεις.

ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Αν ο τρίτος κατάρτισε δικαιοπραξία με τον πληρεξούσιο, γνωρίζοντας ότι είχε λήξει η έννομη σχέση, οφείλει να αποδείξει απέναντι στον αντιπροσωπευόμενο ότι η πληρεξουσιότητα επεκτεινόταν πέραν από το χρόνο της έννομης σχέσεως. Αν

αντίθετα δεν γνώριζε για την λήξη της έννομης σχέσεως και επομένως για την παύση της πληρεξουσιότητας, τότε έχουν εφαρμογή κάποια άλλα άρθρα του Αστικού Κώδικα.

ΠΑΥΣΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗ Η΄ ΤΟΥ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΥ

Άλλος αυτοτελής λόγος παύσεως της πληρεξουσιότητας είναι ο θάνατος αυτού που έδωσε ή αυτού που έλαβε την πληρεξουσιότητα. Ο λόγος προς τούτο είναι ότι η πληρεξουσιότητα αποτελεί απλή τυπική νομική κατάσταση και όχι ουσιαστικό περιουσιακό στοιχείο, που μπορεί να καταστεί αντικείμενο καθολικής διαδοχής. Η παύση της πληρεξουσιότητας με το θάνατο του αντιπροσωπευόμενου ή του πληρεξούσιου επέρχεται ανεξάρτητα αν αυτός (θάνατος) επιφέρει ή όχι παύση και της εσωτερικής σχέσεως²⁸⁵. Προς τον θάνατο εξομοιώνεται και η κηρυχθείσα αφάνεια του πληρεξούσιου ή του αντιπροσωπευόμενου²⁸⁶, καθώς επίσης και η διάλυση του νομικού προσώπου²⁸⁷. Διατηρείται όμως η πληρεξουσιότητα κατά την περίοδο της εκκαθαρίσεως, περιοριζόμενη μόνο για τις ανάγκες αυτής²⁸⁸. Δεν παύει η πληρεξουσιότητα με το θάνατο του νομίμου αντιπροσώπου νομικού προσώπου που έδωσε την πληρεξουσιότητα καθόσον ούτε η υπόσταση ή η δικαστική ικανότητα

²⁸⁵ Βλ. ΑΠ 35/68 ΝοΒ 16, 462, Εφ Αθ 7/69 Αρμ 213, 434

²⁸⁶ Βλ. Σημαντήρα Γ Αρχ αρ 992, τούση Γ Αρχ παρ. 146, Γιαννόπουλο Γ Αρχ άρθρο 223

²⁸⁷ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π., Τούση ο.π., Σημαντήρα ο.π.

²⁸⁸ Βλ. Μαριδάκη Εκθ Γ Αρχ σελ 227, Εφ Θεσ 166/54 ΕΕΝ 22, 942

του νομικού προσώπου επηρεάζονται από το θάνατο του νομίμου αυτού αντιπροσώπου²⁸⁹.

ΠΑΥΣΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΥ Η΄ ΤΟΥ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗ

Παύση της πληρεξουσιότητας επιφέρει επίσης η ανικανότητα είτε του αντιπροσωπευομένου είτε του πληρεξούσιου, που επέρχεται μετά την παροχή της πληρεξουσιότητας. Ως ανικανότητα για δικαιοπραξία, που επιφέρει κατά τη διάταξη του Αστικού Κώδικα παύση της πληρεξουσιότητας, νοείται η συνέπεια θέσεως σε πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση και όχι έλλειψη συνειδήσεως των πράξεων ή της λειτουργίας της βουλήσεως που οφείλεται σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή, και συνεπάγεται την ακυρότητα της δηλώσεως βουλήσεως που έγινε από τον ευρισκόμενο σε τέτοια κατάσταση²⁹⁰.

Όταν πρόκειται για αντιπρόσωπο ως ανικανότητα η πλήρης τέτοια ενώ, όταν πρόκειται για τον αντιπροσωπευόμενο νοείται και η περιορισμένη. Τότε μόνον δηλαδή επέρχεται η παύση της πληρεξουσιότητας όταν λόγω του περιορισμού ο νόμος απαιτεί για την δικαιοπραξία που πρόκειται να επιχειρήσει ο πληρεξούσιος την τήρηση ορισμένων διατυπώσεων, όπως για παράδειγμα όταν ο αντιπροσωπευόμενος τέθηκε υπό μερική

²⁸⁹ Βλ. ΑΠ 105/51 ΕΕΝ 18, 423, Θεμ 62, 285, ΣτΕ 790/53 ΝοΒ 1, 417, Μ Πρ Αθ 13551/88 ΕΛΔ 30, 197

²⁹⁰ Βλ. ΑΠ 492/97 ΕΛΔ 39, 125

δικαστική συμπαράσταση ή επικουρική δικαστική συμπαράσταση και η επιχείρηση της δικαιοπραξίας από αυτόν που τέθηκε υπό δικαστική συμπαράσταση απαιτεί διατυπώσεις²⁹¹.

ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗ Η΄ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΥ

Παύση της πληρεξουσιότητας επιφέρει και η πτώχευση του αντιπροσωπευόμενου, όσον αφορά την πληρεξουσιότητα για δικαιοπραξίες που ανάγονται στη διαχείριση της πτωχευτικής του περιουσίας. Αποκλειστική αρμοδιότητα για την διαχείριση αυτή έχει ο σύνδικος πτωχεύσεως. Αντίθετα η πτώχευση του πληρεξούσιου δεν επιφέρει παύση της πληρεξουσιότητας, γιατί αυτή ως επί των πλείστων εξυπηρετεί το συμφέρον του αντιπροσωπευόμενου και δεν αποτελεί περιουσιακό δικαίωμα του πληρεξούσιου. Αν όμως αυτή εξυπηρετεί το συμφέρον του πληρεξούσιου όπως είναι η πληρεξουσιότητα για είσπραξη απαιτήσεων του αντιπροσωπευόμενου και συμψηφισμό του ποσού σε απαίτηση του πληρεξούσιου, τότε η πληρεξουσιότητα αποτελεί περιουσιακό δικαίωμα που υπάγεται στην πτωχευτική περιουσία, και κατά συνέπεια επέρχεται παύση αυτής, καθόσον αυτό (περιουσιακό δικαίωμα) περιέχεται στην αποκλειστική διοίκηση του συνδίκου²⁹².

²⁹¹ Βλ. Τούση ο.π., Σημαντήρα ο.π., Γιαννόπουλο ο.π., Μπαλή Γ Αρχ παρ 116

²⁹² Βλ. σχετ. Γιαννόπουλο ο.π., Μπαλή ο.π., Σημαντήρα ο.π., Τούση ο.π.

ΠΑΥΣΗ ΜΕΤΑΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Ο θάνατος ή η ανικανότητα για δικαιοπραξία του αντιπροσωπευόμενου επιφέρει και την παύση της καθ' υποκατάσταση πληρεξουσιότητας (μεταπληρεξουσιότητας). Ο θάνατος όμως ή η δικαιοπρακτική ανικανότητα του αρχικού πληρεξούσιου επιφέρει την παύση και της καθ' υποκατάσταση πληρεξουσιότητας μόνο επί απλής μεταπληρεξουσιότητας του αρχικού πληρεξούσιου όχι όμως και επί γνήσιας καθ' υποκατάσταση πληρεξουσιότητας²⁹³. Σε θάνατο ή ανικανότητα ενός από τους περισσότερους πληρεξούσιους, δεν επέρχεται παύση της πληρεξουσιότητας για τους υπόλοιπους εκτός αν αυτοί είναι αδιαίρετοι²⁹⁴.

ΝΑ ΜΗΝ ΟΡΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΑΝΤΙΘΕΤΟ

Με βάση τις αρμόζουσες διατάξεις του Αστικού Κώδικα συνάγεται μεν ότι καθιερώνεται ως κανόνας ότι η πληρεξουσιότητα παύει με το θάνατο αυτού που την έδωσε, ορίζεται όμως ότι δεν αποκλείεται το αντίθετο, συνέχισή της δηλαδή και μετά το θάνατο του πληρεξουσιοδότη²⁹⁵. Αυτό συμβαίνει όταν από τον πληρεξουσιοδότη ορίζεται ρητά ή σιωπηρά ότι η πληρεξουσιότητα θα έχει μεταθανάτιο ισχύ. Εδώ διακρίνουμε δύο περιπτώσεις:

²⁹³ Βλ. Φ. Δωρή σε Ερμ ΑΚ Γ Αρχ Γεωργιάδη – Σταθόπουλου άρθρα 222 – 223 αρ. 8 Εφ Αθ 1925/61 ΝοΒ 10, 999

²⁹⁴ Βλ. Τούση ο.π. σημ 9

²⁹⁵ Βλ. ΑΠ 564/89 ΕκΔ 32, 1239, ΑΠ 1529/92 ΕΛΔ 35, 431, ΑΠ 712/82

α) την περίπτωση που ο πληρεξουσιοδότης ορίζει ότι η πληρεξουσιότητα θα συνεχιστεί μετά το θάνατο του και

β) την περίπτωση που ο πληρεξουσιοδότης ορίζει ότι η πληρεξουσιότητα παρέχεται για να ισχύει για πρώτη φορά μετά το θάνατο του. Μεταξύ των δύο αυτών περιπτώσεων δεν υπάρχει καμία ουσιώδη διαφορά²⁹⁶.

ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗ

Η συνέχιση της πληρεξουσιότητας και μετά το θάνατο του πληρεξουσιοδότη μπορεί να προκύπτει άμεσα ή έμμεσα από την σύμβαση ή από τις συγκεκριμένες περιστάσεις ή από την φύση των δικαιπραξιών που ανατίθεται στον πληρεξούσιο²⁹⁷. Αν για την πληρεξουσιότητα συντάχθηκε έγγραφο, η συνέχισή της πληρεξουσιότητας, αν δεν προκύπτει από αυτό μπορεί να αναζητηθεί και σε άλλα εκτός του εγγράφου στοιχεία. Όταν όμως για την σύσταση πληρεξουσιότητας απαιτείται από το νόμο τύπος, όπως συμβαίνει με την πληρεξουσιότητα που έχει σαν αντικείμενο τη σύσταση, μετάθεση, αλλοίωση ή κατάργηση εμπράγματων δικαιωμάτων σε ακίνητα τότε πρέπει η αντίθετη προς την ρύθμιση του Αστικού Κώδικα δήλωση βουλήσεως να βρίσκει στήριγμα στον πληρεξούσιο που έχει περιβληθεί το νόμιμο τύπο. Από το ότι η πληρεξουσιότητα δόθηκε ως αμε-

²⁹⁶ Βλ. σχετ. Μπόσδα, Πληρεξουσιότητας μεταθανατίου ισχύος, ΕΛΔ 1980/575 ΕΠ, ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ

²⁹⁷ Βλ. ΑΠ 564/89 ΕΛΔ 31, 1239, ΑΠ 1529/92 ΕΛΔ 35, 431

τάκλητη δεν μπορεί να συναχθεί ότι αυτή συνεχίζεται και μετά το θάνατο του πληρεξουσιοδότη, μπορεί όμως να συνεκτιμηθεί ως ένα από τα στοιχεία, τα οποία μπορούν να οδηγήσουν στην άποψη ότι η πληρεξουσιότητα, εξακολουθεί υφιστάμενη και μετά το θάνατο του πληρεξουσιοδότη²⁹⁸.

Μετά το θάνατο του πληρεξουσιοδότη, οι δικαιοπραξίες του πληρεξουσίου με τους τρίτους καταρτίζονται στο όνομα των κληρονόμων. Αυτοί μπορούν να ανακαλέσουν την πληρεξουσιότητα με τους ίδιους όρους που θα μπορούσε να το κάνει αυτός²⁹⁹. Δηλαδή αυτοί μπορούν να την ανακαλέσουν ελεύθερα αν αυτή δεν έχει ορισθεί ως αμετάκλητη³⁰⁰. Αν όμως έχει ορισθεί ως αμετάκλητη, μπορούν να την ανακαλέσουν αν συντρέχει σπουδαίος λόγος. Για την εξακολούθηση της πληρεξουσιότητας μετά το θάνατο του πληρεξουσίου από του κληρονόμους του, απαιτείται η εκ των προτέρων για την περίπτωση αυτή συναίνεση αυτού³⁰¹.

ΜΕΤΑΘΑΝΑΤΙΑ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ

Όπως προαναφέρθηκε, διαφορετική από την πληρεξουσιότητα που συνεχίζεται μετά το θάνατο του πληρεξουσιοδότη είναι η **μεταθανάτια πληρεξουσιότητα**, δηλαδή αυτή που παρέχεται για να ισχύει για πρώτη φορά μετά το θάνατο του αντιπρο-

²⁹⁸ Βλ. Φ. Δωρή ο.π.

²⁹⁹ Βλ. ΟΛΑΠ 18/90 ΕΛΔ 31, 1603, ΑΠ 564/89 31, 1239, ΠπρΘεσ 28344/95 Αρμ 50, 151, ΠπρΘεσ 10377/93, Αρχ Ν 47, 560

³⁰⁰ Βλ. ΑΠ 197/83 ΝοΒ 31, 1550, Εφ Αθ 2721/96 Αρμ 50, 1502, ΕΛΔ 37, 1429, 5839/80 ΝοΒ 28, 1777

³⁰¹ Βλ. Σημαντήρα ο.π. αρ. 992

σωπευομένου. Γι' αυτήν χρησιμοποιείται και ο περιφραστικός όρος **πληρεξουσιότητα μεταθανάτιας ενέργειας**³⁰². Αυτή είναι νόμιμη έστω και αν η πράξη που πρόκειται να ενεργήσει ο πληρεξούσιος αναφέρεται στη μεταβίβαση ορισμένου περιουσιακού στοιχείου του πληρεξουσιοδότη. **Ακυρότητα** τέτοιας πληρεξουσιότητας και της πράξεως του πληρεξούσιου μετά το θάνατο αυτού που την έδωσε, μπορεί να δημιουργηθεί μόνον στην συγκεκριμένη περίπτωση με τη μεθόδευση αυτή καταργούνται αναγκαστικού δικαίου ορισμοί του κληρονομικού δικαίου, όπως είναι η απαγόρευση κληρονομικών συμβάσεων³⁰³.

2.15 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΠΑΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΠΑΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

ΠΑΥΣΗ ΤΗΣ ΠΑΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Ο Αστικός Κώδικας προϋποθέτει παύση της πληρεξουσιότητας για οποιοδήποτε λόγο, η οποία έχει χορηγηθεί εγγράφως. **Προς παύση της πληρεξουσιότητας** εξομοιώνεται και η περίπτωση που η πληρεξουσιότητα έχει δοθεί άκυρα π.χ. από ανίκανο για δικαιοπραξία³⁰⁴. Επίσης, η αναζήτηση του πληρεξούσιου εγγράφου από τον αντιπροσωπευόμενο, εφόσον δεν έχει

³⁰² Βλ. Σταθόπουλο, Ξένιου Ζέπου ΙΙΙ σελ 410 Ρόης Παντελίδου Αρμ 45,

³⁰³ Βλ. ΑΠ 564/89 ο.π., Ολ ΑΠ 18/90 ΝοΒ 38, 1339, ΕΛΔ 31, 1603

³⁰⁴ Βλ. Γιαννόπουλο Γ Αρχ άρθρο 227

προηγηθεί παύση αυτής, μπορεί να ερμηνευθεί και ως δήλωση ανακλήσεως της πληρεξουσιότητας³⁰⁵.

ΑΠΟΔΟΣΗ ΕΓΓΡΑΦΟΥ

Η υποχρέωση για απόδοση του πληρεξουσίου αφορά τόσο το πρωτότυπο όσο και το τυχόν υπάρχον αντίγραφο του πληρεξουσίου³⁰⁶, ως πληρεξούσιο έγγραφο που πρέπει να αποδοθεί νοείται αυτό, με το οποίο θα μπορούσε ο πληρεξούσιος να νομιμοποιηθεί απέναντι στον τρίτο και σε μελλοντική δικαιοπρακτική δραστηριότητά του στο όνομα του κυρίου των υποθέσεων, και όχι εκείνο που παραδόθηκε προκειμένου να χρησιμεύσει ως στοιχείο της νομιμοποιήσεως του πληρεξουσίου για την υπ' αυτού επιχειρηθείσα μετά του τρίτου (κατόχου) δικαιοπραξία³⁰⁷.

ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΡΧΗ

Όταν στο έγγραφο που πρέπει να αποδοθεί δεν περιέχεται μόνο η πληρεξουσιότητα αλλά και η έννομη σχέση πάνω στην οποία αυτή στηρίζεται, και ο πληρεξούσιος έχει συμφέρον να διασφαλίσει την απόδειξη της έννομης αυτής σχέσης τότε ο τελευταίος μπορεί να αρνηθεί την απόδοση,

³⁰⁵ Βλ. Φ. Δωρή σελ 155 σε Ερχ ΑΚ Γ Αρχ Γεωργιάδη – Σταθόπουλου αρθ.

³⁰⁶ Βλ. Τούση Γ Αρχ παρ 149 σημ 1, Μπαλή Γ Αρχ παρ 118

³⁰⁷ Βλ. Σημαντήρα Γ Αρχ αρ 996, Μπαλή ο.π., Τούση ο.π., Γιαννόπουλο

και να προβεί σε δημόσια κατάθεση αυτού σε δημόσια αρχή. (όπως π.χ. σε συμβολαιογράφο) και να ειδοποιήσει για την κατάθεση αυτή τον αντιπροσωπευόμενο³⁰⁸. Το δικαίωμα του πληρεξουσίου για δημόσια κατάθεση του πληρεξουσίου εγγράφου υπάρχει σε κάθε περίπτωση, γιατί ο πληρεξούσιος πάντοτε μπορεί να έχει συμφέρον προς εξασφάλιση της αποδείξεως ότι ενέργησε με αντιπροσωπευτική εξουσία. Ο τρίτος στον οποίο παραδόθηκε το πληρεξούσιο έγγραφο ως στοιχείο μονιμοποιήσεως του αντιπροσώπου για τη μεταξύ τους καταρτισθείσα δικαιοπραξία οφείλει να προβεί σε δημόσια κατάθεση του εγγράφου, γιατί με αυτήν εξασφαλίζονται πλήρως τα συμφέροντά του³⁰⁹.

ΥΠΟΧΡΕΟΣ ΓΙΑ ΑΠΟΔΟΣΗ - ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Την υποχρέωση για απόδοση του πληρεξουσίου εγγράφου έχει αυτός που για οποιονδήποτε λόγο έχει τούτο στην κατοχή του.

Η μη απόδοση του πληρεξουσίου εγγράφου μπορεί ενδεχομένως να στηρίζει αξίωση για αποζημίωση³¹⁰.

³⁰⁸ Βλ. σχετ. Γιαννόπουλο ο.π., Φ. Δωρή ο.π.

³⁰⁹ Βλ. σχετ. Δεληγιάννη, Η πληρεξουσιότητα εκδ. 1954 παρ 80 σελ 208, Φ. Δωρή ο.π.

³¹⁰ Βλ. Φ. Δωρή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π.

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ – ΕΠΙΣΧΕΣΗ ΕΓΓΡΑΦΟΥ

Παραίτηση του αντιπροσωπευόμενου από το δικαίωμα για επιστροφή του πληρεξουσίου εγγράφου είναι δυνατή³¹¹.

Ο κάτοχος του πληρεξουσίου εγγράφου δεν έχει το δικαίωμα να αντιτάξει κατά του αντιπροσωπευόμενου επίσχεση του εγγράφου, και στην περίπτωση ακόμη που συντρέχουν οι προϋποθέσεις του Αστικού Κώδικα.

2.16 ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΟΤΙ ΕΠΑΨΕ Η ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ ΓΕΝΙΚΑ

Όταν η ανάληψη του πληρεξουσίου εγγράφου είναι για οποιοδήποτε λόγο ανέφικτη, ο Αστικός Κώδικας, προς αποτροπή κάθε τυχόν καταχρήσεως του εγγράφου και ιδίαν προς προστασία των καλής πίστεως τρίτων, παρέχει σ' αυτόν που έδωσε την πληρεξουσιότητα ή τους καθολικούς διαδόχους του το δικαίωμα να απαιτήσει από το δικαστήριο να βεβαιώσει την παύση της πληρεξουσιότητας και να κηρύξει ανίσχυρο το πληρεξούσιο έγγραφο.

Η βεβαίωση της παύσεως της πληρεξουσιότητας με δικαστική απόφαση αναφέρεται μόνο στις πληρεξουσιότητες που χορηγήθηκαν με έγγραφο (δημόσιο ή ιδιωτικό).

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΓΙΑ ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Το δικαίωμα της παύσεως της πληρεξουσιότητας έχει αυτός που έδωσε την πληρεξουσιότητα, είτε χώρισε είτε όχι παύση της πληρεξουσιότητας³¹². Αν έχει παύσει η πληρεξουσιότητα από οποιοδήποτε λόγο ή αν ο πληρεξούσιος αρνείται να επιστρέψει το έγγραφο ή να προβεί σε δημόσια κατάθεση του ή αν αυτό έχει χαθεί ή ο πληρεξούσιος είναι άγνωστης διαμονής, αυτός που έδωσε την πληρεξουσιότητα μπορεί να ζητήσει τη βεβαίωση της παύσεως³¹³.

Στην περίπτωση που δεν έχει χωρήσει παύση της πληρεξουσιότητας, ο κύριος των υποθέσεων έχει το δικαίωμα να ζητήσει την κήρυξη του πληρεξουσίου ως ανίσχυρου μόνον εφόσον έχει δικαίωμα για ανάκληση της πληρεξουσιότητας³¹⁴.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ – ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Το δικαστήριο, σε άσκηση σχετικής αγωγής από τον κύριο των υποθέσεων δεν απαγγέλλει την παύση της πληρεξουσιότητας αλλά βεβαιώνει με την απόφαση του την παύση αυτής. Προς τούτο το δικαστήριο έχει το δικαίωμα να ελέγξει με την απόφασή του την παύση αυτής³¹⁵.

³¹¹ Βλ. Γιαννόπουλο ο.π., Φ. Δωρή ο.π.

³¹² Βλ. Μπαλή Γ Αρχ παρ 118, Τούση Γ Αρχ παρ 150 σημ 2

³¹³ Βλ. Τούση ο.π., Γιαννόπουλο άρθρο 228

³¹⁴ Βλ. Μπαλή ο.π., Γιαννόπουλο ο.π., Σημαντήρα Γ Αρχ αρ 995

³¹⁵ Βλ. Τούση ο.π., Γιαννόπουλο ο.π.

Περίληψη του διατακτικού της δικαστικής απόφασης η οποία βεβαιώνει την παύση της πληρεξουσιότητας και κηρύσσει ανίσχυρο το πληρεξούσιο έγγραφο και εφόσον αυτή καταστεί τελεσίδικη, δημοσιεύεται στον τύπο κατά τον τρόπο που ορίζει η απόφαση. Όταν περάσει ένας μήνας από τη δημοσίευση, το πληρεξούσιο έγγραφο καθίσταται ανίσχυρο. Στην περίπτωση που η απόφαση ορίζει περισσότερες δημοσιεύσεις, η παρέλευση του μήνα υπολογίζεται από την τελευταία δημοσίευση.

ΠΑΥΣΗ ΙΣΧΥΟΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ

Με την παρέλευση της μηνιαίας προθεσμίας το πληρεξούσιο έγγραφο δεν έχει καμία ισχύ, ο δε τρίτος δεν δικαιούται με τους όρους του Αστικού Κώδικα να ζητήσει από τον αντιπροσωπευόμενο εύλογη αποζημίωση³¹⁶.

2.17 ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗ ΠΑΥΣΗ

Αν ο πληρεξούσιος κατά την επιχείρηση της δικαιοπραξίας με τον τρίτο γνώριζε ότι η πληρεξουσιότητα είχε πάψει, ο αντιπροσωπευόμενος που επικαλείται κατά του τρίτου την παύση αυτή, μπορεί κατά τις περιστάσεις να υποχρεωθεί σε εύλογη αποζημίωση του, αν του ήταν εύκολο να έχει γνωστοποιήσει την παύση στον τρίτο.

³¹⁶ Βλ. Τούση ο.π., Γιαννόπουλο ο.π.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο της εργασίας, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι τα οφέλη της αντιπροσωπεύσεως και πληρεξουσιότητας είναι ταυτόχρονα πολλά και σημαντικά.

Η χρησιμότητα των δυο παραπάνω θεσμών είναι ουσιώδης στην κοινωνία μας αφού διευκολύνουν τις έννομες σχέσεις μας. Έτσι καταλαβαίνουμε ότι μπορούμε ευκολότερα και με εξοικονόμηση χρόνου να πραγματοποιήσουμε τις καθημερινές συναλλαγές μας. Επίσης το ίδιο συμβαίνει και στις επιχειρήσεις οι οποίες καταφεύγουν στην χρήση των παραπάνω θεσμών για την διεκπεραίωση σημαντικών υποθέσεων τόσο στο εσωτερικό μιας χώρας όσο και σε διεθνή ζητήματα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Βαρθακοκοίλη Βασίλη Αντών. «Αρχές Αστικού Δικαίου», 2001 ΑΘΗΝΑ.
2. Γεωργιάδης – Σταθόπουλος «Αστικός Κώδιξ», τόμος Ι, 1978.
3. Γεωργιάδης – Σταθόπουλος, «Αστικός Κώδικας» τόμος ΙΙ, Γενικό Ενοχικό, 1997, με τη συνεργασία των Α. Γεωργιάδου, Δωρή, Καρακατσάνη Ι., Κεράση, Κρητικού, Παπανικολάου, Πολυζωγόπουλου, Σχοινά και Ταμπάκη.
4. Γεωργιάδης – Σταθόπουλος, «Αστικός Κώδικας», τόμος Ι, Γενικές αρχές, 1978 με συμβολές των Βρέλη, Αγγέλας Γεωργιάδη, Δωρή, Καλαβρού, Καλογερά, Καρακατσάνη Ι., Κεράση, Κρητικού, Σταθόπουλου, Ταμπάκη.
5. Γεωργιάδης, «Γενικές αρχές Αστικού Δικαίου», 1996.
6. Γεωργιάδης, «Σύμφωνον προαιρέσεως και δικαίωμα προαιρέσεως», Αθήνα 1970.
7. Δεληγιάννης Ι., «Τίνα περί διακριτικών ορίων μεταξύ αμέσου και εμμέσου αντιπροσωπεύσεως» ΕΕΝ 22, 903.
8. Δεληγιάννης Ι., «Η πληρεξουσιότητα» 1954.
9. Δημαράς Νικόλαος «Εισαγωγή στο Αστικό Δίκαιο».
10. Δημαράς, «Εισαγωγή στο Αστικό Δίκαιο», σειρά: Μελέτες Αστικού Δικαίου.
11. Δημαράς Νικόλαος, «Πληρεξουσιότητα και αντιπροσώπευση», Αθήνα – Πάτρα 2004.
12. Δωρής, «Εισαγωγή στο Αστικό Δίκαιο», Τεύχος Α', 1991.
13. Μπαλής, «Γενικές αρχές του Αστικού Δικαίου», Αθήνα 1955.

14. Μπόσδα Δ., «Τα ελαττώματα της βουλήσεως και η γνώσις ή άγνοια ορισμένων περιστατικών επί αντιπροσωπεύσεως κατά τον Α.Κ.», ΕΕΝ 16, 148.
15. Μπόσδα Δ., «Προϋποθέσεις και έννοια της σιωπηράς πληρεξουσιότητας» Αρμ 8, 73.
16. Μπόσδα Δ., «Η αντιπροσώπευσις εν τη βουλήσει» ΕΕΝ 18, 577.
17. Παπαντωνίου, «Γενικές αρχές Αστικού Δικαίου», Αθήνα 1983.
18. Πετρόπουλος Χ., «Γενικές αρχές και στοιχεία Α.Κ.», 1954 Αθήνα.
19. Σημαντήρας, «Γενικές αρχές», Αθήνα 1985.
20. Σπυριδάκης Ιωάννης «Γενικές Αρχές Ι», 1979/1985, ΑΘΗΝΑ/ΚΟΜΟΤΗΝΗ.
21. Σπυριδάκης, «Γενικές Αρχές, Ι», Αθήνα – Κομοτηνή 1979.
22. Τριάντος Ν., Η., «Πληρεξουσιότητα κατά τους Α.Κ. Κ. Πολ. Δ.», Έκδοση 2001, Αστικό δίκαιο 108.
23. Τριάντος Νικόλαος «Αντιπροσώπευση και Πληρεξουσιότητα», 2001, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.

